

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

19. 9. 1986. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLVIII • 150 ДИН • БРОЈ 1812

Забавников стрип: РАТНИЦИ ШОГУН

Фирма

Веровати или не!

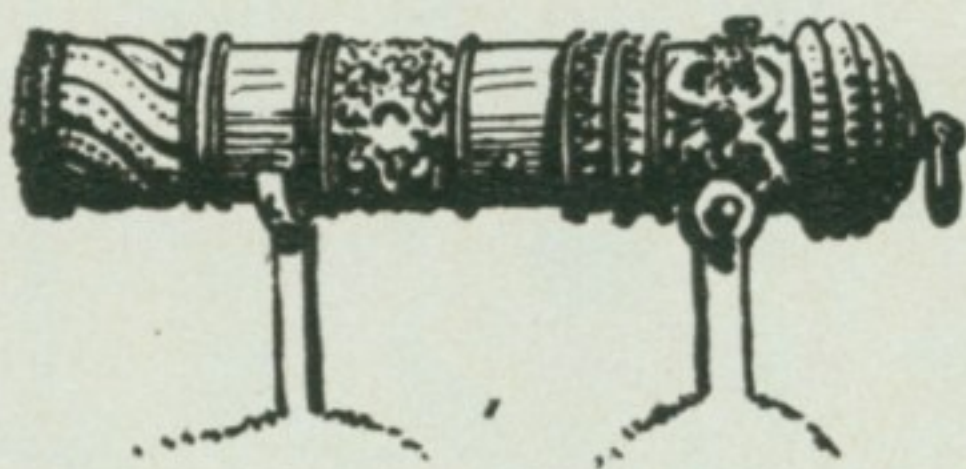

ЏЕЈМС ЛУКАС
(1813-1874)

ИЗ ХИЧИКА У ЕНГЛЕСКОЈ, УБИО ЈЕ ЈЕДНОГ СЛУГУ СА СВОГ ИМАЊА. ДА БИ СЕБЕ КАЗНИО ЗБОГ ТОГ ЗЛОЧИНА, ЛУКАС ЈЕ КУХИЋУ СВОГ ДОМА ПРЕТВОРИО У ЗАТВОР СА РЕШЕТКАМА. ИЗ ЊЕГА НИЈЕ ИЗЛАЗИО ПУНЕ 24 ГОДИНЕ, СВЕ ДО СМРТИ.

КРИСТОРАНО АЛОРИ

ИТАЛИЈАНСКИ СЛИКАР ИЗ XVI ВЕКА, ИМАО ЈЕ САМО ЈЕДАН МОДЕЛ - САМОГ СЕБЕ. РАЗУМЕ СЕ ДА ЊЕГОВА ДЕЛА НИСУ БИЛА БАШ МНОГО РАЗКОВРНА.

ЗЛАТНИ ТОП

У ИСТАНБУЛУ СЕ НАЛАЗИ ТОП ИЗРАЂЕН 1553. ГОДИНЕ ЗА СУЛТАНА СУЛЕЈМАНА ВЕЛИЧАЊСТВЕНОГ. ТЕЖАК ЈЕ 300 КИЛОГРАМА, А НАПРАВЉЕН ЈЕ ОД ЗЛАТА САКУПЉЕНОГ У ПОРОВЉЕНИМ ЗЕМЉАМА.

ОСВЕЖЕЊЕ ПОД ТУРБАНОМ

СТАНОВНИЦИ РАС ХАФУНА У СОМАЛИЈИ НА КРАЈЕВЕ СВОГ ТУРБАНА ВЕШАЈУ ТИКВЕ ПУНЕ ВОДЕ, УМОТАНЕ У МОКРО ПЛАТНО, ТАКО ИМ ЈЕ ТУРБАН СТАЛНО ВЛАЖАН ТЕ ИМ ОСВЕЖАВА И ХЛАДИ ГЛАВУ.

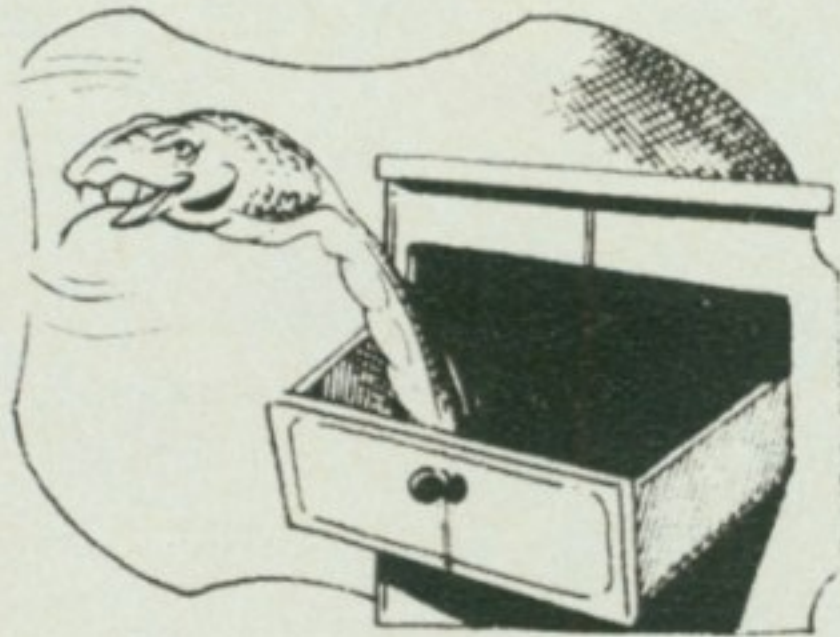
АДОЛФ ДИНСТАГ (1870-1918)

ИЗ БРНА, ЧЕХОСЛОВАЧКА, РОЂЕН ЈЕ ЈЕДНОГ УТОРКА, ДВА ПУТА СЕ ЖЕНИО УТОРКОМ, ОСТАО ЈЕ ДВА ПУТА УДОВАЦ, ТАКОЈЕ У УТОРАК, А УМРО ЈЕ ЈЕДНОГ УТОРКА. ЊЕГОВО ПРЕЗИМЕ НА НЕМАЧКОМ ЈЕ ДИНСТАГ - УТОРАК!

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

●●● полицијска станица у Давирају, предграђу Даке, позната је по необичним станарима. Поред полицајаца и другог

особља у њу су се уселиле и кобре па никог више не изненађује кад отвори фиоку писаћег стола и у њој нађе склупчану змију или кад она изненада падне из пукотине на таваници. Само у последњих годину дана у овој полицијској станици убијено је 200 кобри.

●●● група археолога открила је на југозападу Ирака велико налазиште златног, сребрног и стакленог накита старог, како се процењује, око 2500 година.

Направљен је у време династије Манадахера која је у овом подручју владала од 300. до 600. године пре наше ере.

●●● у Србији једно село се зове Бријање.

●●● неко воли сунце, а неко кишу. Луксузни хотел „Викторија“ у Амстердаму рачуна баш на ово друго. Тако, док већина хотела својим гостима обећава сунце и при томе наводи тачне статистичке податке о броју сунчаних дана у години, хотел „Викторија“ својим гостима за сваки сунчани дан даје попуст од 25 одсто. Директор хотела

тврди да је ова необична понуда обрадовала и привукла бројне госте, посебно из арапских земаља.

●●● познато је да Роми воде порекло из Индије, а у југоисточну Европу дошли су преко Персије, Јерменије и са грчких острва. Историјски подаци ка-

зују да су Роми на Криту били већ 1322. године, на Крфу 1364. у Румунији 1370, па се претпоставља да их је тада било и у нашим крајевима.

●●● око 1200 биљних врста са Хавајских острва налази се у опасности да ишчезне. Установљено је да је 266 врста тропског растиња са ових острва већ потпуно истрењено.

●●● своје најпознатије дело „Јазавац пред судом“ Петар Кочић је написао за једну ноћ 1903. у Бечу.

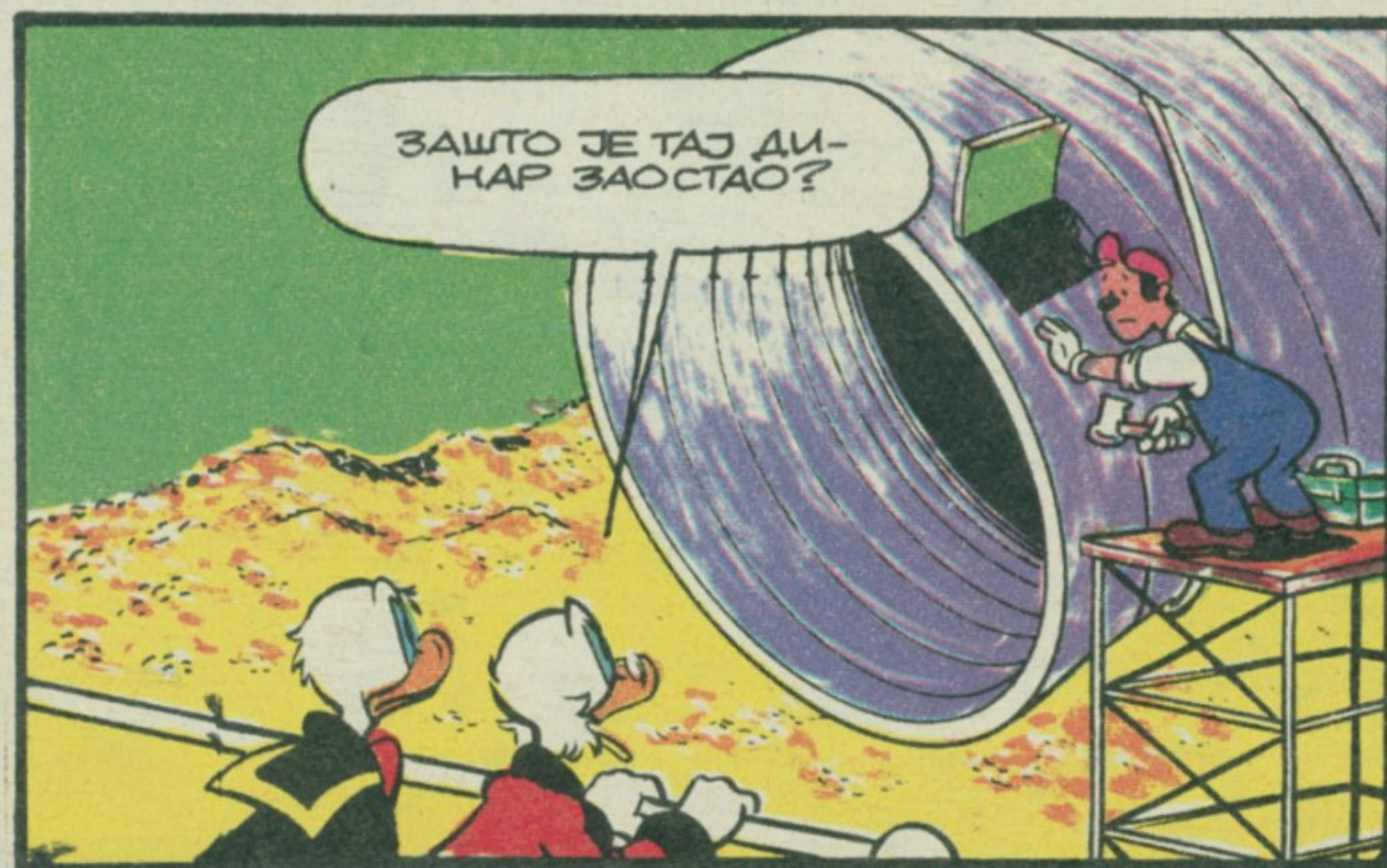
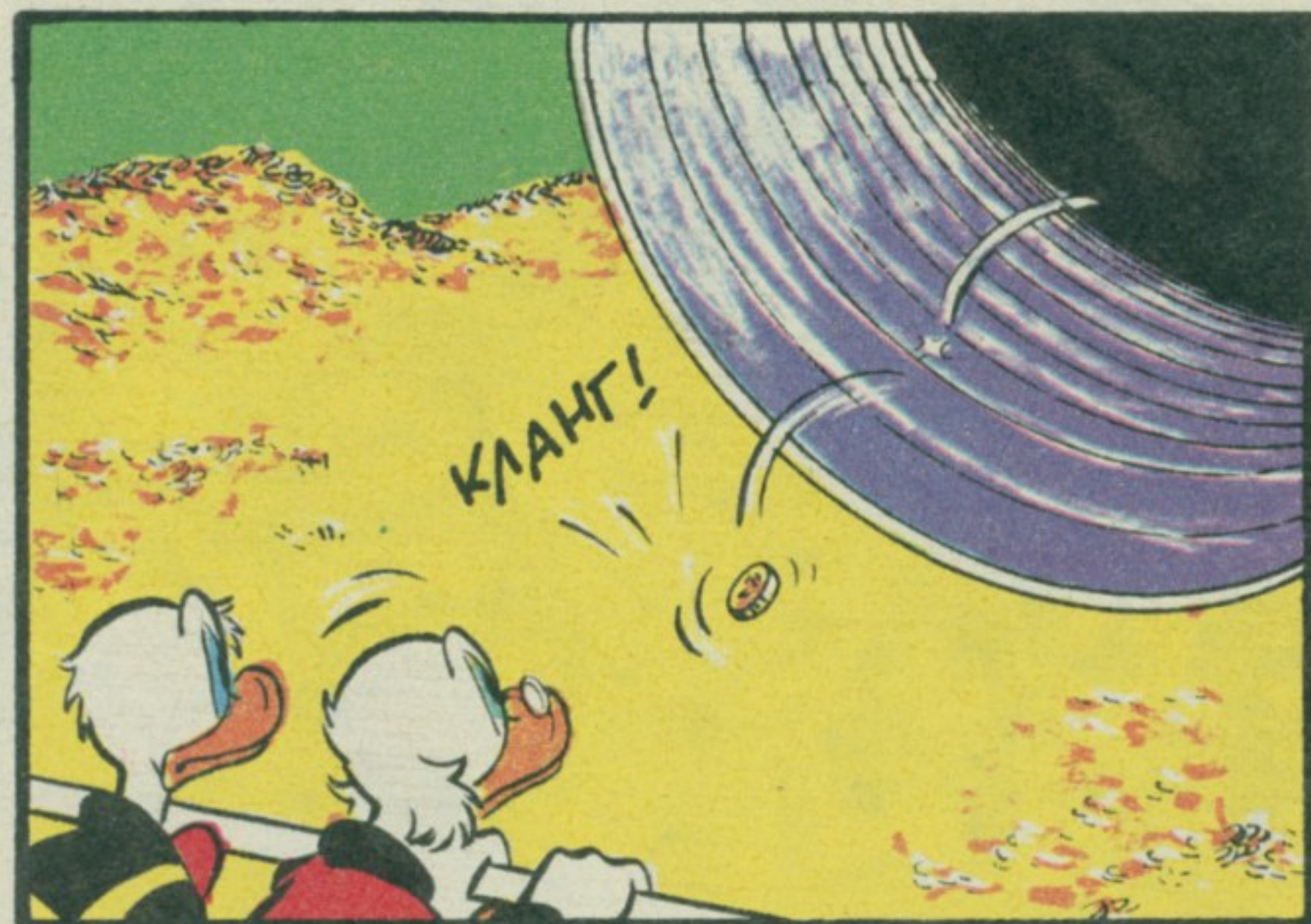
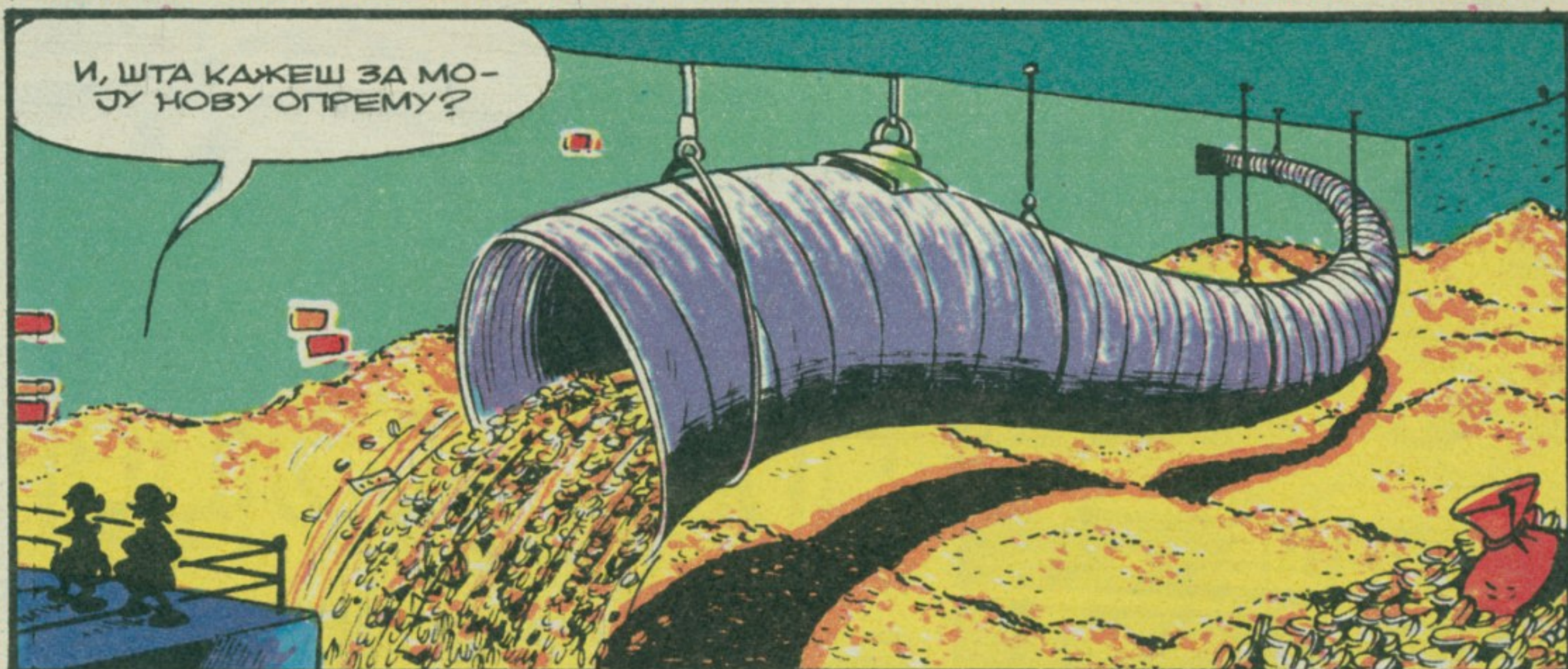
●●● полиција у Шри Ланки одскора осим отисака прстију узима и отиске стопала. То им веома помаже јер већина становништва иде боса.

●●● у нашој земљи кромпир је први пут засађен 1799. године, у Банату.

●●● редакција лондонског листа „Дејли мпир“ добила је писмо следеће садржине: „Велики сам љубитељ шпагета. Молим вас да ми кажете када се у Италији обавља жетва шпагета“.

●●● највећи мањак жена је у Пакистану. На хиљаду мушкарца долази 901 жена.

ЛЕПОТА

ПАСОЦИ

И НАШЕ
ПРАБАБЕ
СУ БИЛЕ
НАОЧИТЕ

ЗА

ЛОНДОН

ГЛАВНА АТРАКЦИЈА НАШЕ ТУРИСТИЧКЕ
ПОНУДЕ И ОВИХ ПОЗНИХ ЛЕТЊИХ ДАНА
СУ – ИЗБОРИ ЗА НАЈЛЕПШУ ДЕВОЈКУ

РАЗНИХ ПЛАЖА.

МИ ВАМ НУДИМО ПРИЧУ О ДЕВОЈЦИ,

ПРВОЈ НАШОЈ МИС, КОЈА ЈЕ ЈОШ

ДАЛЕКЕ 1907. КРЕНУЛА У ЛОНДОН ДА

СВЕТУ ПОКАЖЕ ПРАВУ ЛЕПОТУ

Изненађен је и збуњен, у први мах, био моћни књаз Никола кад је на Цетиње приспео телеграм из далеког Лондона. Изненађен и збуњен садржајем поруке. Јер, што се тиче Лондона, све је било спремно да се, први пут у историји, и Књажевина Црна Гора представи на Светској изложби, достигнућима и културом. А све у оквиру акције да господствени Острвљани, и ини гости, колико-толико упознају Балкан.

У дотичном телеграму, црно на бело, стајало је да се владар умољава да у Лондон пошаље и – две најлепше девојке у пратњи исто таквих мушких примерака. Да се види, да се зна... Шездесетшестогодишњи књаз, од тога већ четрдесет седам година на престолу, знао је да ће бити муке удовољити жељама уважених Енглеза. То су му потврдили и доглавници којима се пожалио:

– Ђе ћеш, пресвијетли књаже, изабрат најлепше међу најлепшим народом на свијету?

Књаз је о свету и размишљао. Прилику ваља искористити и, пошто се књажева не пориче, заповедио је сердарима Јанку Вукотићу и Митру Мартиновићу да учине „како депеша каже“. И Књажевином је почела, дотад непојмљива, потрага за четворо најлепших Црногораца. Разуме се, није згорег имати на уму да тада није било новина с конкурсима за оне нај, нај, нити су постојала друга средства ко-

муникације осим оног „прич’о ми онај, рекла ми она“.

Чувај капу, књаже!

Било како било, тек податке о том догађају данас је могуће сазнати са-

мо из друге руке. Учесници поодавно нису у животу. Причају њихови потомци на основу казивања својих предака. Реч има Љубо Лековић из села Годиња поизнад Скадарског језера, син јунакиње наше приче. Слушао и упамтио. Ми преносимо.

Барјактар црногорски Мишур Делибашић из Спужа имао је кћи Милену. Лепотица на гласу. А Црна Гора мала, глас зачас стигне где треба. За гласом, после лондонске депеше, крене и један капетан. Спуж се узмувао, у варош стигао дотични капетан, згодан и јуначан. Права прилика. О депеши, у

Спужу, нико и не слути. Како је убедио строгог барјактара да му дозволи да прошеће с његовом мезицом Миленом, не зна се, мада злобници тврде да је Мишур Делибашић попустио тек кад је на капетановом писму видео потпис „пресвијетлог књаза“.

По Миленином причању, памти син Љубо, капетан је девојку одвео до моста

Илустровао: Слободан Стефановић

на Зети. Лаганим кораком; на дивљење и завист осталих удавача. А Милени, признаће касније потомству, мило. Дошао по њу официр, и то с Цетиња. Није мала ствар. Изненадила се и збунила кад јој је рекао да је одабрана да у неком Лондону представља Црну Гору и самог „пресвијетлог књаза“.

Обрвана тугом, веровала је да је цетињски капетан стигао да је види и, да боме, после запроси. Милена Делибашић од чуда невиђеног није могла да дође себи кад јој је човек потурио под нос неки папир да потпише. Брука и срамота. У то време била је јако у моди прича да се „дјевојке које умију да читају и пишу спремају да буду курве“. Поцрвенела је Милена и побегла главом без обзира.

Грдно се био наљутио и отац јој Мишур. Какво потписивање поштених девојака?! А кад му је капетан потурио хартију да и он потпише, умало да крв падне. Поново је капетан у помоћ призвао књажев потпис, односно наредбу. Књаз мора да зна шта ради, тешио се барјактар потписујући дозволу да му кћи Милена иде за некакви Лондон.

И тако су, после само недељу дана, на Цетиње приспели: Милена Делибашић из Спужа, Петруша Ушћумлић из Никшића, те Коста Милић из Љешкопоља и Машан Ћупић из Никшића. Поданици су обавестили свог владара да су стигли путници за Лондон.

— Да их видиш, пресвјетли књаже, капа би ти се наопачке окренула!

Рукољуб, овај и онај

Податак о књазу и његовој капи није стигао до наших дана. Стигла је прича да се тада на Цетињу окупала гомила главара. Да виде те „најлепше из најлепшег народа на свијету“. Што се виђења тиче, било је и гунђања. Ал' књажева се не пориче! Момци и девојке смештене су у хотел „Локанду“, с обавезом да се на њиховим прозорима не подижу застори.

Виђење с књазом догодило се у двору. Сердари су добили јавну похвалу за добро учињен одабир, а пратиоци путника за Лондон упозорење:

— Пазите их к'о своје. Оћу да се ове дјевојке врате какве су и пошле. Немој да вас ђаво понесе... А што се трошкова тиче, не брините. Све ћу ја намирит'...

Министар Јован Пламенац и учитељица Видна Мемедовић — пратиоци —

немо су се згледали и четворо најлепших више није само могло ни тамо где... Пратили су их и на проби одела извезеног златом. Нису се одвајали од њих ни на путу до Котора одакле су се бродом запутили у Трст и даље...

Милена је причала а син јој Љубо, данас, преноси. Дјевојка се прво чудила што у том Лондону и мушки носе белу одећу, и све некако накинђурени. Онда су их у некаквој кутији возили до собе. Рекли су им да је то лифт...

Па да видиш кад је требало сести за трпезу. Миљон којекаквих јела. Водили су их и да посматрају животиње у кавезима. Многе чудне. Да би видела једну, мораш да окренеш главу као кад с Цетиња гледаш спрам Ловћена. Жирафа. Па неке с ушима к'о Скадарско језеро. Слоно, рекли јој. Давали су им и бомбоне. Милена је сакрила неколико јер их у Црној Гори, тада, нико и није видео. Осим оних на Двору.

Остала је прича, од Милене, да су се сви четворо шетали испред некакве господе која им је, гледајући кроз смешна округла стакалца, аплаудирала. К'о да су, сачувај боже, у каквом циркусу. Показивали су им и некакве новине, а они, онако лепо и поносно, на првим странама. А некакви господичићи се стално вртили око њих. Уз њих, међутим, непрекидно били министар и учитељица. И књажева претња.

Три пуна месеца били су у Лондону. Свуд их дочекивали с наклоном и обавезним пољупцем у руку. К'о да су, далеко се чуло, из династије Петровић. Неколико пута су и Милена и Петруша нервозно повукле руке. Само се, како су и оне учиниле пре поласка, књаз љуби у руку. И раме, разуме се.

Тако су учиниле и на повратку, ал' тек пошто је књаз Никола саслушао извештај министра и учитељице о њиховом понашању. А у Спужу се скупио силан народ да чује каква је тај тамо свет, је ли сличан нашем, јесу ли и они Турке истерали. За тих дана, узбудљивих за варош Спуж, нестале су и фотографије које је Милена Делибашић донела из Лондона. Неки тајни обожаваоци.

Нико Лековић из Годиња, међутим, ништа није тајио. Видео је Милену на пазару у Подгорици и после неколико дана послао просце. Милена Делибашић, удата Лековић, изродила је потомство и умрла пре неколико година, у 98. Деци је оставила приче.

Петар Милатовић

КАД СЕ СУДБИНА ПОИГРА

ДАН ЗА ПОЧЕТАК И КРАЈ

Судбина не би била судбина кад би човек знао шта му спрема. Ето, рецимо, у реду је да човек умре. То је природна ствар. Али, да ли је у реду да умре на рођендан? То се догодило и чувеној шведској глумици Ингрид Бергман. Игром случаја умрла је истог дана када се и родила. У недељу, 29. августа. У међувремену протекло је 67 година испуњених радом, успонима и падовима, светском славом, понеком личном кризом али и задовољством. Познато је да је радила са многим редитељима, поновала се њиховим захтевима, превазилазила саму себе. Само не и своју судбину.

Слично се догодило и једном нашем глумцу који није био само глумац већ и новинар, књижевник, сликар. Брани Цветковићу, Нушићевом савременику и суоснивачу првог српског хумористичког позоришта, човеку коме своје оснивање дугују и Дечје позориште у Београду и Удружење глумаца. Своје последње дане Брана Цветковић таворио је у малој кући у Хилендарској 34, усред града па ипак далеко од њега. Када је 20. новембра 1942. године умро на 68. рођендан, у пекат који се, како видимо,

за њега показао црни, на гробљу се, упркос приликама, окупило доста људи. Опроштајне речи изговорио је Јован Гец, његов колега, глумац: „Умро си на дан рођења — каква судбина! Уместо да ти ово цвеће предајемо честитајући ти рођендан ми ти њиме одајемо последњу пошту“.

И славни италијански сликар и градитељ Рафаел, уз Леонарда да Винчија и Микеланђела вероватно највеће име ренесансе, умро је на рођендан. Како се то догодило на 37, он је најмлађи у попису оних којима се судбина поиграла. Живот великог мајстора кичице могао би се поделити на три периода: први, учење у родном граду Урбану и усавршавање у Перуђи, други, боравак у Фиренци где је направио највећи број мадона (најпознатија је свакако „Мадона де ла Грандуча“) и трећи одлазак у Рим где је пожељи папа Јулија II и Лава радио фреске у Ватикану. Последњи период његове уметничке бесмртности, ако се уопште тако може и назвати, почео је и завршио се оног дана када је умро, 6. априла 1520.

Међутим, то није врхунац ироније коју судбина може да покаже. Па шта

то још може да изведе, вероватно ћете се запитати? Може да се удеси и да човек умре на свој јубиларни рођендан како се и догодило једном од најплоднијих словеначких писаца, Франце Бевку. Он не само да је умро на дан рођендана већ је то учинио на јубиларни, осамдесети, 17. септембра 1970.

Совјетски књижевник Александар Александрович Фадејев, дуго генерални секретар Савеза совјетских писаца, аутор романа „Пораз“ у коме је изванредно сугестивно описао другове из рата, родио се 24. децембра 1901. Живот је окончао на 55. рођендан подигавши руку на себе.

На листи оних који су на овако „оригиналан“ начин завршили век је и суботички књижевник и путописац, Оскар Војнић. Он је умро на 50. рођендан али далеко од домовине, у Порт Саиду, 18. маја 1914.

Тиме се листа оних којима се судбина поиграла свакако не завршава. Има још много мање или више познатих и потпуно непознатих људи који нису измакли правцу који им је показао прст зле судбине. Разуме се, много је више оних које та „срећа“ није задесила.

Станислав Лукић

МИСТЕРИЈА

КРУНЕ КРАЉА

ПРИЧА
О
ЗАКОПАНОМ
БЛАГУ

ЏЕМСА

**РУШЕВИНЕ ЈЕДНОГ
СРЕДЊОВЕКОВНОГ
МАНАСТИРА У
ФРАНЦУСКОЈ
НЕОБИЧНИ ПОПОВИ
РАСКОПАВАЛИ СУ 55
ГОДИНА!**

У Триел, лепо село надомак Сене у Ил-де-Франсу, доселила се 1848. млада жена која се представила као мадам Матје Девил. Чим је стигла купила је, не ценкајући се нимало, напуштени манастир који су становници Триела већ ко зна колико година звали „Тресор“ — „Благо“.

Сељаци су се зачуђено питали шта је ту жену, очигледно са доста новца, навело да купи руину од сивих, маховином обраслих зидина. У запуштеном парку сабласно је штрчало мртво дрвеће искривљених грана и чворноватих стабала на којем су гакали гавранови.

У Триелу се причало да рушевине „Блага“ крију неко „крваво благо“ које чувају утваре.

Знатижељни и љубазни људи из Триела покушали су да разговарају с необичном дошљакињом, али је она на сва питања давала неодређене одговоре.

После неког времена госпођу Матје Девил су

посетили неки свештеници. Изгледало је да им се њено гостопримство свиђа, јер нити су излазили у село и мешали се са становницима, нити су одлазили из „Блага“.

Људска радозналост не познаје границе, нити се зауставља пред препрекама. Сељаци су прокљували да се људи у свештеничким одорама не понашају као свештеници, него да као прави кубикаши копају у парку и подрумима „Блага“ некакве рупе и бунаре.

— Јесте ли видели ону гомилу земље и камења у „Благу“? — питали су један другог сеоски радозналци. — Мора да су ископали бунар дубок бар десет метара. Траже благо, кажемо вам!

Нису чиста посла

Неколико година трајало је ово необично копање. Брда земље и камења у парку постајала су све већа, али нико од мештана није успео да сазна о чему је реч.

Једне вечери отишли су из „Блага“ мистериозни свештеници али су на њихово место убрзо стигли други, па наставили њихов посао...

— То мора да стаје много новца, пријатељу! То ископавање! — говорили су, сада људи из Триела. — Одакле ли тај новац долази у наше село?

Траже благо! — одговарали су други. — Зар не знате да је у „Благу“ закопана круна Џемса II и његов накит? Мадам Матје Девил има планове тог града. Мој се мали попео

на зид и провирио у парк. Један од попова је држао у руци некакав план и на њему нешто показивао мадам Матје Девил. Ту нису чиста посла, кажемо вам.

Пошто су тајанствени свештеници већ више од шеснаест година копали у „Благу“ за мадам Матје Девил су се заинтересовале власти. Полиција је почела да се распитује о њој и њеним гостима. Не зна се шта је полицијски старешина разговарао са власником бившег манастира, али се убрзо, после његове посете „Благу“, више нико од званичника није занимао за ћутљиву досељеницу.

Кроз Триел се проширила вест да је амбасада Велике Британије интервенисала у корист тајанствене даме.

— Знате ли ко плаћа оне попове? — опет се причало по селу. — Енглеска краљица главом! Мадам Матје Девил је у њеној служби, а попови су прави Енглези. Чуо сам како међу собом разговарају на страном језику. Није био латински! Сигурно енглески. Траже круну енглеског краља Џемса!

Четврта деценија копања!

Мадам Матје Девил дошла је у Триел као млада жена. Умрла је тридесет седам година касније, у пролеће 1885. године.

Њена смрт још је више узнемирила становнике Триела. Нико није тачно знао ни како се она заправо зове, где је и кад рођена и одакле је дошла. Та-

јанствени свештеници су нестали дан пре него што се чуло за њену смрт, па ни они нису могли да пруже никакве информације. Лекар и шеф полиције нису знали како да испуње рубрике у смртовници биле су оне с њеним, ко зна да ли правим, именом и датумом смрти. Али оставила је тестамент.

Кад је нотар отворио њен тестамент, испоставило се да је покојница имала оставила неком месје Валансу и неком месје Бастијеу. Нотар је сматрао да је тестамент сасвим законит, али није ни он, нити ико у Триелу познавао ту господу, нити знао где живе.

Неколико недеља касније појавили су се наследници.

Нису били тако нељубазни и ћутљиви као покојна мадам, ипак нису били издашници у одговорима на питања радозналих сељана. Нови власници су та-

кође довели копаче. Само, то више нису били попови, него здрави момци из других крајева Француске.

Господа Валанс и Бастије нису копали потајно као мадам Матје Девил. Уосталом, нису то ни могли, јер нису копали само на ограђеном имању, него и ван њега.

Триел су потресале узбудљиве вести. Копачи су наишли на подземни ходник који је био на једном месту преграђен великим камењем. Кад су пробили зид, нашли су се у четвртастој просторији. Усред просторије на каменом постољу лежала је мртва жена са скупоценим прстеном на једном прсту, а око ње је било расуто неколико енглеских златника.

Иза те собе копачи су продрли у другу одају, усред које је на поплочаном поду зјапио отвор бунара.

— Знате ли, драги мој пријатељу, да су господа Бастије и Валанс у бунару нашли мадону од чистог злата? — гласио је један „улични“ извештај. — Ко зна шта ће још наћи?

Краљ је био утучен

Копачи су се под земљом приближавали цркви Сен Мартен. Подземни ходник је прошао испод сеоског пута.

Наследници мадам Матје Девил су копали у подземљу Триела пуних седамнаест година. Године 1903. у „Благо“ је дошло неколико бенедиктинаца из Фарнбороа у Енглеској.

— Послала их је енглеска краљица! — одмах су закључили становници Триела. — Право су имали наши дедови кад су тврдили да под црквом постоји тајна крипта у коју се долази кроз један шупљи стуб. У крипти је круна краља Џемса!

Бенедиктинци су после неколико месеци отишли, а средином године изненада и без речи поздрава из Триела су нестала и господа Валанс и Бастије. Нико није знао куда су отишли.

„Благо“ је опет опустело. Само су гаврани гакали у мртвим стаблима.

Становници села који су одласком копача изгубили омиљену забаву још су дуго нагађали шта су тајанствени наследници, још тајанственије мадам Матје Девил, нашли под земљом и однели незнано куд.

На то питање покушали су да одговоре историчари и хроничари тог дела Француске.

Они се слажу у једном: легенда о скривеној круни и благоу Џемса II настала је на основу стварних историјских догађаја.

Џемса II, савезника и доброг пријатеља француског краља Луја XIV, збацио је с престола 1688. године, после битке код Ла Бојна у Ирској, његов зет Вилијам Орански. „Краљ Сунце“ великодушно је понудио несрећном Стјуарту заштиту и гостопримство. Године изгнанства је Џемс II провео у Сен Жермен-ан-Леју, близу Триела где је и умро 1701. године.

У неким хроникама је записано да је Џемс II неко време боравио у манастиру који је касније, кад је био напуштен, добио име „Тресор“ — „Благо“.

Сви озбиљни историчари и биографи Џемса II описују како је свргнути краљ, апатичан и дубоко несрећан, пао под утицај калуђера бенедиктинаца и језуита. Чињеница је да су после краљеве смрти бенедиктинци његово балсамовано тело пренели у цркву Сен Мартен која и данас краси једно узвишење у Триелу.

Сасвим је сигурно да Џемс II није пребегао у Француску, као сиромашак. Био је несрећан због губитка краљевства и славе, али је ипак у прогонство кренуо са приличном количином злата и драгог камења, краљевским накитом и, свакако, својом драгоценом круном. Круна није остала на Острвима, јер да јесте то би се сигурно знало. Узурпатор Вилијам Орански који је после Џемса II сео на владарски престо тријумфално би на главу ставио Џемсову круну.

Лагуми под црквом

„Краљ Сунце“ је заиста био добар пријатељ изгнаном краљу, али је био у далеком Паризу. Најбољи

пријатељи Џемсу II били су калуђери, који су га тешили причама о безвредности овоземаљских добара и уживања и обећавали му блаженство на оном бољем свету.

Ако је Џемс II негде сакрио круну и благо онда је то сасвим сигурно учинио уз помоћ бенедиктинаца из Триела.

Џемсова круна и његово овоземаљско благо, је, дакле, у Триелу. Али где? У некадашњем бенедиктинском манастиру касније званом „Благо“ који је купила мистериозна мадам Матје Девил? Или у старој цркви Сен Мартен? Или у сплету подземних галерија које повезују „Благо“ са црквом Сен Мартен.

Црква Сен Мартен могла би да буде идеално скровиште. Саграђена је у 13. веку, а затим дограђивана у 15. и 16. веку. Кад су опет после 1903. године обнављали ту стару цркву, један радник је сасвим случајно под њом открио подземну просторију из које су на више страна водили разрушени ходници. Није тешко замислити да негде у тим ходницима лежи и подземна крипта с Џемсовим благом и круном, о чему причају народне легенде.

Пре петнаест година у новинама се водила оштра полемика да ли треба срушити стару зграду некад чувене гостионице „Код иконе“, у Триелу, да би се на њеном месту подигле модерне грађевине. Кад су радници рушили темеље гостионице у којој је једном спавао „Краљ Сунце“ два копача су пропали кроз под у просторију с чврстим луковима. Из те просторије се рачвала читав мрежа ходника који су били затрпани изваљеним камењем. Један од тих ходника водио је према цркви Сен Мартен.

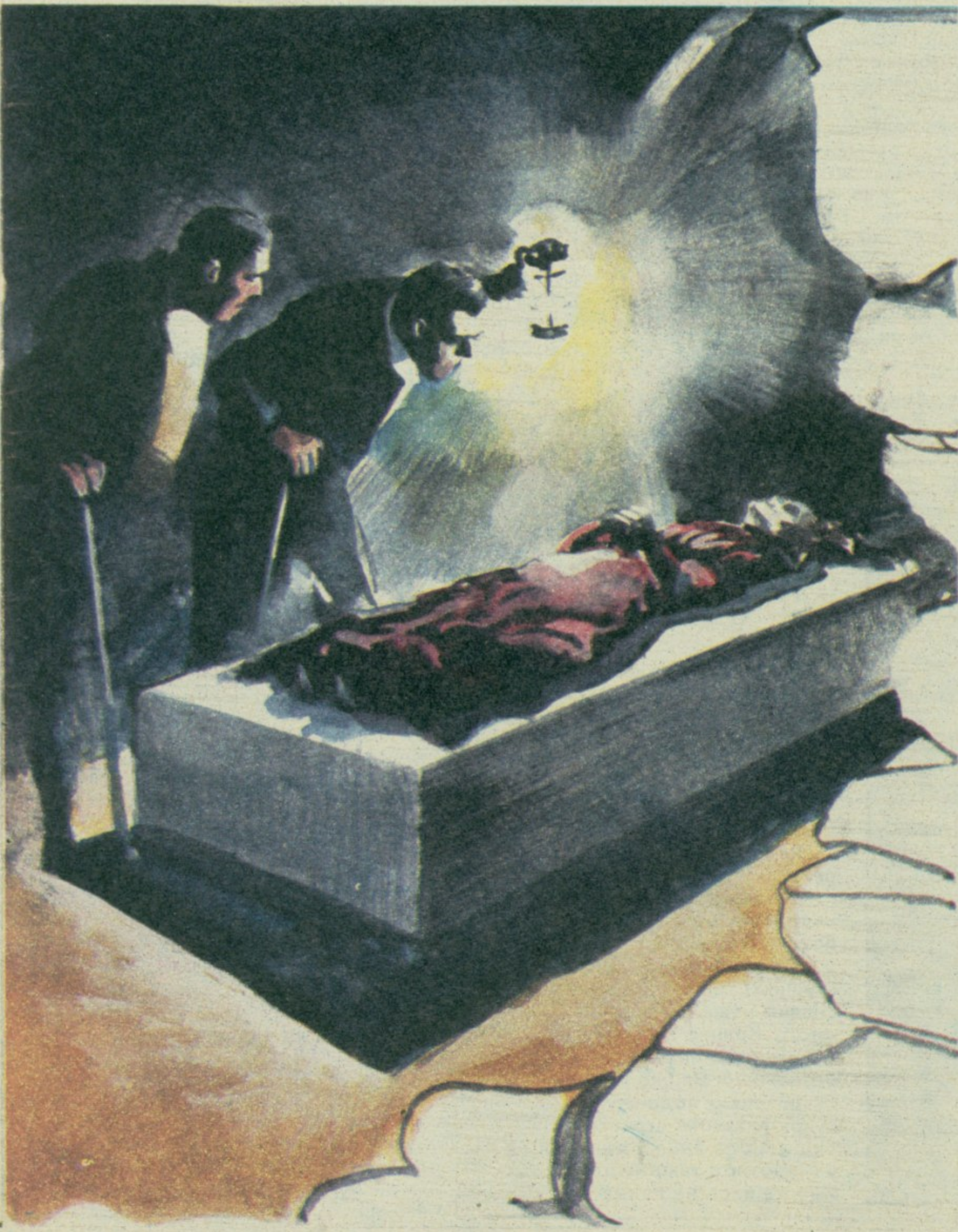
Најзад, градећи национални пут, који из Триела води према Паризу, радници су наишли на још једну подземну галерију која је некад по свој прилици спајала цркву Сен Мартен са „Благом“.

Легенде о подземљу које су некад ископали калуђери показале су се истинитим. Бенедиктинци који су копали за време мадам Матје Девил и господа Валанса и Бастијеа говорили су енглески.

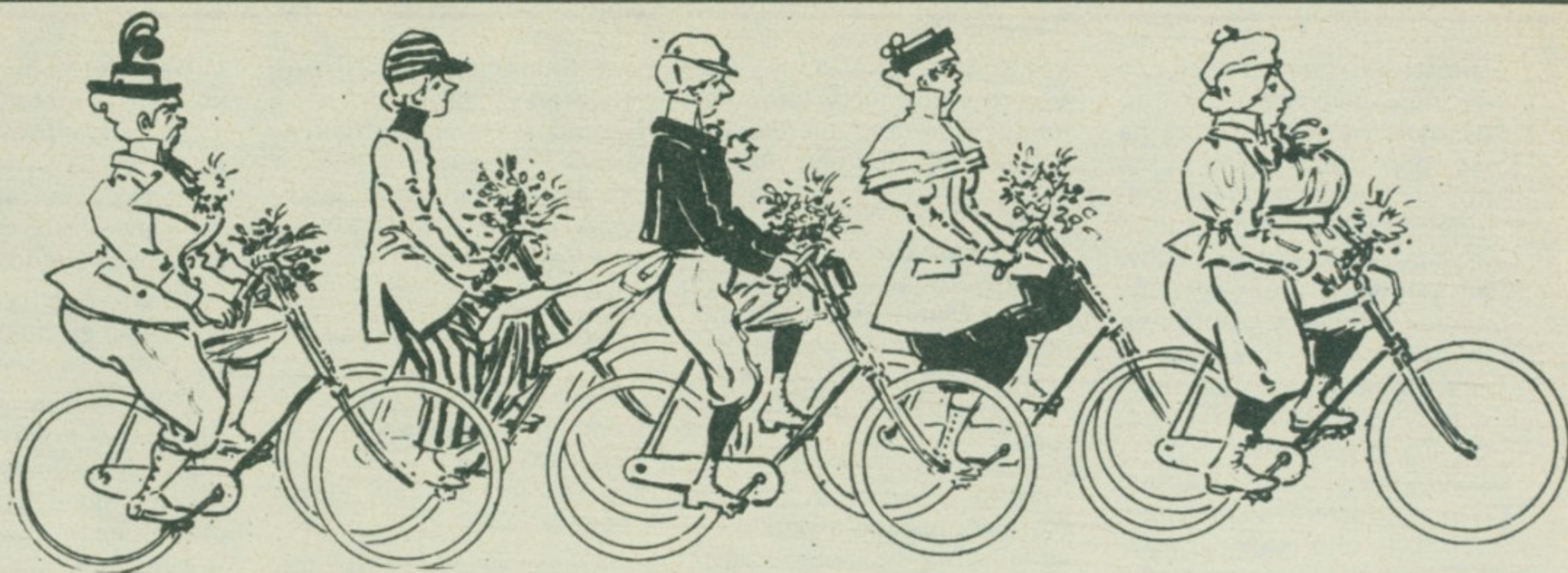
Где се налази круна Џемса II заједно с његовим благом, још је тајна. Све чињенице и предања кажу да скровиште треба тражити баш у лепом Триелу у Ил-де-Франсу.

Б. Б.

Илустровао Брана Јовановић

**РАТ
ТОЧКОЉУБА
И ТОЧКОМРЗА**

*Рат против
бициклисткиња водио се
и овако. На цртежу карикатуристе
Бонвоазена лепо се види
која врста жена
окреће педале: неженствена.*

КОКЕТА С БИЦИКЛЕТА

**БУРА КОЈА СЕ КРАЈЕМ
ПРОШЛОГ ВЕКА ПОДИГЛА
ОКО БИЦИКЛА НИ ИЗДАЛЕКА
НЕ БИ БИЛА ТАКО ВЕЛИКА
ДА СУ СЕ ЖЕНЕ ДРЖАЛЕ
ПО СТРАНИ. ПОШТО НИСУ,
ЗАПРЕТИЛИ СУ ИМ СВИМ И
СВАЧИМ: ДА ЋЕ ОДБИТИ ДА
ИХ ПРИЧЕШЋУЈУ И
ИСПОВЕДАЈУ, А ПРЕФЕКТ
ГРАДА ПАРИЗА И
ЗАТВОРОМ**

Мушком задовољству прво су подлегле даме из полусвета, певачице и играчице. Саблазан је била толика да је жена на бициклу представљала новинску вест, па је неки ондашњи хроничар сматрао својом дужношћу да забележи како г-ђицу Емилијен д'Алонсон „можете видети у Булоњској шуми или парку Сен Жермен како управља кокетном двоколицом или, још чешће, на бициклу“.

**Зна се која врста жена
наступа у тој врсти ревија**

То што је Емилијен д'Алонсон увече наступала у ревији „Пари-скандал“ само је ишло у прилог свеопштем мишљењу: бицикл и

јесте за такве каква је г-ђица д'Алонсон. У преводу: зна се каква врста жена наступа у врсти ревија које у називу имају реч „скандал“.

Када је славна спортска новинарка госпођа Бодри де Соније у ревији „Бицикл“ коју је издавао њен супруг, месје де Соније, написала: „И данас на бицикле чешће седају жене које су заборавиле да су удате него праве супруге“, ствари су се већ донекле измениле. Строга госпођа Бодри је, истина, и даље осуђивала али је, употребивши реч „чешће“ допустила могућност да, додуше ређе, на бицикл седну и жене које нису сасвим заборавиле да су удате.

Све више жена, се, дакле, возило на ова два точка и уз пут откривало да хаљине нису најприкладнија одећа за то. Свукле су сукње, навукле панталоне и тако по други пут саблазнили свет који зна шта је ред.

Један високи црквени достојанственик изјавио је како ће одбити да причешћује и исповеда жене које облаче бициклистичке костиме, што ће рећи панталоне. Било је чак говора и о томе да се свештеницима забрани да возе бицикл како им се паства не би подсмевала. Паризом је кружио глас да ће префект полиције, месје Лапин, забранити женама да носе панталоне.

У полемику се умешао и часопис „Ле Глоа“ који је међу дамама од угледа и укуса спровео анкету о спорном питању. Певачица Ежени Бифе се није двоумила: пумперице или припијене панталоне, у оба случаја ствар је „неприлична“. Извесна госпођица Гип оценила је да се на бициклу „све пристоји зато што је све грозно“.

Славна Сара Бернар определила се за дугачку сукњу и при том проблему дала филозофску димензију: „Бицикл би могао да изазове много дубље промене у обичајима него што претпостављамо. Све те младе жене, све те девојке које гутају простор, углавном одбацују домаћи живот, живот породице“. Оштро, поготову када се има у виду да потиче од даме за коју се у најмању руку може рећи да је у кући проводила мало времена.

Стезник не долази у обзир

Деведесетих година прошлог века ствар је већ била мање-више решена. Бицикл су могле да возе и поштене жене. Возиле су га искључиво у пратњи супруга, брата или породичног пријатеља, а кавалерима је обавезно додељива-

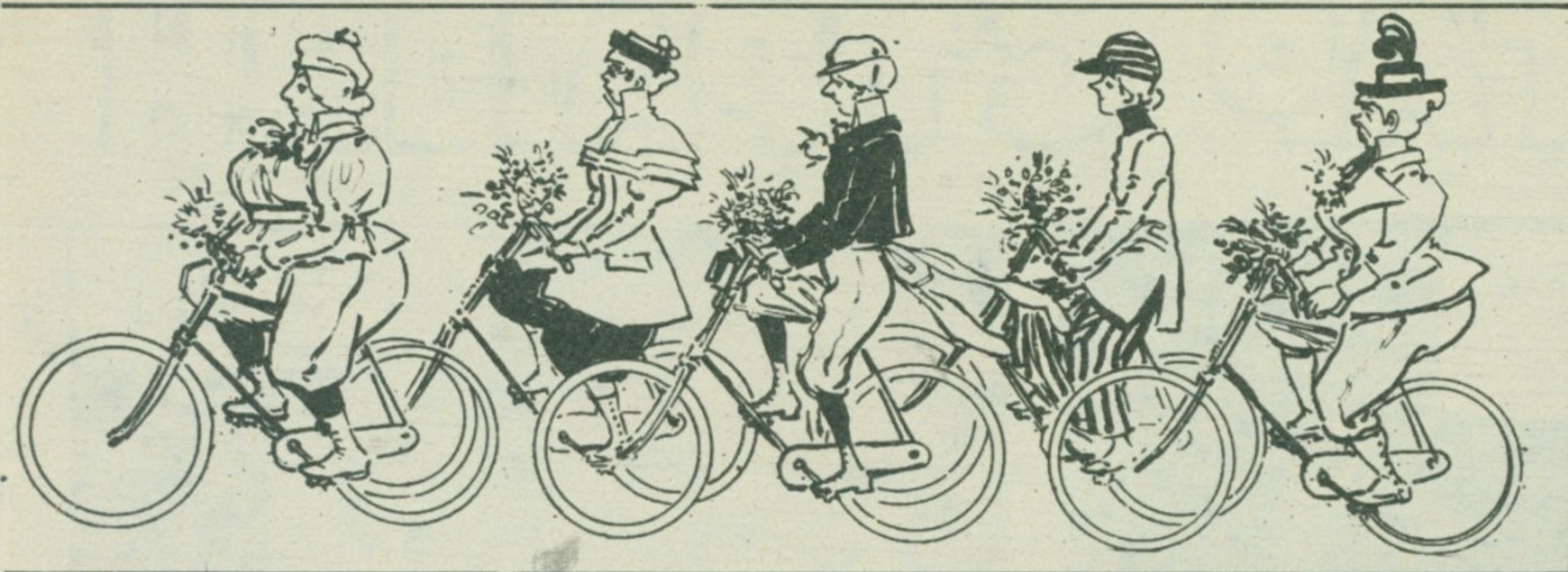

Блонш
д'Антињи:
двадесет
девета
на
циљу,
прва
на свету.

ПРВА НА СВЕТУ

Много пре него што су остале масовно поседале на бицикл, новембра 1869, једна одважна дама по имену Блона д'Антињи учествовала је у трци Париз-Руан и тако себи обезбедила титулу прве званичне бициклисткиње на свету.

Госпођа д'Антињи наступила је под псеудонимом Мис Америка и у конкуренцији од 200 (мушких) такмичара заузела сасвим неженствено, 29. место. Колико да се зна, а и зато што нипошто није безначајно, Блонш је имала безрезервну подршку супруга, такође страственог бициклисте. Тешко да би јој у супротном тако нешто уопште пало на памет.

но место с њихове леве стране како би им притекли у помоћ у случају пада.

Пошто је питање морала скинуто с дневног реда, преостало је да се реши једно друго: шта обући?

За реч се опет јавила госпођа Бодри де Соније, овога пута далеко слободоумније настројена: „Извесно је да ће доћи дан када ће женска одећа бити далеко удобнија. Зашто данас страхујемо од онога што ће сутра бити допуштено?”

Неке тачке су ипак остале спорне. Може ли се задржати вео?

„Да”, одговорила је новинарка Де Соније, „под условом да је од црног тила. Он спречава да нам мушице упадну у очи и чува фризуру”.

Треба ли задржати рукавице?

„Да, али мало шире: никако рукавице без прстију. Иначе би вам се могло догодити да вам врхови прстију поцрне као да сте их умочили у чоколаду.

А стезник?

„Не”, повикаше хигијенисти у хору, „он је и иначе штетан, а на бициклу недопустив.”

Што се осталих делова одеће тиче, даме су заиста имале широк избор. Кројачи су се утркивали у маштовитости. Пумперице су се носиле уз пругасте чарапе и набрану блузу са морнарском крагном и кратким, пуфнастим рукави-

ма. Нарочито отмене биле су кратке црне панталоне уз које су у обзир долазиле искључиво свилене чарапе и лаковане ципелице. Између сламнатих шешира с два бела пеца, качкета и руских капа водила се мртва трка.

Само се по себи разуме да су даме, пошто су се сите навозале, по Булоњској шуми и осталим парковима, пожелеле и да се тркају. Велики листови изашли су им у сусрет, па су под њиховим покровитељством организоване прве женске бицикличке трке.

Публика се силно забављала, али су се прави (мушки) спортисти згрозили. Лист „Пари педал” оценио их је као „досадне и гротескне”. Извесни доктор Пети отишао је мало даље. Он је најозбиљније изразио наду да ће женске трке бити забрањене, а бицикличкињама поручио: „Останите жене! Утркујте се у кокетерији и обарајте рекорде у елеганцији!”

Не завараваймо се, чекају нас страхоте

Било је и таквих који су бицикл сматрали погубним по здравље оба пола у име чега су се својски трудили да заплаше бициклички народ.

„Не завараваймо се: бицикл нам припрема једну нову Француску. Каква ће то Француска бити?”

Ваљда зато да читаоци не би сами разбијали главе, следи одговор у коме се каже: „...да бицикл деформише кичмени стуб и да ће будући нараштаји, потомство наших бицикличкиња и бицикличкиња, бити нејаки, деформисани, дегенерисани.” (Претња намењена обичном пуку.)

„Поред тога, извесно је да бицикл спречава читање и да ће на крају задати смртоносни ударац позоришту. Пошто проведе дан на бициклу, мушкарци, поготову млађи (о женама да и не говоримо), долазе кући изнурени, ознојени, прашњави и не гину од жеље да отворе књигу или да се пресвуку и оду у позориште. На жалост, „Вело” и „Пари спорт” не могу да замене Паскала и Монтења, нити пружају икаву храну њиховој интелигенцији.” (Претња за застрашивање просвећеног грађанства.)

Толика је била мржња коју је бицикл навукао на себе да су га велофоби (бицикломрзи) прогласили за неку врсту државног непријатеља тврдећи да он утиче на смањење natalитета. Њихова логика кретала се отприлике овако: ко окреће педале не мисли на љубав, о погубном дејству исцрпљености да се и не говори. (Претња за застрашивање родољубивих душа.)

Претеривало се и на другој страни. Једна париска дама тврдила је да само бициклу има да захвали што се излечила од несносног отока вилице. Неки су у одушевљењу отишли још даље, с тим што им се и могло. Реч је о оном индијском махараџи који је дао да му се направи (прави) златни бицикл украшен дијамантима и младом египатском кедиву који се возикао на бициклу од чистог сребра.

С. М.

1001 НАЈ НА ОВОМ СВЕТУ

НАЈСКУПЉИ ОПУШАК

НАЈСКУПЉИ опушци од цигара остали су у пепељари Винстона Черчила.

На аукцији куће „Кристи” два пикавца продата су за 120 фунти.

НАЈСТАРИЈА фабрика шећера подигнута је 1802. године у Кунерну (Немачка). Њен власник хемичар Карл Ахард први је произвео шећер из шећерне репе.

НАЈВЕЋЕ новине штампане су 4. јула 1859. године у формату 90 x 120 см. Изашле су поводом 83. годишњице америчке независности под именом „Constellation”. Ово издање штампано је у 24.000 примерака на 8 страница од којих је свака садржала по 13 куцаних

страница текста. Биле су врло неподесне за читање. Волели су их само бескућници јер су њима могли да се покривају.

НАЈНЕУМОРНИЈИ мађионичар је Архард Смутни звани „Харди”. Он је тачно 60 сати изводио своје вештине не поновивши ниједну од њих.

После сваког часа одмарао се пет минута.

НАЈБРЖЕ је израстао зуб Симону Бију из Линконшира. Њему је избио трећег дана после рођења.

НАЈВИШЕ зуба за одређено време извадио је перуански стоматолог Јорге Отарола. Он је за 8 сати, по свим правилима, извадио 520 зуба.

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

СВЕ ПОЧИЊЕ ОД СУКЊЕ

Био једном, у латинском језику, корен „мин“, заступљен у облицима компаратива *minor* и *minus*...

Признајемо да нам главни јунак није баш узбудљив. Прича би била стопут привлачнија да почиње „Био једном један цар“ или „био једном један каубој“. Ипак, ако будете имали мало стрпљења, уверићете се да и један обичан корен речи може да доживи свакојаке авантуре. Овај наш је обишао цео свет, био је и слуга и министар, стекао необичне моћи захваљујући црвеној боји, па се онда сусрео с једном фаталном сукњом, баш као у љубавном роману...

Али пођимо редом. „Мин“ је истог индоевропског порекла као и наше „мањи“: компаратив *minor* управо значи „мањи“, а његов средњи род је *minus*, свима нама познато из математике. Од истог корена је и суперлатив *minimus*, најмањи, од кога имамо именицу *minimum*.

Даље, исто „мин“ се налази и у глаголу *minuere*, умањити, чији партицип *minutus* значи „умањен“ или „ситан“. Кад су у средњем веку људи закључили да се темпо „модерног живота“ тако захуктао да је (замислите!) потребна јединица времена мања од саа, поделили су сат на шездесет делова и назвали их *pars minuta*, дословно „ситни део“. (Касније је и тај минут подељен на шездесет, а нова јединица прозвана је *pars minuta secunda*, „други ситни део“ – потом скраћено у **секунда**.) Истог порекла је и придев **минуциозан** – брижљив, педантан, који пази на ситнице (грубо речено, ситничар).

Пошто је слуга „мањи“ од господара, нормално је што су га Латини звали *minister*. Насупрот њему гордо је стајао *magister* – учитељ или управник, од *magis* (више). Али тај слуга је направио лепу каријеру. Постао је „слуга“ владара, то јест високи државни службеник, то јест наш данашњи **министар**. Магистер је за то време успео да постане само обичан **мајстор**, с тиме што смо га после примили и из италијанског, у облику **маестро**, и из изворног латинског, у виду научне титуле **магистар**. Лепо је бити магистар, и уметник, и занатлија, а опет – ко би данас био такав идеалиста да тврди да су сва та занимања „више“, а министар „мање“?

Вратимо се још једном у средњи век. Знамо какве су у то време биле књиге: руком писане, на пергаменту. Украшавали су их лепим шареним сличицама уз почетно слово (иницијал) или на рубу поред текста. Пошто је главна боја за израду тих сличица био црвени оксид олова, минијум, слике су назване **минијатуре**. Реч **минијум** нема везе с кореном „мин“. Али пергамент је био скуп, слике су морале бити ситне да не одузимају места словима, па је тако у свести говорника **минијатура** схваћена као „мала слика“, а по-

том као нешто „мало“ уопште. Од ње смо добили придев **минијатуран**, а у најновије време и **минијатуризам**.

Тако се игром случајности повећао број „малих“ речи на **мин**. Истине за вољу, ни **минималан** ни **минијатуран**, што се дужине тиче, нису „мале“ речи: пре би се могло рећи да су гломазне. Стога се у

техничком речнику одавно јавила тежња да се обе скрате у „мини“. Фабрика Филипс још четрдесетих година је производила електронске цеви „миниват“ (с **минималном** потрошњом вати), а најмањи тип аутомобила енглеске фабрике Морис звао се „мини“. Али прави живот овог скраћеног облика почео је 1965. године.

Било је то време кад је Лондон био центар свега што је помодно и популарно, најпре због Битлса, затим и због младалачке моде која се ширила из карнаби стрита. И ето, управо тада је лондонска кројачица Мери Квант лансирала свој модел суперкратке сукње и назвала га *miniskirt* (скирт – сукња). Нову моду су одмах прихватиле жене целог света. Опала је производња текстила, повећао се број кочења вратова међу мушкарцима, а реч *miniskirt* је у свим језицима преведена задржавајући први део: код нас **минисукња**, у италијанском *minigonna*, у немачком *Minirock*, у шпанском *minifalda*... и тако даље.

Ускоро је „мини“ постало префикс, то јест могло се додати малтене уз сваку реч. Појавила су се **минибуси** (мали аутобуси), **мини-маркети** (мале самопослуге), **минивал-фризура**, **миникасете**, **минирачунари**, **миниромани**, **минирепортаже**, **миниинтервјуи**, **минифестивали** и још стотине сличних комбинација. Мада је то била новинарска мода, чињеница је да је „мини“ обогатило језичке могућности. Истина, језик је и раније имао облике за умањивање – деминутиве (треба ли помињати да је и то латинска реч од корена „мин“?), али се показало да је лакше употребити „мини“ него додати деминутивни наставак. Примера ради, ако се уместо правог самита (састанак на врху) одржи састанак у умањеном саставу, ви тај „мали“ самит тешко можете назвати „самитић“, али у свако доба можете рећи „минисамит“.

Јавио се затим и префикс супротног значења: „макси“ (од лат. *maximus* – највећи). И опет је све почело од сукње, кад су се, после десетогодишње владавине нагих бутина, хаљине спустиле готово до земље. За тако створеном **максисукњом** повеле су се и друге речи, посебно у језику рекламе, где нам трговци и издавачи нуде **максишампоне**, **максидетерџенте**, **максиконцерте**, **максихумор**, **максиукрштенице** и тако даље. Данас се мода смирила, сукње су се вратиле на исту дужину као и пре 1965. али у језику су трајно остала два нова префикса – **мини** и **макси**.

Узгред, ако вас је стално понављање речи „мини“ подсетило на Мини Маус – знајте да она с **минијатуром** и **минумумом** нема везе, иако је без сумње ситна (као и свака мишица). Minnie је шкотски и ирски облик одмила за Мери, који се потом пренео као посебно име и у друге земље енглеског језика. Неки стручњаци мисле да је његовом ширењу допринела стара немачка реч Minne, љубав, позната по **минезенгерима** – „Љубавним певачима“, немачким трубадурима у касном средњем веку. Помало романтично објашњење, али сигурни смо да би се Мики Маус сложио с њиме...

Иван Клајн

Илустровао Босиљка Кићевац

ВЛАСНИК ЗЛАТНИХ НОГУ

Наш најуспешнији фудбалер

Репрезентативац Велибор Васовић

Ово је прича о Велибору Ж. Васовићу, од овог лета шефу стручног штаба Црвене звезде, иначе најуспешнијем професионалном фудбалеру кога је Југославија уопште имала до сада. Да, да, нису ни Вукас, ни Бобек, ни Митић, а ни Џајић наши најуспешнији фудбалери, већ је то баш бивши центархалф Партизана, Звезде и холандског Ајакса, играч који је за 10 година (од 1961. до 1971) био незаменљиви иг-

ју примио огромни прелазни сребрни пехар УЕФЕ који се додељује клупском шампиону Европе. Нимало није безначајна ствар да је Велибор Васовић тог тренутка био играчки шеф чак и Јохану Кројфу, у то време најбољем светском фудбалеру...

Још по двома стварима Васовић је јединствен у југо-фудбалу: једини је наш играч који је у финалној утакмици Купа европских шампиона дао гол. То се догодило у Бриселу против Реала из Мадрида, мада је те ноћи наш Партизан поражен са 2:1 и тако био заустављен на самом европском фудбалском врху. Велибор Васовић је са једва 32 године био и главни тренер Партизана (1971) а тако младог тренера нису имали у својој историји ни Звезда, ни Динамо, ни Хајдук...

Прва премија: гојзерице

Ова типично „америчка филмска прича“ о једном балканском животу, започела је у Пожаревцу 3. октобра 1939. године када се Живојину, тамошњем шефу пореске општинске управе и Јелени, домаћици, родило девето дете, пети син по реду. Дадосе му на крштењу име Велибор, да буде велики и витак као бор, мада је руку на срце, та крупна беба била смешно главата.

— Мали ће се пробијати главом кроз живот — нашла се кум док га је поп прскао водом у прохладној цркви.

Та пророчка реченица тада ником није личила на судбину, већ на неуспелу шалу.

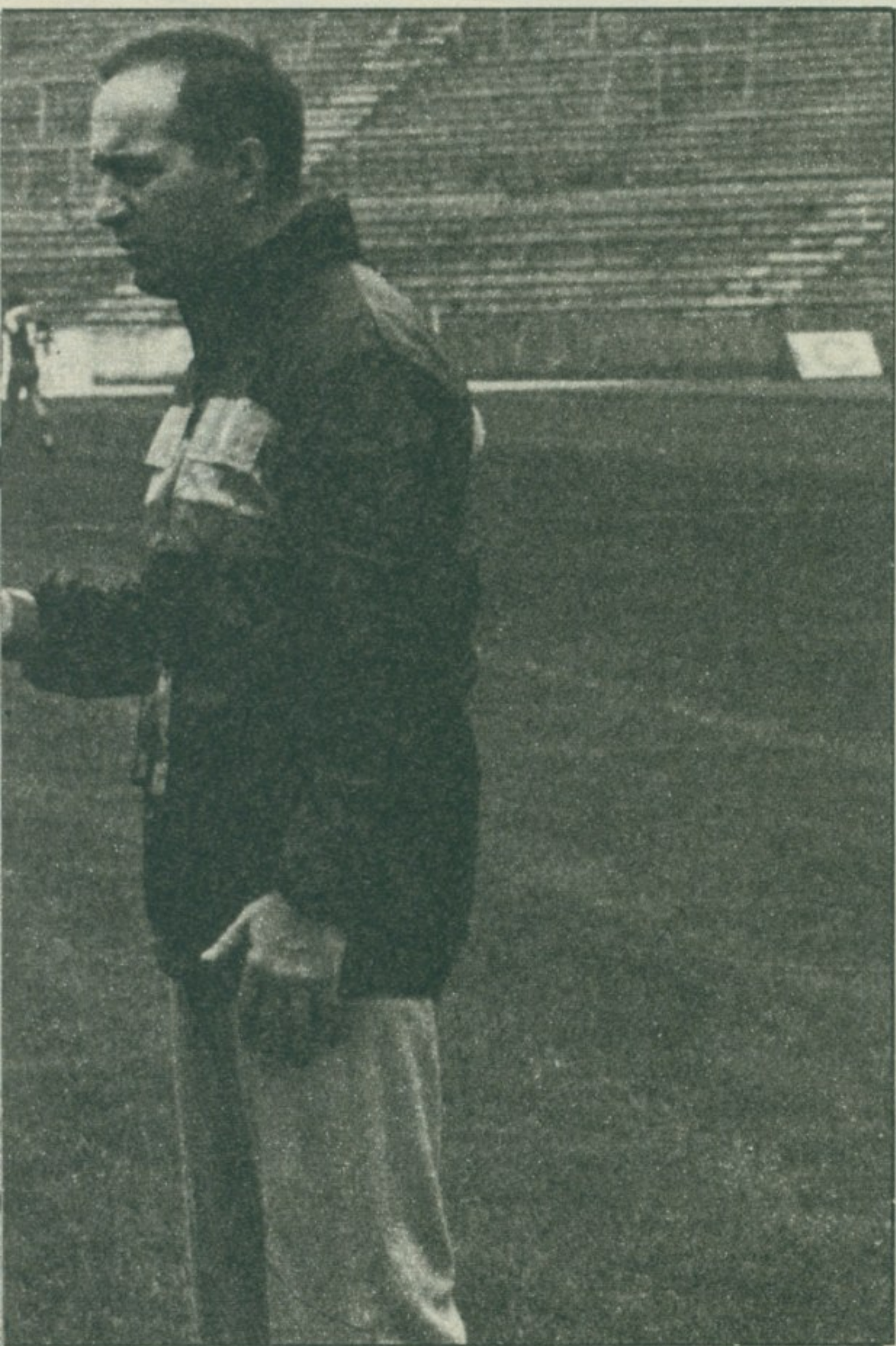
Оца Живојина, као и најстаријег брата и најстарију сестру, Велибор Васовић је упознао тек 1945. када се завршио рат. Отац се вратио из заробљеништва, из Нирнберга у Немачкој, а брат и сестра из партизана. Чудо јесте, али свих 11 Васовића је преживело рат.

Ову причу је
НАЈБОЉЕ ИСЕЋИ,
САЧУВАТИ
(ЗАЛЕПЉЕНУ НА
КАРТОН) И ЧИТАТИ
УВЕК КАДА МИСЛИТЕ
ДА СУ ВАМ СВЕ
ЖИВОТНЕ ЛАЂЕ
ПОТОНУЛЕ. А ЛАЂЕ
ТОНУ КАДА НА
ПИСМЕНОМ ИЗ
МАТЕМАТИКЕ
ДОБИЈЕТЕ КЕЦА КАО
ВРАТА, КАДА ВАС
ОСТАВИ НЕКО ДО
КОГА ВАМ ЈЕ СТАЛО
ИЛИ КАДА НА ПОСЛУ
ДОЖИВИТЕ НЕУСПЕХ

рач тимова који су освојили укупно 12 титула што националних шампионата, што националног купа, а осим тога је и једини Југословен који је био не само играч, победника Купа европских шампиона, већ и његов капитен... Те топле јунске вечери 1971. Велибор Васовић је на Вембли-

данас, као тренер

Снимио Жика Милутиновић

Када је изненада 1953. године Живојин умро, породична скупштина је одлучила да се сви преселе у Београд, јер су закључили да ће се деца јефтиније школовати и похађати факултете ако буду близу великих школа. Биће то мудар потез самохране Јелене, јер ће свих њених девет синова и кћери завршити факултете.

Најмлађи Васовић, Велибор, видео је неку вајду од игре већ са 14 година. Као ученика I мушке гимназије на Дорћолу одвели су га на стадион ФК Нови Београд да лопту шутира за тамошњи пионирски тим. Уопште није био сигуран која је разлика ако лопту шутира на шљакастом игралишту код Старог сајмишта преко Саве, или у школском дворишту, али чике су му рекле, ако дође у Нови Београд купиће му ципеле и добиће бољи разред „Р“ карте за снабдевање као организовани спортиста...

За све остало било га је баш брига, али добити ципеле – па то је права премија. Поређења ради, као кад би неко сада 14-годишњаку рекао да ће добити „сузуки“. Васке, а тако су га већ звали другови из одељења, до изнад ушију био је заљубљен у једну Лелу из V-2, али није смео ни да каже колико му се она свиђа јер је у школу ишао у дрвеним нулама.

Туча са Италијанима

Већ 1955. године Васовић је заврбован за Партизан, тада најповлашћенији фудбалски клуб у земљи. У то време је чак и омладински тим Партизана добијао „хранарину“. Испрва је то било 3.000, па шест, па дванаест хиљада динара...

А када су Матекалове бебе (назване по тренеру Матекалу) освојиле и своју другу узастопну титулу Југославије у омладинској конкуренцији сви из генерације (били су ту уз Васкета Јусуфи, Владица Ковачевић, браћа Чебинац, Бранко Пејовић...) добили су на поклон по штоф за одело и 25.000 динара у новцу. (Опет поређење: као данас 25 милиона старих динара.) Са штофом испод мишке и новцем у џепу два другара, Васовић и Бранко Пејовић, отишли су до Васкетове куће и незатакавши тамо Јелену, Васкетову мајку, поређаше хиљадарку до хиљадарке. Све од улазних врата до кухиње. Улази Јелена на врата и не гледа. Вуче кромпир, купус и пасуљ са

пијаце. Вире коске из пира. Васке јој каже:

– Мама, ето, дочекала си да ходаш по парама које сам ја зарадио!

Преломна утакмица у каријери Велибора Васовића одиграла се 1964. године на стадиону ЈНА. Играли су у пријатељској утакмици Партизан и Милано из Милана. Исход је био 5:3 за Партизан, али утакмица није упамћена по игри и головима већ по незапамћеној тучи у којој је учествовало брат брату 2-3 хиљаде људи. Право је чудо како нико није настрадао.

Неки Бенитез, Парагвајац, који је играо за Милано, тако је „нежно“ стартовао над Партизановим бекком Сомболцем, да је овај кукао бар пола минута, али из свег гласа. Зоран Миладиновић, Партизанов халф познат као „смирени“ човек, коме је било изударити противничког играча као рећи добар дан, крену према црнопуту Бенитезу, али умеша се Васовић и, са две-три речи које је знао на италијанском, покуша да успостави контакт са Миланезом:

– Ке коза? (Шта је?) – питао је Васке.

Ни Бенитез није баш добро стајао са италијанским и без речи опали Васовићу шамар! Васке прокључа, појури, стигне га, обори на траву и почне да га дави. Наста општа туча. Италијани испадосе, бар према оцени присутне публике, нешто јачи па гледаоци, њих једно две-три хиљаде прескочише ограду и улетеше у терен. Масовна туча је трајала све док се Италијани нису уз густ шпалир милиције и војске пробили до свлачионице... Много касније, утакмица је завршена до краја, а УЕФА је Васовића после казнила са четири утакмице забране играња за Партизан. И само зато што је београдски лист „СПОРТ“ на првој страни донео слику на којој се види како Васке дави Бенитеза, а изнад њих као да надгледа квалитет давања, стоји Абе Станковић фудбалски судија из Београда.

Васовић, који је одмах и брзо учио све ствари, научио је тада да је, у послу којим се бави, тучњава кажњива. Од тада, па до краја каријере, није више добио ниједан „жути“ картон, мада је био познат као изузетно груб, али не и прљав центархалф. Уз то одлично је играо главом! Кумовска спрдња поста судбина...

Одлучивши да активно

играње фудбала заврши оног тренутка када је на Вемблију примио трофеј победника Купа шампиона Европе, Васовић је отишао из фудбала као играч са највише могуће степенице која постоји. Као странац био је капитен у то време најбољег фудбалског тима на свету.

Адвокат је чекао...

Одмах је наставио посао као тренер. Зрењанински Пролетер па Партизан, а од 1973. до 1983. „лутао“ је Европом и Африком као фудбалски стручњак. Био је тренер Пари Сен Жермена у Паризу, али и Замалека у Каиру. Учио је тренерски занат. А онда 1983. вратио се у Београд и на опште запрепашћење отворио адвокатску канцеларију. Није говорио по новинама да се неће више бавити фудбалом, али се није ни наметао...

Одбио је емисаре многих наших прволигашких и друголигашких клубова. Није пристао да буде ни селектор једној репрезентацији (Израелска фудбалска федерација га је звала) а када су га газде Ајакса позвале и питале да ли би пристао да буде и тренер тамо, где је био играч, Васовић је уместо одговора њих питао:

– Да ли сте тренерско место понудили Јохану Кројфу?

– Не...

– Ако он не пристане, онда ме позовите, па да разговарамо...

После два дана зазвонио је телефон:

– Васовићу, хвала на савету. Кројф је тренер Ајакса...

Није био разочаран, јер, добро је проценио да би му као Дамаклов мач над главом у Ајаксу стајала сенка Јохана Кројфа, највећег фудбалера кога је Холандија икад имала.

Београдског адвоката, Велибора Васовића, овог јула назвао је телефоном и Драган Џајић:

– Хоћеш?

– Како да не...

И био је то цео дијалог.

Стотине бивших фудбалера Звезде, и не само Звезде, чека и сања то место, првог тренера „црвено-белих“. Јер играти у Звезди је лепо, али бити тренер-то значи имати име уз које се вежу пехари, титуле, победничке приче...

Васовић је као човек тако рећи, осуђен на успех.

Он је човек кога када избаците кроз врата, једноставно ускочи кроз прозор.

Стеван Зеџ

**Велики
универзитети**

**ОВДЕ СВИ МОРАЈУ
ДА БУДУ БОРБЕНИ.
МЛАДИ ЦЕЛОГ СВЕТА
РАДЕ 12-18 САТИ
ДНЕВНО,
БИБЛИОТЕКЕ СЕ НЕ
ПРАЗНЕ НИ ПРЕКО
ВИКЕНДА, ЧАК НИ
НОЋУ**

Једно је изван сваке сумње: Беркли је најкосмополитскији амерички студентски град: на њему уче младићи и девојке из 97 земаља, а домаћи, Американци, су у – мањини! И сви се они понашају, облаче, говоре како им се свиђа. Толеранција која се може срести само у овом кампусу. Међутим, у исто време, то је далеко од оног што је Беркли представљао шездесетих година кад су студенти, као и у другим земљама потресали свет напредним политичким идејама. Конзервативизам је и овде повратио сва своја права... „Деца цвећа“ постала су већ део легенде, а оно мало што их је преостало чине студентску средину само шаренијом. Иначе, тако су се добро уклопили у живот да су чак постали део партије која се зове „хипбојски“ – хипи грађани.

Једанаест нобеловаца

Беркли је смештен на западној обали, у подножју брежуљака и простире се

НАЈОТВОРЕНИЈИ И НАЈГОСТОЉИВИЈИ ПРЕМА СТРАНЦИМА – Црквени торањ доминира тргом Спроул Плаца који је најживље место у Берклију, наравно поред стадиона. Било какво да је време, студенти навијају „до последњег даха“ за своје момке, нарочито крајем новембра кад је финале у рагбију.

Беркли
се
променио

**ЗАБРАЊЕНО
ПУШЕЊЕ!**

све до Сан Франциска и његових чувених плажа. Он је најстарији од свих девет калифорнијских универзитета. Тиме се врло поноси. Основао га је 1868. године ирски свештеник по имену Џорџ Беркли, поборник теорије нематеријалности...

Поред Силиконске долине, Беркли заједно са својим старим ривалима Стенфордом и Харвардом спада у четири најбоља национална универзитета чији се докторати највише цене. Има 31.600 студената и 7.600 професора и истраживача, од којих је једанаест нобеловаца и осам хиљада осталог особља. Живи се и ради на простору од двадесетак хектара. Унутар тога има четрнаест факултета и школа, три стотине програ-

рампе, све зграде су са лифтовима. Све је то Беркли: држава у којој владају истраживачи и студенти из свих земаља. „Постоји ли нека нација која није код вас заступљена?“ – питали су новинари Марвина Барона који је задужен за студенте-странце. „Па, мислим да немамо Бурманце“, одговорио је он мирно, као да је овај податак нешто сасвим обично. Један занимљив детаљ: трећина студената је из Азије, од тога је две стотине из Народне Републике Кине која је, уосталом „одмах ту“ преко пута, преко Пацифика.

Чули сте за бир-понг?

Од Спроул плаца, који је главни трг Кемпуса, почиње Телеграф стрит, најживља улица Берклија.

нема толеранције. Али, пиво се, ипак, највише цени. У клубовима га студенти пију до бесвести. Тако је измишљена и једна чисто берклијевска игра. Назвали су је „бир понг“ (beer-пиво, а понг од пинг-понг): лоптицу треба убацити у једну од четири конзерве које су постављене на угловима стола. Онај ко промаши, мора да испразни своју конзерву пива из једног цуга.

Они су роботи

Општи утисак страних студената је да овде свако мора да постане борбен. Иначе је пропао. И они који овде дођу из Европе да докторирају као што је, рецимо, учинила и једна Францускиња која је сада професор асистент на Бизнис школи у Берклију по-

ИНТЕНЗИВАН РАД, ИНТЕНЗИВАН ОДМОР – Сатер гејт, гвоздена капија на улазу у Беркли, место је резервисано за политичке говоре и концерте свих врста. И у музеју модерне уметности студенти могу да се одмарају између два предавања, као и у овој соби где, у традиционалном нeredу најважније место заузима један од сто педесет хиљада рачунара које су 1983. године произвођачи компјутера понудили студентима САД. Ови компјутери повезани са централним рачунаром данас су незамењива помоћ сваком студенту.

ма, двадесет две библиотеке са преко шест и по милиона књига, отворен грчки театар са седам хиљада места, неколико музеја, кинотеку и ботаничку башту. Годишњи буџет: 426 милиона долара. Универзитет дотира десетак лабораторија од којих се две баве истраживањима везаним за производњу нуклеарног оружја о чему и у самим САД има подељених мишљења. Универзитет прима годишње још и хиљаду истраживача са стране који припремају докторску тезу што је апсолутни светски рекорд.

Од пре неколико година Беркли је постао познат по својој политици укључивања хендикепираних у нормалан студентски живот (званично их овде има две стотине). Тротоари су спуштени, улази имају косе

После предавања овде је гужва као у метроу кад се људи враћају с посла. Ту је безброј кафића, продавница плоча, ресторана и још више тезги на тротоару. Прави вашар. Јер, овде се млади опуштају с исто онолико жара с којим и студирају: до краја својих могућности. Нови дух који влада у Берклију могао би се сажети у једну реч: успех (пребацују им да су скоројевићи). Циљ: зарађивати једног дана много новца. Зато они раде 12-14 часова дневно, а библиотеке су пуне и преко викенда, чак и ноћу. Наравно, студенти не би били студенти кад би само учили. Међу њима је много загрижених спортиста. Већ дуже време главни су: џогинг, аеробик, боди билдинг. Дуван је потпуно избачен, према пушачима

нављају исто: „Никада и нигде нисам толико радила као овде“.

Иначе, сви у почетку имају изванредно осећање слободe, које, на жалост, временом спласне. Ни дружење с Американцима не иде баш лако. „Они су хладни – жали се један млади Румун који ће ускоро дипломирати медицину. – Роботи, себични, уверени да су супериорни. Америка – може на неколико година, али не дуже – то није за живе људе. Чим завршим, вратићу се у своју земљу.“

Међутим, његов колега Саша Мер, који ради на одсеку за радиологију универзитета у Сан Франциску, мисли нешто другачије. – За оног ко жели да напредује у својој професији, ово је научна фантастика.

В. М.

10 × 10 ИЛИ ПРОНАЈДИТЕ ГРЕШКУ

РАЧУНАЈТЕ НА НОС

У свакој реченици погрешно је по једно слово.

1. Слаб и до крајности исцрпљен, сео је на диван крај своје жене, која је пружи́ла руку и нежно га дотукла.

2. Студенти понекад копирају техничке цртеже, професори никад.

3. „Честитам, војниче“ рече стари генерал и додаде: „Дозволи да ти стиснем баку!“

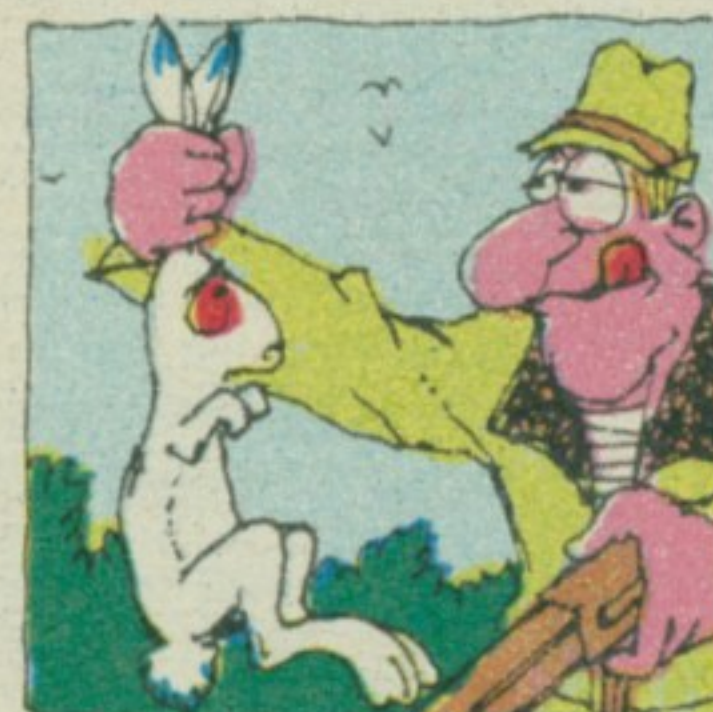
4. Стање би се поправило кад би преко свих другова бар једном годишње прешао парни ваљак.

5. Са Конгреса младих математичара упућена је порука: „Рачунајте на нос!“

6. Полицајци су опколили гангстерову кућу, али издалека, плашећи се његових тетака.

7. Учитељица помилова дечака и упита мајку: „Јели вам и други син паметан као ован?“

8. Кад уловљеног зеца припремате за јело, морате најпре из њега да извадите сарму.

9. Нећемо казнити возача који је аутобусом ударио у старицу, пошто су штете на возилу минималне.

10. После нових и још строжих мера против инфлације сасвим је сигурно да ће цене расти.

РЕШЕЊА:

1. дотакла, 2. копирају, 3. дотакла, 4. друмува, 5. нас, 6. овај, 7. овај, 8. сачму, 9. стапу, 10. парни

ПРИСЛУШКИВАЊЕ
ПОСТАЛО МОДА

ЗУШНИ. СНИМА СЕ!

ШПИЈУНСКИ РАТ
ПРИСЛУШКИВАЊЕМ НИЈЕ
САМО СТВАР ТЕХНОЛОГИЈЕ,
ВЕЋ И МАШТЕ, ПА И
ДРСКОСТИ...

Масовно прислушкивање у земљама Запада данас је већ друштвена игра, која по својој масовности надмашује покер или бриџ. Један предузимљив произвођач уређаја за прислушкивање јавио се недавно и оваквом рекламном: „Ако још ове године не почнете да користите стенице (уређаје за прислушкивање), или нисте били мета покушаја прислушкивања, онда значи да нико ме нисте ни занимљиви.“ У свету потрошачке психологије, то је значило, ако сте неко, онда вас треба прислушкивати.

Индустрија која производи прислушне уређаје, одмах је на тржиште избацила и справе које те исте уређаје неутралишу, па се бизнис почео да шири невероватним темпом.

Но, да се вратимо на почетак ове „модне“ која је настала одмах по завршетку другог светског рата.

САД и СССР. Зграде амбасада у Москви, Паризу, Њујорку, Берлину и Бечу претвориле су се у шпијунске центре из којих се водила „тајна дипломатија“. Наравно, друга страна увек би постајала радознала и тако је почела „дипломатска мода прислушкивања“. Ко је први почео, тешко је утврдити, као што је немогуће данас сазнати ко је у томе вештији.

Московски шокови

Година 1945. Москва. Град је оштећен од борби. Улицама се крећу камиони и ретки путнички аутомобили. Совјетски Савез још не прави аутомобиле. Аверел Хариман је дошао као представник своје технолошки напредне земље да преузме дужност америчког амбасадора. Убрзо новодошлом амбасадору стиже и захтев да прими делегацију из Украјине. Када се код старијих службеника амбасаде распитао за узрок такве посете, сазнао је да Совјети имају обичај да шаљу разне делегације које желе да изразе захвалност Америци за материјалну помоћ и савезништво у минулом рату. У Европи су већ почели неспоразуми око подељене Немачке. „Хладни рат“ је добијао своје прве импулсе. Хариман у том тренутку на то није мислио, годила му је посета делегата из Украјине који су са њим разговарали са дужним поштовањем. На поласку један од

чланова делегације Украјинаца је иступио и одржао краћи поздравни говор у коме је величао пријатељство између америчког и совјетског народа. На крају је амбасадору САД поклатио дивног изрезбареног орла са свим осталим симболима који су чинили званични грб Сједињених Држава. Аверел Хариман је био ганут, резбар са далеких простанстава ове земље проводио је дане и недеље резбарећи овај поклон.

Амбасадор је поклон обесио на зид свог кабинета тачно изнад радног стола. Стручњаци за обезбеђење су се ухватили за главу и захтевали су да га прегледају. Хариман је дозволио и они су га добро проучили. Нису ништа нашли. Међутим, ако Американци нису ништа нашли, то не значи да ништа није ни било постављено. Грб је био направљен од дрвета, а у самом дрвету била је избушена шупљина у коју су совјетски техничари сместили комадић метала у облику слова „У“, са причвршћеном вибрационом челичном опругом. У окаченом грбу, на зиду, опруга би вибирала, на звук људског говора!

Преко пута амбасаде био је често паркиран неки камион прекривен цирадом. Пошто су у то време камиони били чешћи него аутомобили, обезбеђењу америчке амбасаде паркирани камион није скретао никакву пажњу. Међутим, у дискретном возилу, прекривеном цирадом, на коме је било написано да припада организацији за превоз намирница, налазила се даноноћно екипа совјетских радарских техничара који су држали „на нишану“ радара снаге 330 мегахерца, срце орла који је висео над главом амбасадора. Не слутећи ништа Американци су безбрижно водили разговоре а „орао“ их је дискретно „откуцавао“. Други камион паркиран у суседној улици хватао је одбијени сигнал из „орловог срца“ а тиме је мембрана у облику слова „У“ одиграла улогу микрофона.

Ову справу Совјети су вешто користили од 1945. до 1952. а можда би то и данас радили да Енглези случајно из своје амбасаде нису ухватили сигнал и тиме установили да „нешто“ прислушкује Американце.

У јуну 1960. Хенри Кебот Лоу у Генералној скупштини Уједињених

нација приказао је овај уређај који је запрепастио својом једноставношћу и ефикасношћу све присутне.

Клинасти микрофон од дрвета

Поново Москва, поново америчка амбасада, и нова совјетска технолошка „цака“ која је збунила америчке контраобавештајце. Било је лето 1964. када је амбасадом завладала паника – зидови имају уши! Доведена је из Сједињених Држава група за рушење која је у правом смислу све преорала. Испод дебелих зидова омог, деветог и десетог спрата, нађена је читава мрежа телефонских жица које су водиле до четрдесет микрофона а то значи и до совјетске тајне полиције.

Када је све откривено, официр безбедности се сетио да је зграда у Улици Чајковског, пре него што се у њу 1953. уселила америчка амбасада, имала само седам спратова, а да су нови спратови

назидани тек кад је договорено да се ту пресели америчка амбасада. Вероватно је тада цео систем за прислушкивање натенане био монтиран. Сваки микрофон био је чврсто причвршћен на дугачки дрвени клин који се протежао кроз зидове скоро до површине малтера.

Микрофони са дрвеним клиновима представљају верзију такозваног клинастог микрофона – прислушне направе којом се често користе тајни агенти. Обично се клинасти микрофон састоји од металног шиљка који је причвршћен

на контактни микрофон. Агент који намерава да користи клинасте микрофоне улази у собу која је са друге стране зида и забија шиљак у зид или врата између соба, може и на плафон или под. Те површине делују као резонатор и акустичне вибрације, које настају од разговора у соби, преносе се преко металних шиљака на конкретне микрофоне и снимају се на магнетофоне.

Обични клинасти микрофони могу да се открију помоћу минија-

турног мини-детектора металних мина, па се њима агенти безбедности најчешће служе у трагању за овом врстом „шпијуна“. Ови детектори могу да открију предмете постављене у дрвету, малтеру, разним зидним преградама... Вештији трагачи могу микро-детекторима да установе контуре, чак приближно и масу, чак и да разликују клинасте металне микрофоне од ексера, цеви и других металних предмета који се обично уграђују у зграде.

Међутим, совјетски клинасти микрофони нису били метални, па ови детектори на њих нису реаговали, мада су рутински упорно тражени више од једне деценије!

У овим примерима објаснили смо примену статичких микрофона који се уз мало маштовитости могу уградити готово свуда. Познато је да су у САД једно време биле у моди стилске лампе са малим прислушним микрофонима који се напајају струјом из градске мреже. Често су биле поклањане пословним пријатељима, супругама и секретарицама. Уз мало проицљивости лако је пронаћи разлог за ову дарежљивост. Непокретне уграђене микрофоне користили су и нацисти у својим јавним кућама, јер су добро знали да су мушкарци поред лепих жена причљивији више него што треба. Но, непокретни микрофони уграђени у делове намештаја полако уступају место савременијим транзисторским и ласерским справама за шпијунирање.

Митраљез – микрофон

Посебном врстом микрофона званом митраљез-микрофон, може да се прислушкује разговор

на отвореном простору! Овај митраљез-микрофон био је нека идејна претеча ласерским справама које су се појавиле пре неколико година. Но, 1959. то је било чудо технике које је узнемиравало све оне који су по парковима измењивали тајне шпијунске поруке, надајући се да ће све то остати неоткривено. Два страна агента су направила ту грешку у Лафајет парку, с оне стране Пенсилванске авеније, гледајући од Беле куће у Вашингтону. Причали су као да су „сами“ без икаквих тајних знакова. Агенти ФБИ су их пажљиво слушали преко митраљез-микрофона са прозора хотелске собе, неколико спратова изнад улице и то са удаљености више од једног блока зграда! Овај микрофон је добио своје име због велике сличности са митраљезом који има ребра за ваздушно хлађење. Ти додаци представљају заправо – лепезу левака који се налазе једни иза других, да би врло осетљиви микрофон могао бити јако усмерен према агентима који се прислушкују. Комплетан досије о ова два страна агента је био сачињен а да се агенти ФБИ никада са њима нису ни сусрели.

Мајмунска соба – спас!

Техника надмудривања у обавештајном рату између земаља, али и између пословних партнера, довела је и до злоупотребе голубова. Ове птице које су познате по свом изузетно добром виду, после фазе злоупотребе за преношење шпијунских порука, употребљене су најзад и за преношење прислушних уређаја. Голубовима се прво наместе мали инфрацрвени филтери преко очију, затим агент баца на ивицу прозорског окна зрак инфрацрвене светлости који је невидљив за људско око. Недужна птица, кроз свој филтер на очима види светлост и лети несвесно тамо и смеће на симс прозора. Довољно је да остане тамо неколико секунди да би се са њеног тела откачио врло осетљив одашиљач, који је закамуфлиран тако да више личи на продукт птичијег метаболизма, него на чудо технике. Мини-шпијун је врло лепљив тако да га ни јачи ветар или киша не могу да помере. Та справа на ивици прозора врло јасно хвата вибрације гласова у соби и ако је прозор затворен.

Да би се осећали сигурним – људи су измислили 90% сигурну „мајмунску собу“ у којој је могућност прислушкивања сведена на минимум. То је нека врста собе у соби од стакла у којој се налазе прозирне ствари, прозиран намештај... У ту собу људи улазе потпуно голи и тиме се постиже већа безбедност. Осим тога, примењује се и техника звана „зујалица“ којом се рад прислушних апарата омета техником прљања звука.

Један експерт у шали је рекао, најбољи начин да нико не сазна вашу тајну је да стално у устима држите гутљај кока-коле, ту технику још нико није успео да „пробије“.

Дејан ЛУЧИЋ

Илустровао Брана Јовановић

прича је живот

Живот је прича

ХВАЛА ТИ, БРАТЕ!

ДОК СУ ИХ ПРИПРЕМАЛИ ЗА ОПЕРАЦИЈУ, ЊИХ ДВОЈИЦА СУ СЕ ОСЕЋАЛИ БЛИЖИ НЕГО ИКАДА. РОБЕРТ НИЈЕ МОГАО НИ ДА САЊА ДА ЋЕ МУ ДЕЈВ, ЈЕДНОГ ДАНА, ПОКЛОНИТИ ДЕО СВОГ ТЕЛА И ОМОГУЋИТИ ДА ЖИВИ

Још од ране младости Роберт Сторм је имао Јожиљке на бубрезима као последицу инфекције стрептококама, и временом је њихова функција толико смањена да је већ у двадесет петој осетио симптоме уремје: несносан свраб по читавом телу – наговештај да му, уколико не учини нешто, преостало је још само неколико недеља живота.

Знао је да пресађивање бубрега може да га спасе, а могао је да се ослони и на такозвану дијализу. Али ни једно ни друго није сто посто сигурно, па је наставио да живи не размишљајући о будућности.

У међувремену је имао и безброј других проблема, нарочито с исхраном, јер је морао да паз на стотину детаља. Патио је од тешких главобоља и вртоглавице која је била последица узимања пилула против високог крвног притиска. Често је падао у несвест, чак и на улици. Највише времена проводио је у болници, јер је његов ослабљени организам био веома подложен инфекцијама.

Ипак, најтеже му је било у тренутку кад су му саопштили да његови бубрези полако престају с ра-

дом. При том га је храбрило само сазнање да један пресађени бубрег може да надокнади недостатак другог. Али, где да га нађе?

Ту су и сестре

Већини болесника, у свету, пресађују се бубрези узети од људи који су настрадали у саобраћају, или је из неког другог разлога прекинута њихова можда активност а срце и плућа задржали своју функцију. Међутим, такав бубрег само у 60 одсто случајева обезбеђује успех подухвата, док пресађивање с неког живог рођака пружа далеко веће гаранције.

Бубрег су му одмах понудили његова два брата и три сестре... Испитивања крви показала су да је млади Дејв био најпоузданији далаца, јер је његово биолошко ткиво највише одговарало Робертовом.

То још није значило да је ствар завршена. Било је неопходно да се начини такозвани бубрежни ангиограм како би се видело да ли Дејв има само један крвни суд који напаја два бубрега, што је боље

решење, пошто има особа са чак једним бубрегом и две или више артерија које га напајају. А тада је операција готово немогућа.

Са Дејвом није било проблема.

Прво је заказана операција вађења два оболела бубрега а затим – шест недеља касније – и пресађивање. На клиници Мејо (САД) ово се изводи у два дела зато што је искуство показало да су на тај начин изгледи за успех већи.

Роберт је у међувремену живео на вештачком бубрегу... и с нестрпљењем очекивао „велики дан“, кад се око њих, у операционој сали, окупило шест хирурга, четири медицинске сестре и више анестетичара и техничара.

Он и Дејв лежали су један поред другог, сваки на посебном кревету.

– Осећао сам се ближе свом брату него икада – прича Роберт. – Као деца често смо били у сукобу, око неважних ствари наравно, и нисам могао ни да сањам да ће ми баш он, једног дана, дати део свог тела, да бих могао да живим.

Диван укус крекера

Сложена операција вађења здравог бубрега трајаје близу три сата, колико и операција самог пресађивања. Претходно је овај орган, величине мање песнице, потопљен у хладан биолошки раствор, како би с њега потпуно odstrанили остатке крви, а онда су тек пресечени крвни судови који су га још везивали за тело даваоца... Потом су хоризонтални резови изнад струка обојице младих, дужине око 35 центимера, ушивени и пресађивање је било завршено.

Већ после три дана Роберт је могао да узима храну које се годинама одрицао. Никад раније није осећао да мортадела има тако „диван“ укус. Готово да није осећао болове и слободно се кретао... Из дана у дан његово опште стање се поправљало.

Иако Дејву није било лако, јер су хирурзи морали да му прережу три слоја мишићног ткива, и он се брзо опоравио. Десетак дана касније већ је могао да се врати учењу и свакодневном животу. Могао је да чини све што и раније, с једним изузетком: није више смео да се бави спортом који изискује директан контакт с другим играчима. Лекарима су му објаснили да ће преостали бубрег временом повећати запремину и појачати делотворност, тако да недостатак другог неће ни осећати.

Роберт је имао пуно разлога да буде срећан, али је и њега, као и све друге који су се подвргли пресађивању, мучила мисао: хоће ли организам да одбаци нови бубрег? Можда ће престати да функционише па ће морати да га изваде? Можда...?

Желим да помогнем другима

Ако се догоди тако нешто, пацијент мора да се врати вештачком бубрегу и само ако има среће, биће подвргнут новом пресађивању. Иначе, криза одбацивања обично наступа две недеље после операције, кад обавезно почиње да се смањује доза препарата који спречавају да до тога дође.

Роберт је са страхом дочекао тај тренутак. Први знак евентуалног одбацивања пресађеног бубрега је грозница... Овог пута није се појавила!

Али, све ипак није прошло без последица. Услед непрестаног узимања лекова против одбацивања пресађеног органа, Роберт се разболео од шећерне болести и мора, повремено, да примма инјекције инсулина. Мада је могуће да се, временом, са смањењем дозе поменутих лекова, повуче и дијабетес.

Да би се бар на неки начин одужио друштву које му је омогућило нови живот он међу својим документима, носи и картицу даваоца на којој пише: „Унапред дајем било који орган или део тела за могуће пресађивање или научно истраживање“.

– То је најмање што сам могао да учиним – каже. – Да помогнем другима, као што су они помогли мени.

Д. В.

Илустровао Петар Радичевић

РАТНИЦИ ШОГУН

ПИШЕ: ДОУ МЕНЧ (DOUG MOENCH) ЦРТА: ХЕРБ ТРИМПЕ (HERB TRIMPE) МАЖ ЕСПОЗИТО (MIKE ESPOSITO)

Из једног древног светилишта у планинама Јапана у све-
мир су кренули Рездин, Комбатра, и Дангард Ејс - дивовски
роботи којима управљају три храбра људска бика - Ричард
Карсон, Генџи Одашу и Илонго Севиџ - спремни да се боре
против сваког зла...

Транс-
портна
летели-
ца спуш-
та се
према
беспомоћ-
ном рат-
нику
Шогун...

Г-ГДЕ САМ?
ШТА СЕ ТО
ДОГО-
ДИЛО?

LF642

А у обореном роботу ДАНГАРД ЕЈСУ
ЊЕГОВ ПИЛОТ ИЛОНГО ПОЛАКО ДОЛАЗИ
СВЕСТИ...

ЧЕКАЈ...
САД СЕ
СЕЋАМ...

" ОГРОМАН МЕТЕОРИТ УСТРЕТИО СЕ КА
ЗЕМЉИ... ПРЕТИЛА ЈЕ ПРАВА КАТА-
СТРОФА...

РАТНИЦИ ШОГУН ДО-
БИЛИ СУ ЗАДАТАК ДА
УНИШТЕ МЕТЕОРИТ...

ОДМАХ СТО НАПУСТИЛИ
ЗЕМЉУ... И КРЕНУЛИ ПУТ
ТОГ НЕБЕСКОГ ТЕЛА
ПРИВЛИЖИЛИ СТО МУ
СЕ И...

... С УСПЕХОМ ИЗВРШИЛИ
ОНО ШТО СЕ ОД НАС
ОЧЕКИВАЛО...

МЕТЕОР СЕ РАСПАО НА
БЕЗБРОЈ ДЕЛОВА КОЈИ
БЕ ИЛИ МИМОЊИ ЗЕМ-
ЉУ ИЛИ БЕ САГОРЕТИ
КАД УБУ У ЊЕНУ АТМО-
СФЕРУ...

Али, онда смо на
НЕОСВЕТЉЕНОЈ СТРАНИ
МЕСЕЦА ОТКРИЛИ НЕКУ
ЧУДНУ СВЕТИРСКУ СТА-
НИЦУ...

VI, КАДА СТО
ЈОЗ СЕ ПРИ-
МАКЛИ...

... ДОЖИВЕЛИ СМО СТРАХОВИ-
ТИ УДАР...

ДАНГАРД ЕЈС ЈЕ ВРТО-
ГЛАВОМ БРЗИНОМ ПАО
НА МЕСЕЧЕВУ ПОВРШИ-
НУ... А ЈА САМ СЕ ОД
СНАЖНОГ УДАРА ОНЕ-
СВЕСТИО...

КОМАНДЕ РОБОТА СУ У
РЕДУ, АЛИ ЕКРАН НЕ
РАДИ, ДАНГАРД ЕЈС
НЕ ОДГОВАРА НА
МОЈЕ НАРЕДБЕ...
НЕБЕ ДА СЕ ПО-
КРЕНЕ!

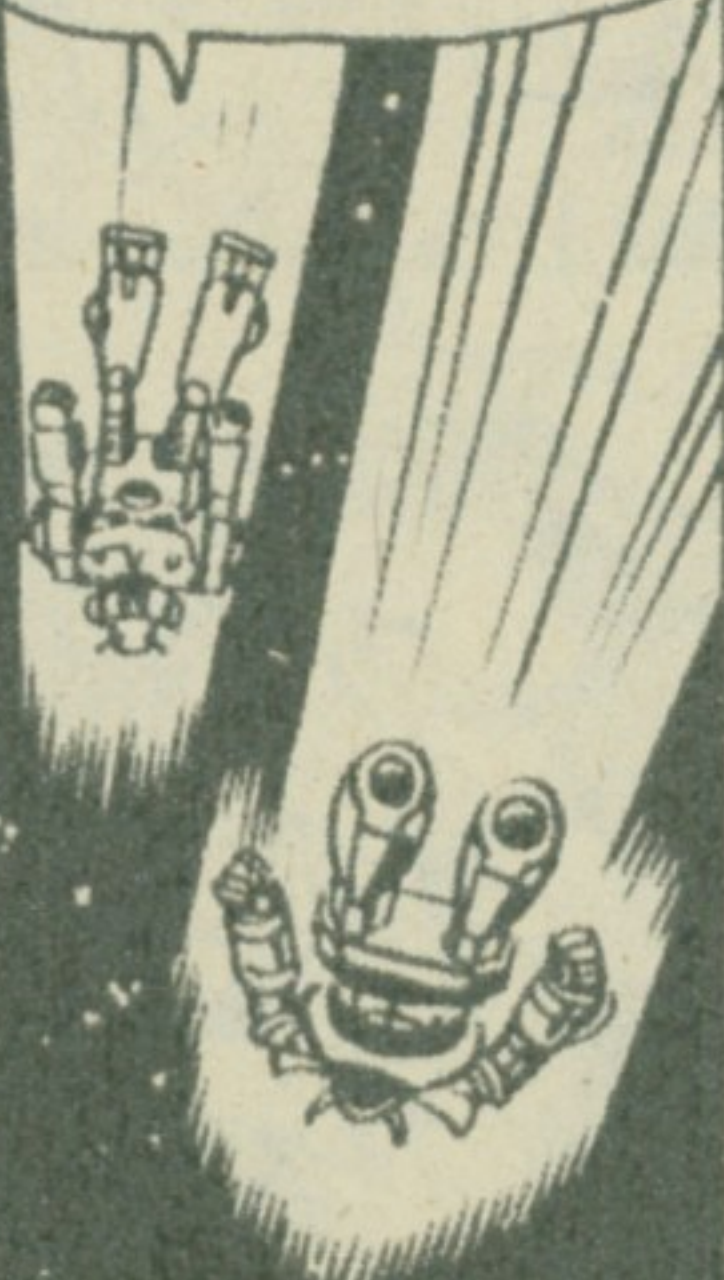
ЗА ТО ВРЕМЕ РОБОТУ СЕ ПРИВЛИЖИЛА ОГРОМНА ТРАНСПОРТНА ПЕТВЛИЦА, МАГНЕТНА КУКА ЈЕ ПОЧЕЛА ПОЛАКО ДА СЕ СПУШТА...

АЛИ, ЗАШТО СЕ НЕ ПОКРЕБЕ? ШТА МЕ ЈЕ ТО ПРИКОВАЛО ЗА ТЛО?

ГДЕ СУ ДРУГА ДВА ШОРЖА-РЕЈДИН И КОМБАТРА...

БОЈИМ СЕ ДА НИСТО ПРОШЛИ МЕСЕЦ, РИЧАРДЕ?

БОЉЕ БИ НАМ БИЛО ДА НАС ЈЕ СНАШЛО ИСТО ШТО И ДАНГАРДА?

ЗНАЧИ, ДОШЛИ СМО ДО ИСТОГ ЗАКЉУЧКА, РИЧАРДЕ?

БОЈИМ СЕ ДА ЈЕ ТАКО, ГЕНЦИ?

У ОВОМ ВАКУУМУ НЕМА ТРЕЊА КОЈЕ БИ УСПОРИЛО ПАДАЊЕ... НЕ МОЖЕМО СЕ ЗАУСТАВИТИ, СУВИШЕ БРЗО ЈЕТИМО?

У СВЕТИЛИШТУ ШОРЖ, СКРИВЕНОМ НА ЗЕМЉИ, НЕГДЕ У БРДИМА ЈАПАНА...

КОМБАТРА? РЕЈДИНЕ? ЧУЈЕТЕ ЛИ НАС?

НА ВЕЛИКОМ ЕКРАНУ СМЕШТЕНОМ У УНУТРАШЊОСТИ СВЕТИЛИШТА СВИ ЗАБРИЊУТО ПОСМАТРАЈУ ШТА СЕ ДОГАЂА...

ДАНГАРД ЕЈС И ИЛОНГО СУ СЕ ИЗГУБИЛИ НА ПРАЧНОЈ СТРАНИ МЕСЕЦА... МОЖДА ЈЕ ИЛОНГОРАЊЕН? МОРАТЕ МУ ПОМОЋИ?

ТО И ПОКУШАВАМО, АЛИ ТЕШКО ДА БЕМО УСПЕТИ?

ИДЕМО ИСУВИШЕ БРЗО? НАШЕ КОЧИОНЕ РАКЕТЕ НИ СУ ДОВОЉНО СНАЖНЕ ДА БИ НАС ЗАУСТАВИЛЕ?

ХММ... ОНДА ЈЕ ЈЕДИНО РЕШЕЊЕ...

ИМАМО СРЕБЕ, ДОКТОРЕ ТЕМБУРА? УКИ БЕ УСКОРО У ПОЉЕ АСТЕРОИДА?

ОДЛИЧНО? ЧАРН?

СЛУШАЈТЕ МЕ, РИЧАРД И
ГЕНЦИЈА, САЧУВАЈТЕ РЕЗЕРВУ
И КОМБАТРИНУ ЕНЕРГИЈУ
ЧИТАВ ЈЕДАН МИНУТ!

КАД УБЕТЕ У ПОЉЕ, ОТВОРИТЕ
ВАТРУ НА НАЈВЕЋИ АСТЕРОИД,
ПОВРАТНА ИНЕРЦИЈА ЋЕ ВАС ЗАУСТАВИТИ
И ПРОМЕНИТИ ВАМ ПРАВАЦ!

У ПРАВИ СИ, ДОКТОРЕ,
ПОЉЕ НА ВИДИКУ! ПРИБЛИЖАВАМО
МУ СЕ ВЕЛИКОМ БРЗИНОМ!

ЗАДРЖИ...
САД!

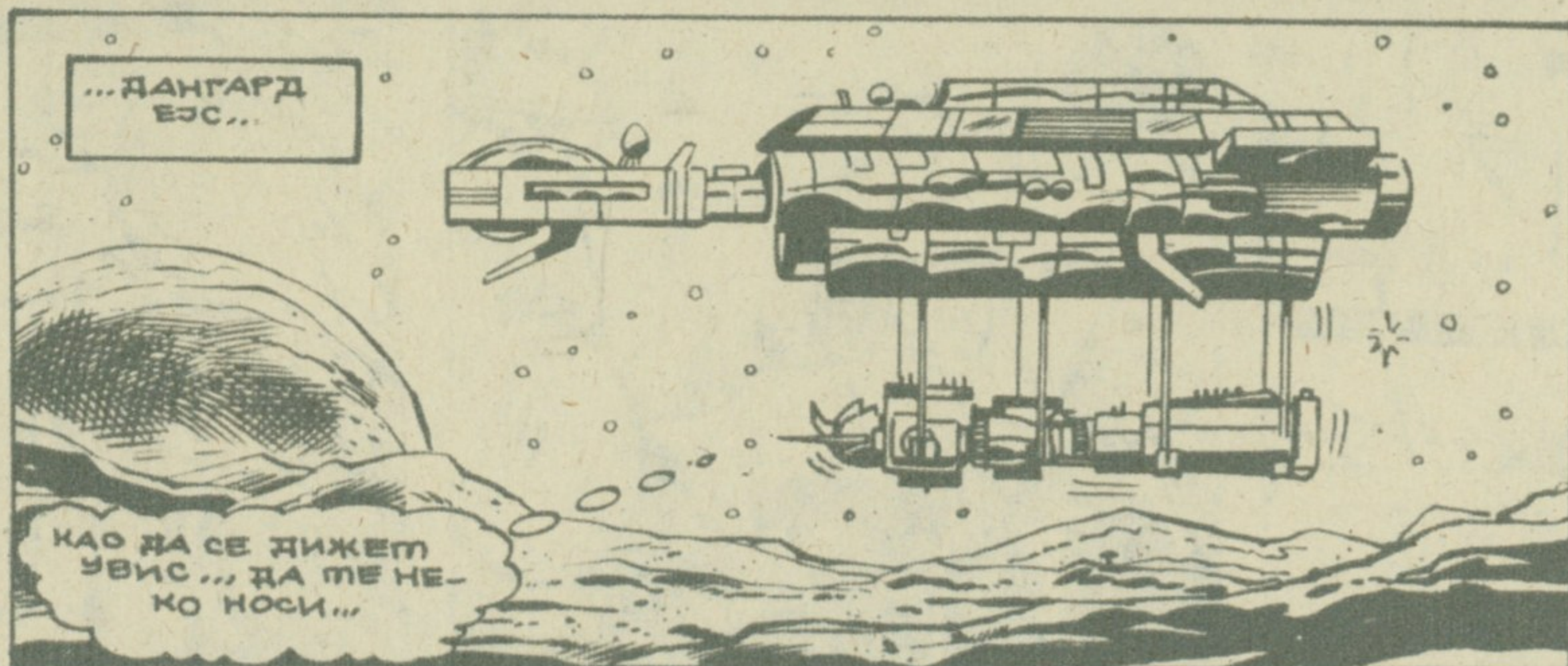
ВУУМ!

ВУУУМ!

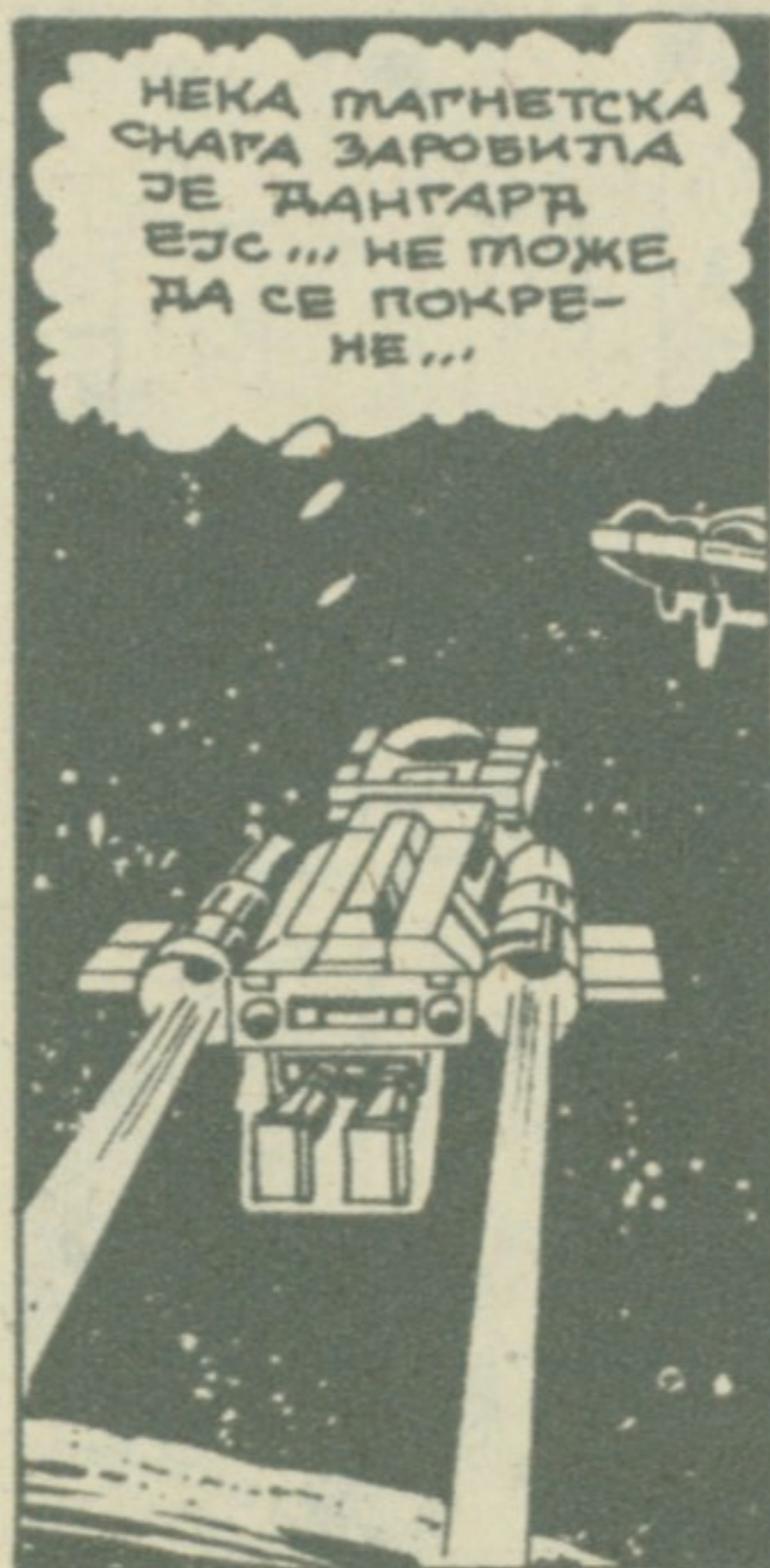
УСПЕЛО ЈЕ! ПРОМЕНИЛИ
СМО ПРАВАЦ КРЕТАЊА!

ДОБРО, ГЕНЦИЈА,
А САД НАЗАД НА
НАБЕМО...

...ДАНГАРД
ЕЈС...

КАО ДА СЕ ДИЖЕШ
УВИС... ДА ТЕ НЕ-
КО НОСИ...

НЕКА МАГНЕТСКА
СНАГА ЗАРОВИТЛА
ЈЕ ДАНГАР
ЕЈС... НЕ МОЖЕ
ДА СЕ ПОКРЕ-
НЕ...

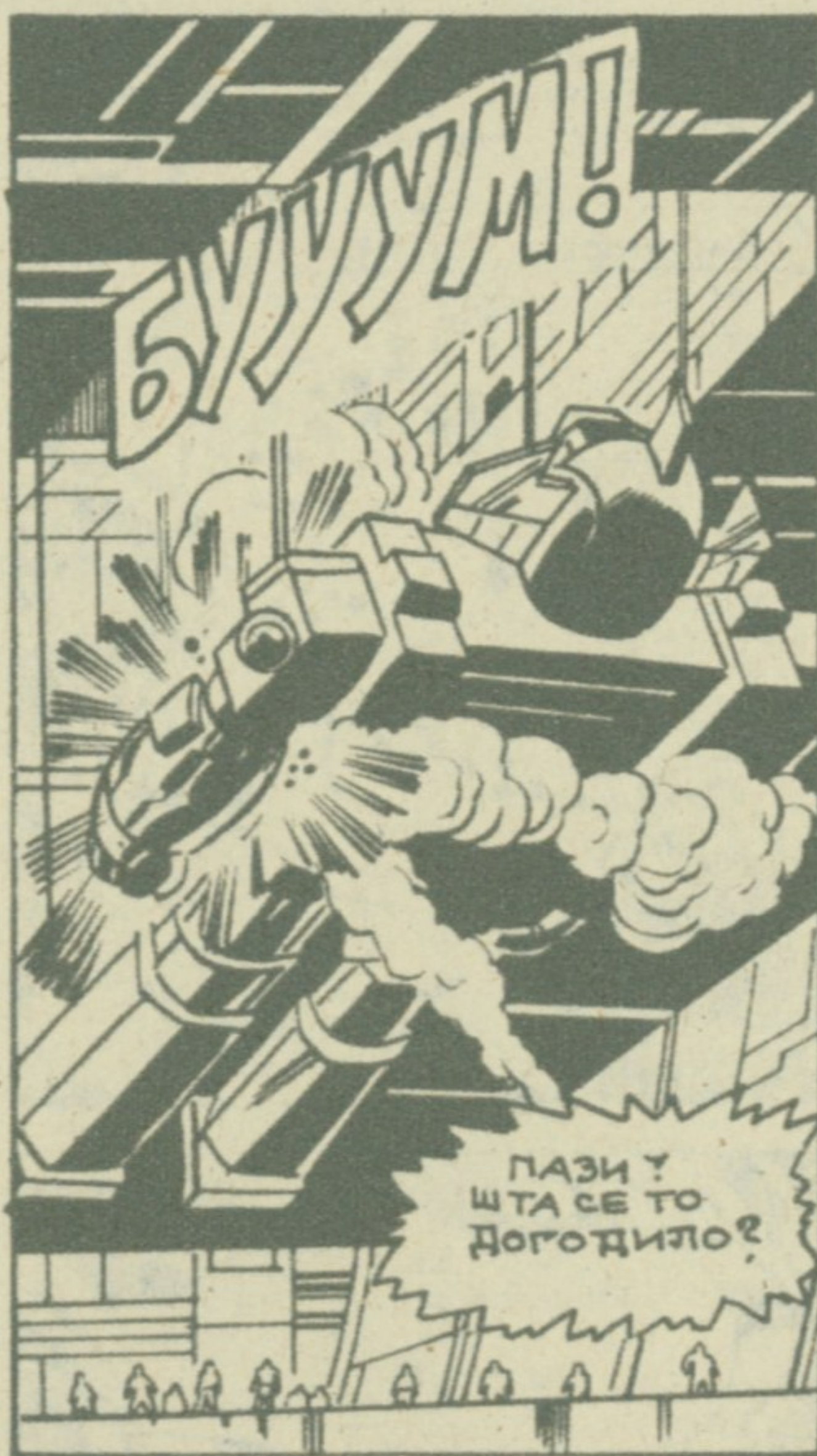

ИЗГЛЕДА ДА МЕ
ВОДЕ У ОВУ ОГРОМ-
НУ СВЕТИРСКУ
СТАНИЦУ?

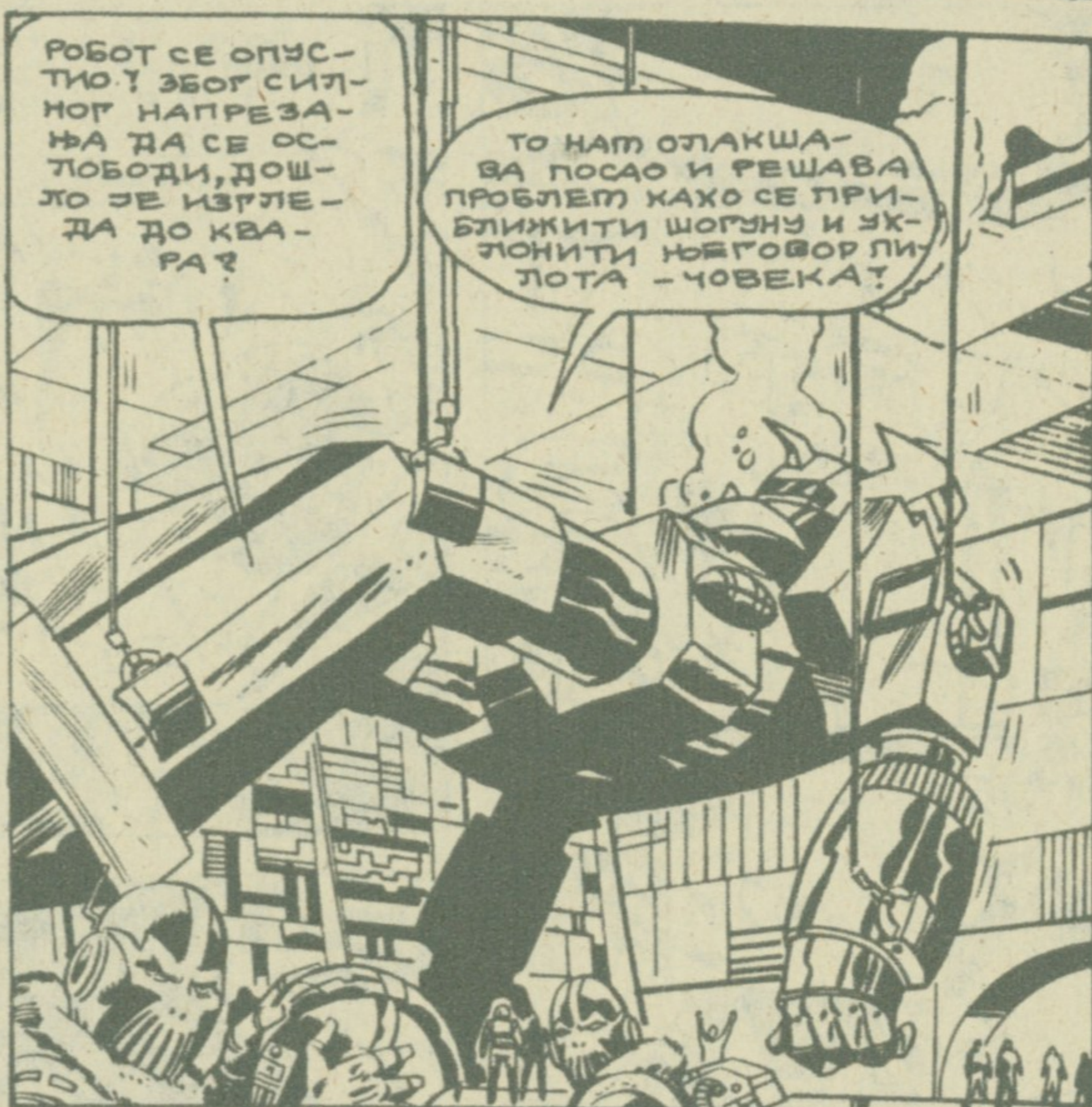

ТО ЗНАЧИ ДА ТРЕБА
ДА СЕ ПРАВИТ КАО
ДА САМ МРТАВ...
МОРАМ ДА ЖРТВУ-
ЈЕМ АГРЕГАТ...

КЛИК!

ПАЗИ!
ШТА СЕ ТО
ДОГОДИЛО?

РОБОТ СЕ ОПУС-
ТИО? ЗБОГ СИЛ-
НОГ НАПРЕЗА-
ЊА ДА СЕ ОС-
ЛОБОДИ, ДОШ-
ЛО ЈЕ ИЗГЛЕ-
ДА ДО КВА-
РА?

ТО НАМ ОЛАКША-
ВА ПОСАО И РЕШАВА
ПРОБЛЕМ КАКО СЕ ПРИ-
БЛИЖИТИ ШОРАЈУ И УК-
ЛЮНИТИ ЊЕГОВОР ЛИ-
ЛОТА - ЧОВЕКА?

ДА, ОНДА БЕМО ЛАКО МО-
ЋИ ДА ПОПРАВИМО РОБОТА И
СТАВИМО ГА ПОД НАШУ КОН-
ТРОЛУ - БАШ КАО ШТО ЈЕ ДЕ-
МОНТИКУС ЗАТИСЛИО?

ПОПУСТИ УЖАД? ПОТ-
ПУНО ЈЕ БЕСПОМО-
ГАН?

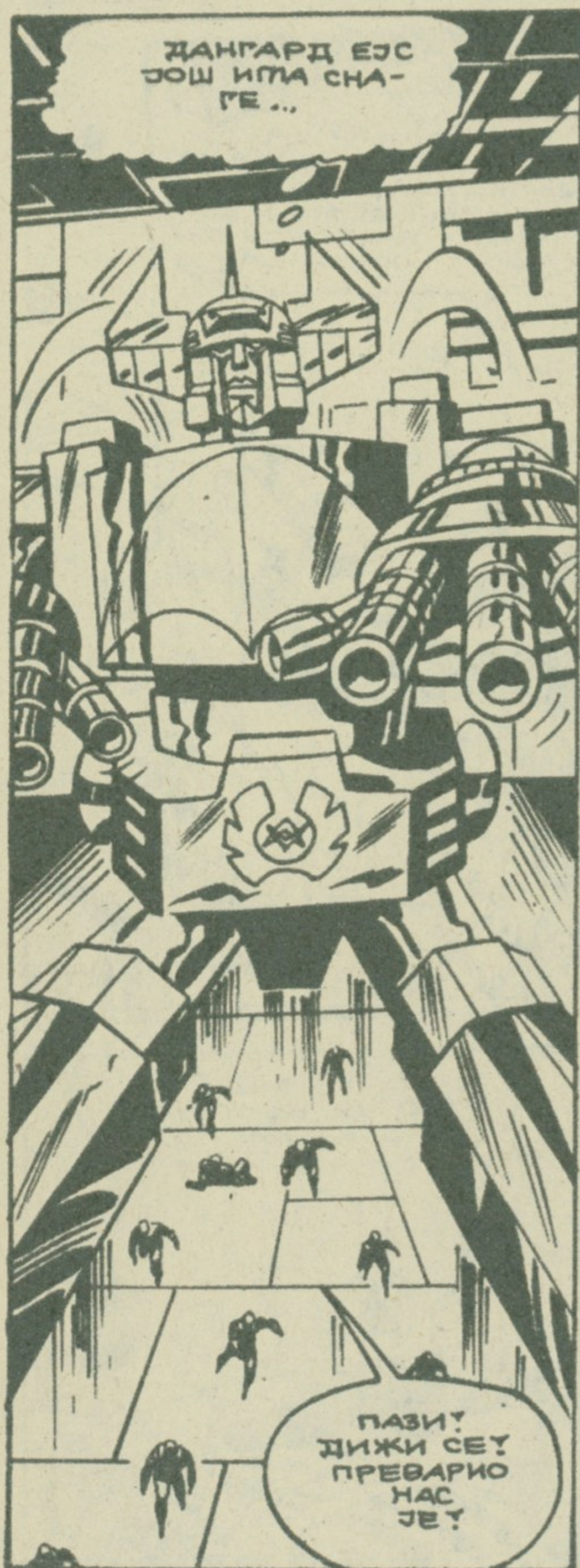
ЧИНИ МИ СЕ ДА
САД ТРЕБА ПОКУ-
ШАТИ...

...ИАКО САМ ОС-
ТАО БЕЗ АГРЕ-
ГАТА...

КЛИК!

КЛИК!

ДАНГАРД ЕЈС
ЈОШ ИМА СНА-
ГЕ...

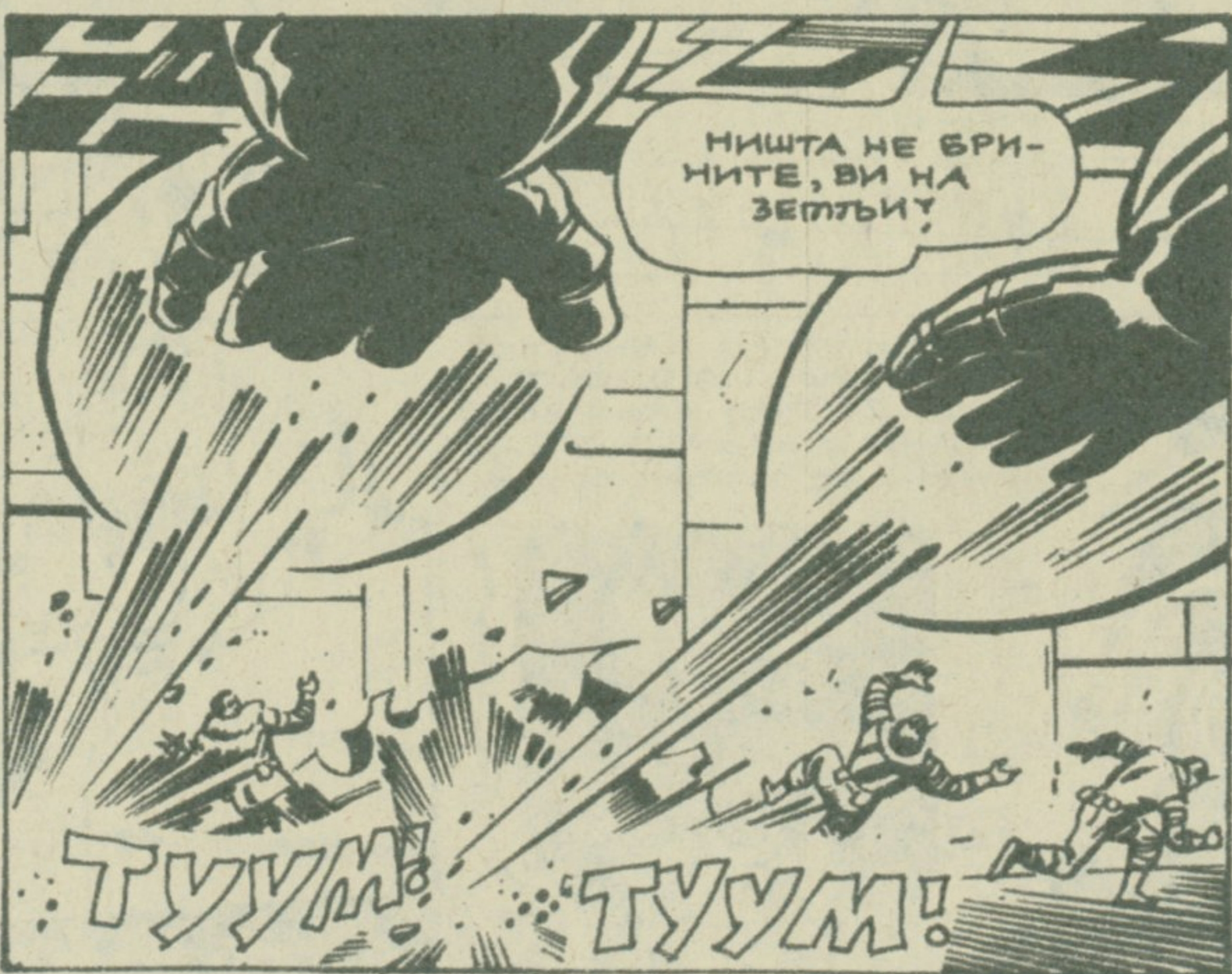
ПАЗИ!
ДИЖИ СЕ!
ПРЕВАРИО
НАС
ЈЕ!

ДОКТОРЕ ТЕМБУРА, ЕКРАН ЈЕ ПРОРА-
ДИО! ДАНГАРД СЕ ОПОРАВЉА, АЛИ КАО
ДА ЈЕ У НЕКОЈ ВАЗДУШНОЈ КОМО-
РИ!

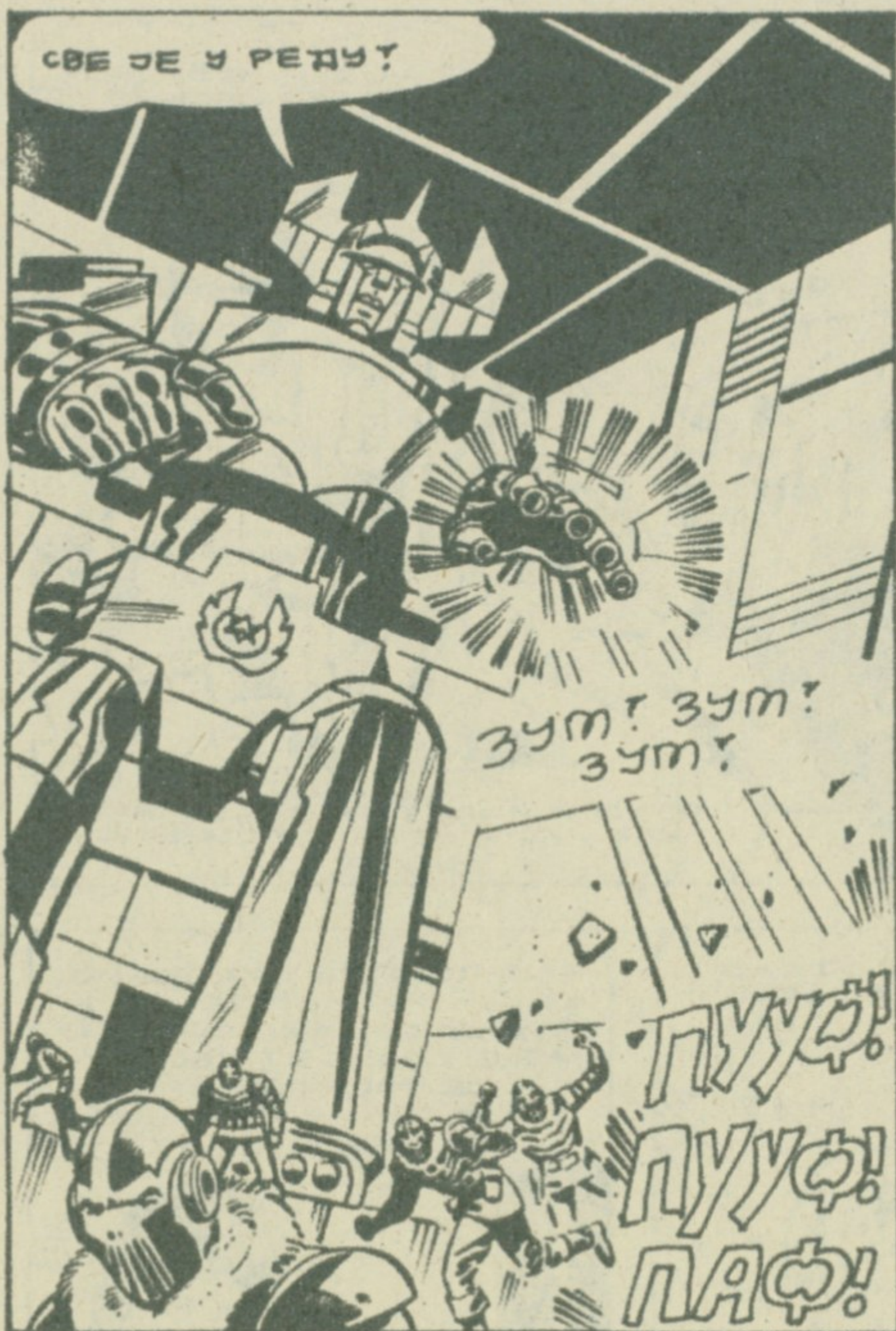
ДАНГАРД ЕЈС - ДАЉИНСКА КОНТРОЛА

ИЛОНГОТ
ЈАВИ СЕ! НЕ
ЗНАМО ГДЕ СИ,
АЛИ...

НИШТА НЕ БРИ-
НИТЕ, ВИ НА
ЗЕМЉИ!

ТУУМ! ТУУМ!

СВЕ ЈЕ У РЕДУ?

ЗУМ? ЗУМ?
ЗУМ?

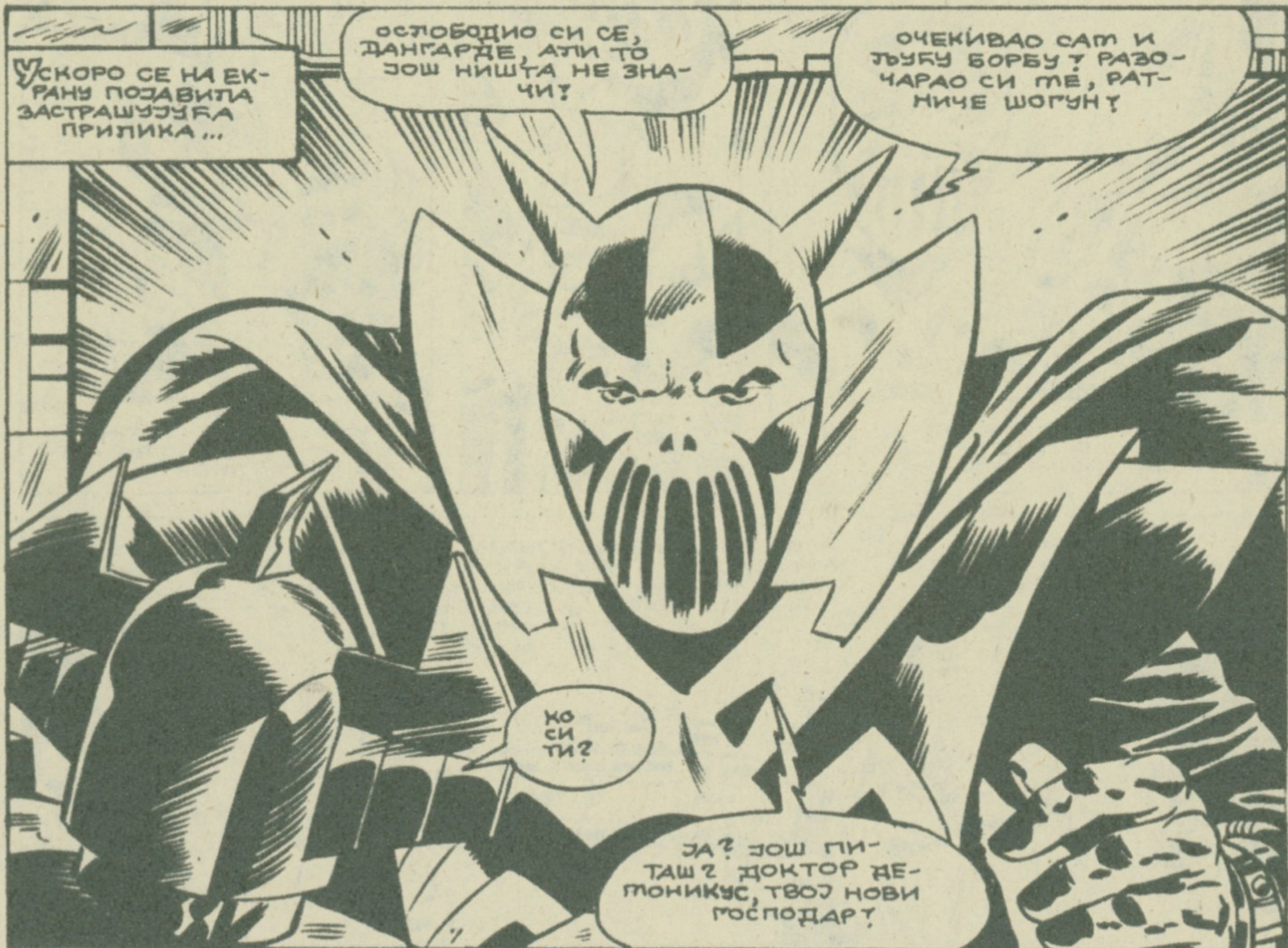
ПУУФ!
ПУУФ!
ЛАФ!

ЧЕКАЈ!
СВИ СУ СЕ
РАЗВЕЖАЛИ...
АЛИ, ОВАЈ
ЗИД ПРЕ-
ДА
МНОМ...

... ОН БЛЕШ-
ТИ... ПА
ТО ЈЕ НЕ-
КИ ОГРОМ-
НИ ЕК-
РАН?

УСКОРО СЕ НА ЕК-
РАНУ ПОЈАВИЛА
ЗАСТРАШУЈУЋА
ПРИЛИКА...

ОСЛОБОДИО СИ СЕ,
ДАНГАРДЕ, АЛИ ТО
ЈОШ НИШТА НЕ ЗНА-
ЧИ?

ОЧЕКИВАО САМ И
ЉУБУ БОРБУ? РАЗО-
ЧАРАО СИ МЕ, РАТ-
НИЧЕ ШОГУН?

КО
СИ
ТИ?

ЈА? ЈОШ ПИ-
ТАШ? ДОКТОР ДЕ-
МОНИКУС, ТВОЈ НОВИ
ГОСПОДАР?

ЈЕДНО ЈЕ ЈАСНО?
АКО ЈЕ ДЕМОНИКУС УПУ-
ТИО ОНЕ МЕТЕОРИТЕ
НА ЗЕМЉУ, ТОРАТО
ГА СПРЕЧИТИ ДА НЕ УЧИ-
НИ НЕШТО ГОРЕ?

И ДРУГА
ДВА ШОГУ-
НА СЕ ПРИ-
БЛИЖАВАЈУ
СВЕТИРСКОЈ
СТАНИЦИ, ДОК-
ТОРЕ ТЕМ-
БУРА?

СВЕТИЛИШТЕ ЗОВЕ
КОМБАТРУ И РЕЈДИНА;
ПАЗИТЕ ДА ВАМ СЕ НЕ
ДОГОДИ ИСТО ШТО
И ИЛОНГУ?

УЧИНИТЕМО СВЕ ШТО
ЈЕ У НАШОЈ МОЃИ, АЛИ
НИШТА НЕ МОЖЕМО ДА
ОБЕКАМО?

А У СВЕТИРСКОЈ
СТАНИЦИ НА МЕ-
СЕЦУ...

О КАКВОЈ
ТО КОСТИЧКОЈ
КАТАКЛИЗМИ
ПРИЧАШ?

О ЈОШ ЈЕДНОМ МЕТЕОРУ? И ОНАЈ
КОЈИ ТЕ ЈЕ ОВАМО ПРИВУКАО ЈЕ МОЈ
ИЗУМ... А КАД РАТНИЦИ ШОГУН БУДУ ПОД
МОЈОМ ВЛАШКУ...

... МЕТЕОР ЋЕ
УНИШТИТИ ОДБРАТ-
БЕНУ МОЈ ЗЕМЉЕ...

ЕВО,
СТИЖУ И
ДРУГА ДВА
ШОГУНА?
ХОБЕМО ЛИ
И ЊИХ СРУ-
ШИТИ?

... А ОНДА С МОЈИМ ДИ-
ВОВИМА И РАТНИЦИМА
ШОГУН СПУСТИЋУ СЕ НА ТВО-
ЈУ ПЛАНЕТУ...

НЕ САД, ВУДАЛО? ЗАР
НЕ ВИДИШ ДА ЈЕ ОДАШИ-
ЉАН УКЉУЧЕН?

СА ЕКРАНА ЈЕ НЕСТАЛА СЛИКА...

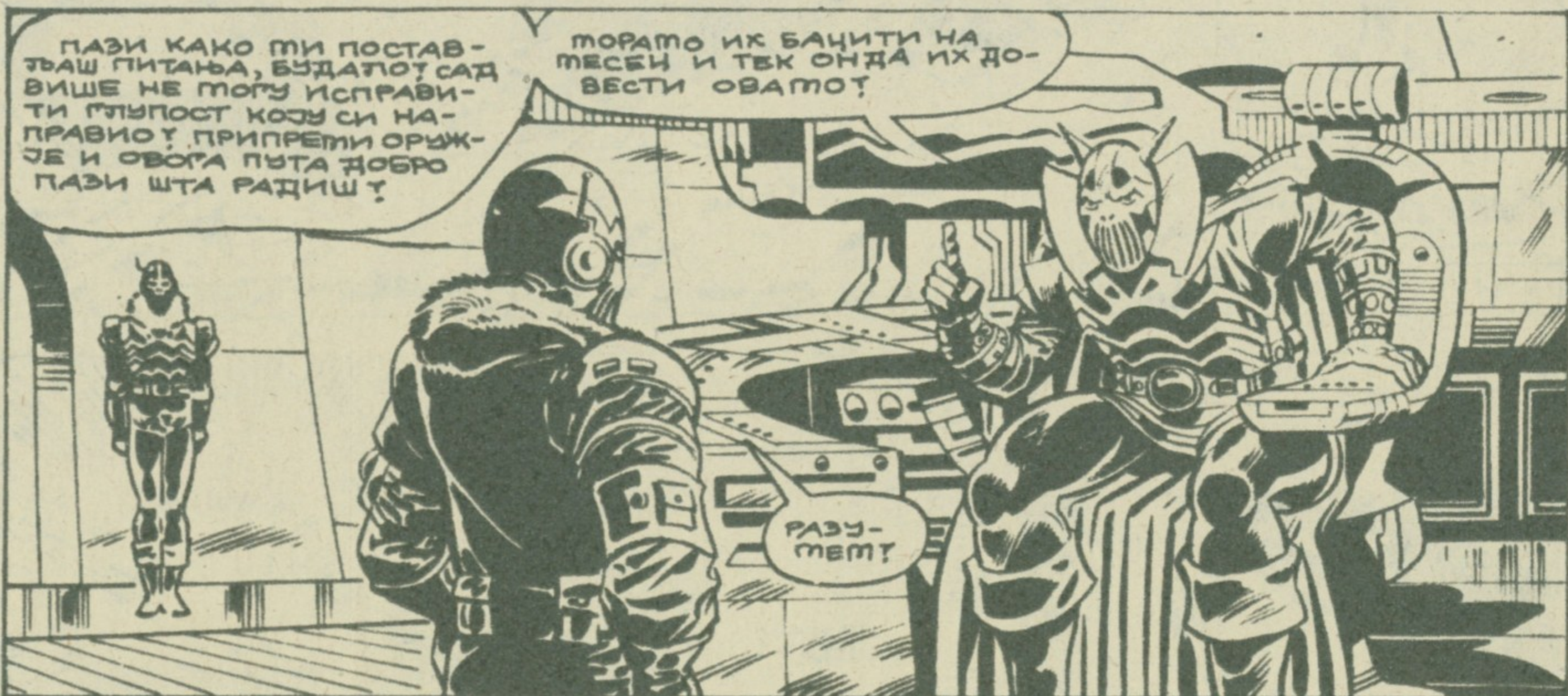
ДОКТОРЕ ТЕМБУ-
РА, ЈЕСТЕ ЛИ ЧУЛИ
ОВО?

ДА, ИЛОНГУ? ТВОЈ
ЗАДАТАК ЈЕ ДА
СПРЕЧИШ ДА РЕЈ-
ДИН И КОМБАТРА
НЕ ПРОБУ КАО
ТИ?

МОЖЕШ ЛИ НЕКАКО
ДА ИЗВЕДЕШ САБОТА-
ЖУ НАД ДЕМОНИКУ-
СОВИМ НАОРУЖА-
ЊЕМ?

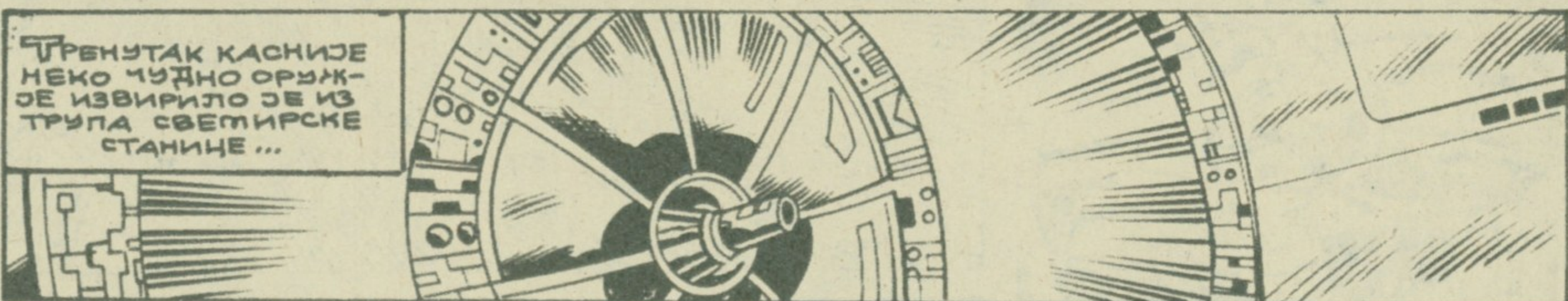
НЕ ЗНАМ... МОЖ-
ДА НЕ МОГУ ИЗ СТА-
НИЦЕ, АЛИ АКО ВИХ
СЕ ИЗВУКАО...

ПАЗИ КАКО ТИ ПОСТАВ-
ЉАШ ПИТАЊА, БУДАЉОТ САД
ВИШЕ НЕ МОГУ ИСПРАВИ-
ТИ ГЛУПОСТ КОЈУ СИ НА-
ПРАВИО У ПРИПРЕМИ ОРУЖ-
ЈЕ И ОВОГА ПУТА ДОБРО
ПАЗИ ШТА РАДИШ!

МОРАМО ИХ БАЦИТИ НА
МЕСЕЦ И ТЕК ОНДА ИХ ДО-
ВЕСТИ ОВАМО!

РАЗУ-
МЕШ!

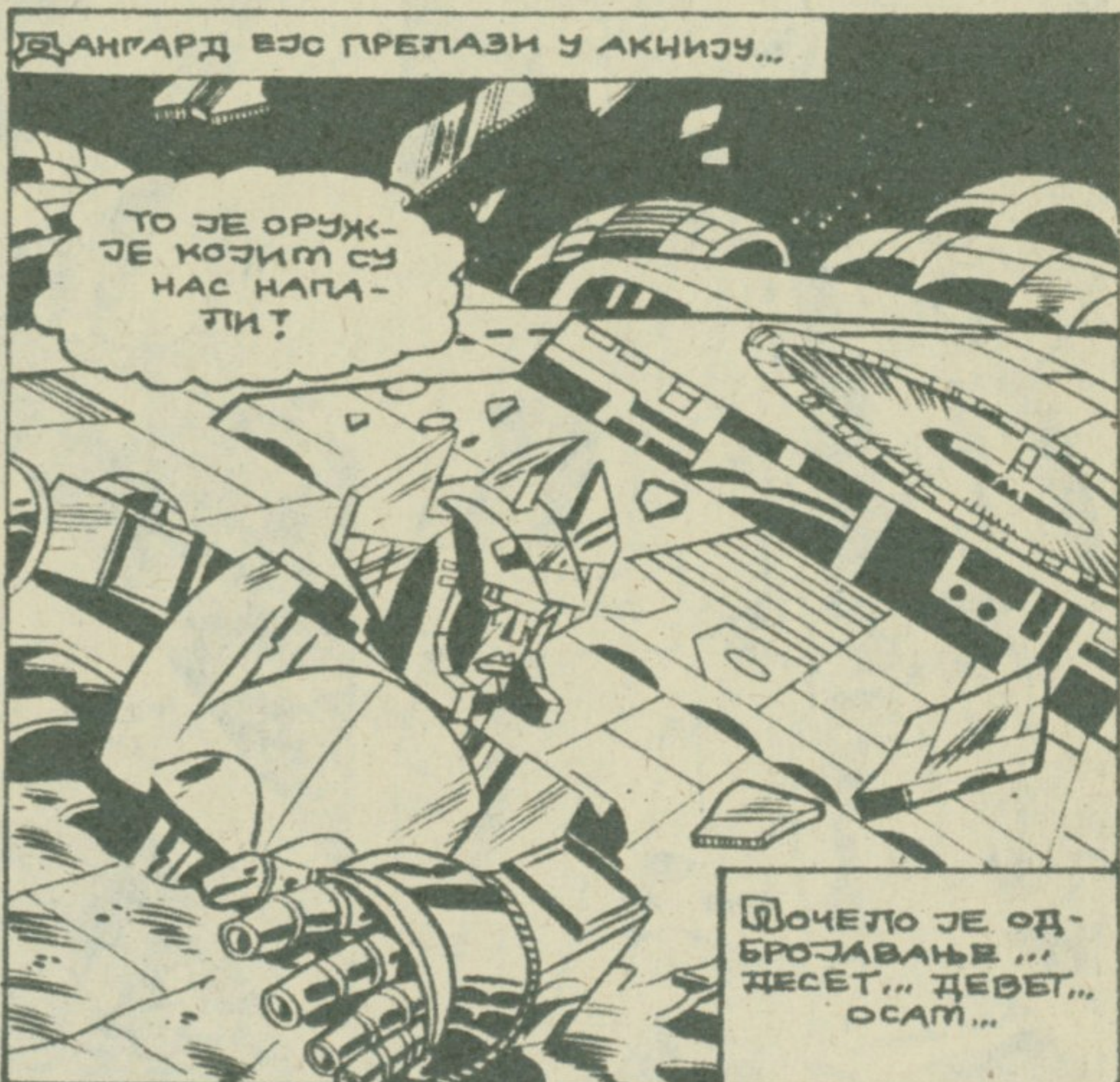

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ
НЕКО ЧУДНО ОРУЖ-
ЈЕ ИЗВИРИЛО ЈЕ ИЗ
ТРУПА СВЕТИРСКЕ
СТАНИЦЕ...

ЗА ТО ВРЕМЕ,
У ЊЕНОЈ
УНУТРАШЊОСТИ...

КРАААК!

ДАНГАРД ВЈО ПРЕЛАЗИ У АКЦИЈУ...

ТО ЈЕ ОРУЖ-
ЈЕ КОЈИМ СУ
НАС НАПА-
ЛИ!

ДОЧЕЛО ЈЕ ОД-
БРОЈАВАЊЕ...
ДЕСЕТ... ДЕВЕТ...
ОСАМ...

ИЗВИРУЈЕ СВЕ ВИ-
ШЕ И ВИШЕ...

СЕДАМ... ШЕСТ...

... А КОМБАТРА И РЕЗ-
ДИН РЕ СЕ НАЈИ ТАЧНО
ИЗМЕЂУ МЕСЕЦА И ТОГ
ОРУЖЈА...

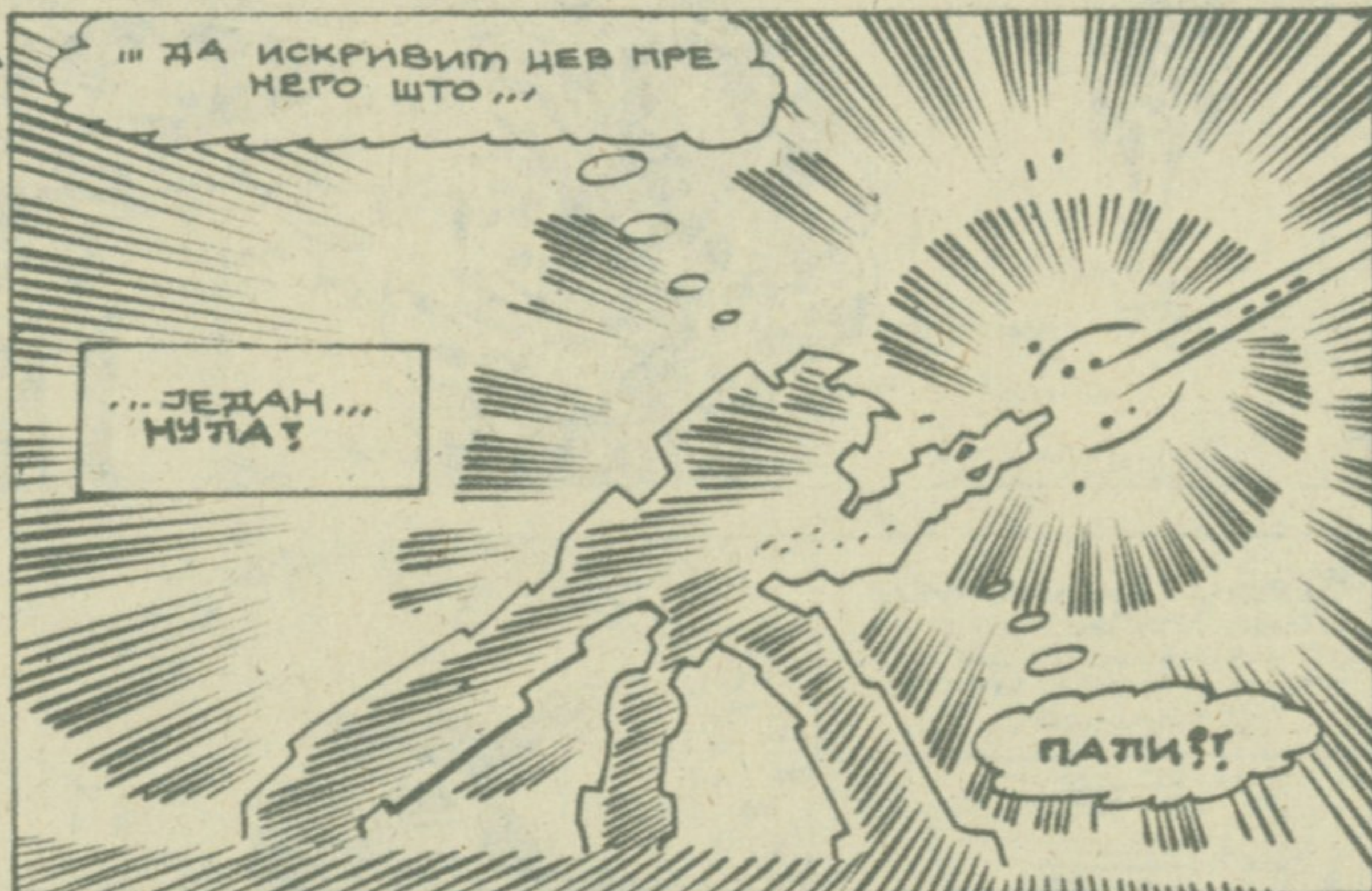
МОРАМ МУ СЕ ПРИБЛИЖИ-
ТИ ПРЕ НЕГО ШТО НЕ ДО-
ЖИВЕ ИСТУ СУДБИНУ КАО
ЈА...

... ПЕТ...
ЧЕТИРИ...

УСПЕО САМ, АЛИ ИМАМ
ЛИ ДОВОЉНО СНАГЕ И
ВРЕМЕНА...

ТРИ...
ДВА...

... ДА ИСКРИВИМ НЕВ ПРЕ
НЕГО ШТО...

... ЈЕДАН...
НУЛА?

ПАТИ?!?

ЕВО ОПЕТ,
ГЕНЦИ... АЛИ,
ПРОМАШИО
НАС ЈЕ?

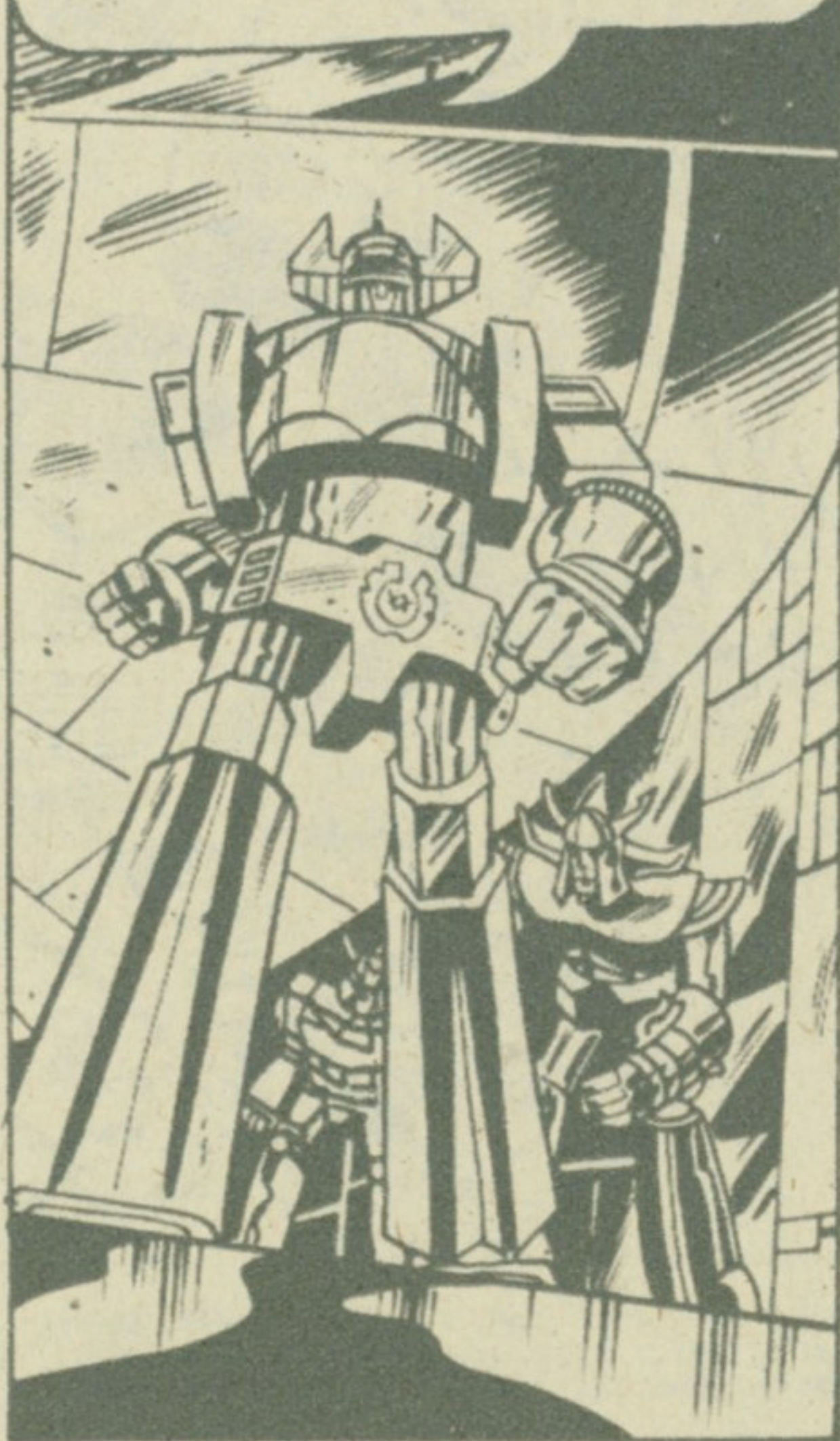
ОДЛИЧНО, ИЛОН-
ГОУ? ИДЕМО УНУТРА
ДА СЕ ПОБРИНЕМО
ЗА ОНО ЧУДОВИШТЕ
ДЕМОНИКУСА?

ТАМО РЕ НАС
ДОЧЕКАТИ ЊЕ-
ГОВИ ЛЈУДИ?

ДА? МОРАМО ИХ
СЕ НЕКАКО
ОТАРАСИТИ?

У ДЕМОНИКУСОВОЈ СТАНИЦИ...

ЕВО ГА ЗИД-ЕКРАН?
ПОЈАВЉУЈЕ СЕ СЛИКА?
СИГУРНО ДЕМОНИКУС
ХОЋЕ ДА ПОРАЗГОВА-
РА С НАМА?

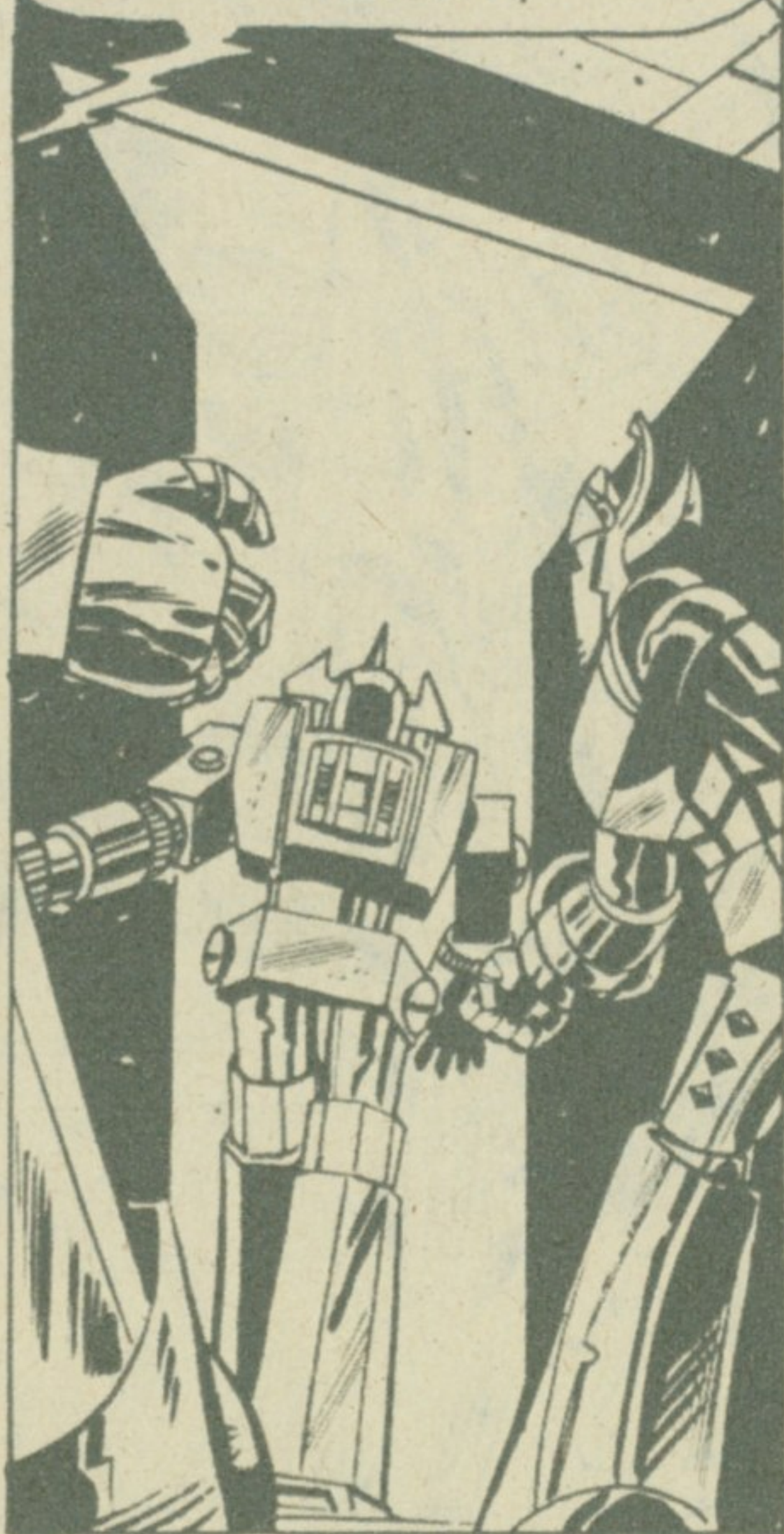

ДОБРО ДОШЛИ, РАТ-
НИЦИ? ВИДИМ, СВА
ТРОЈИЦА СТЕ САД ОВ-
ДЕ, ЗДРАВИ И ЧИТАВИ,
У ПУНОЈ СНАЗИ? АЛИ,
НЕ МАРИ...

ИОНАКО САМ
ОЧЕКИВАО ДА БЕТЕ
СЕ ЖИВИ ИЗВУГЛИ ИЗ
СВЕГА?

А САД ЋЕ ПОЧЕТИ
ПРАВО НАДМЕТАЊЕ?
УБИТЕ, РАТНИЦИ
ШОГУН?

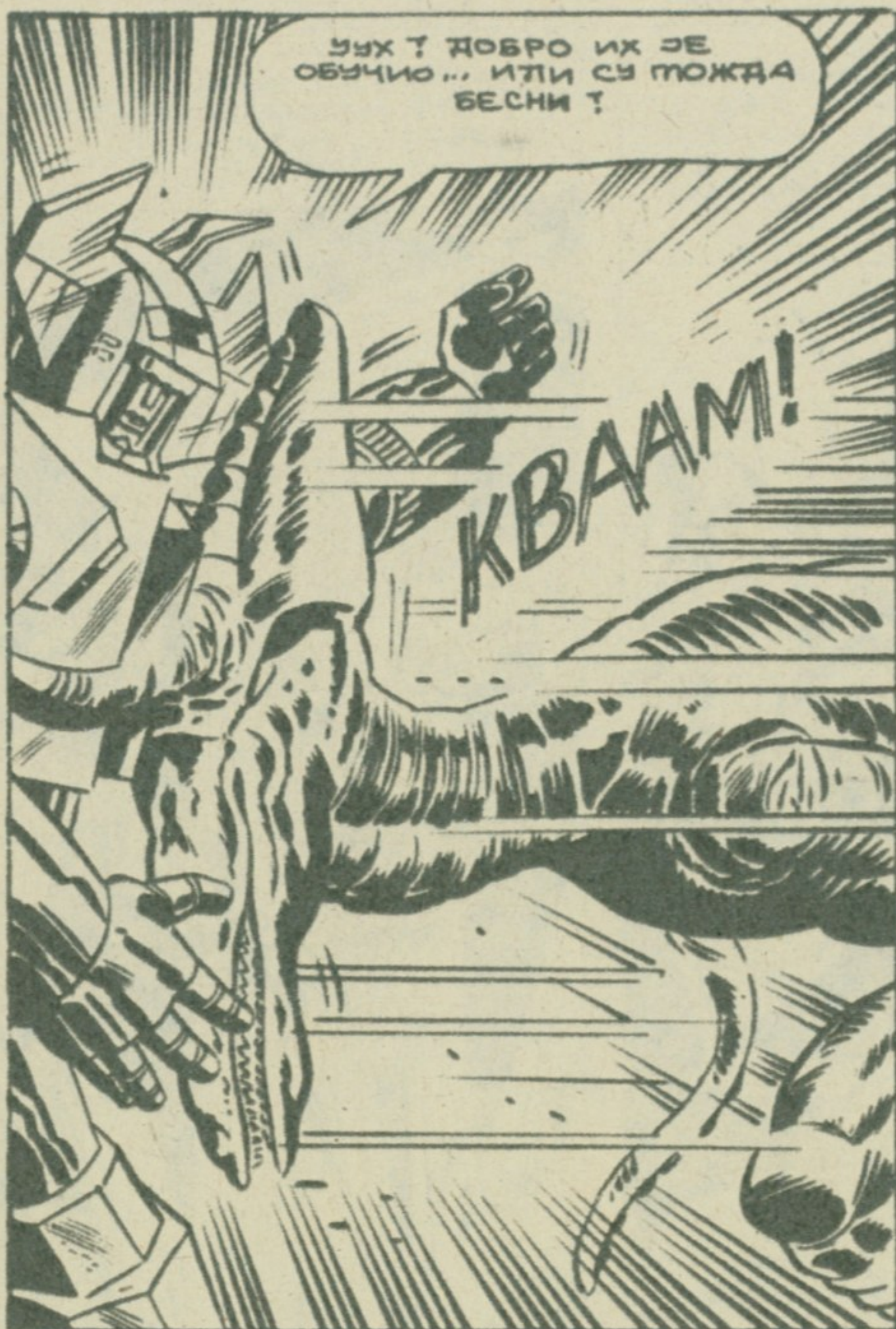

НЕКА СЕ
ИГРА
НАСТАВИ?

ЧУДОВИШТА?

ДА... ТО СУ СИГУРНО НОВА ДЕ-
ТА ДЕМОНИКУСОВЕ ГЕНЕТСКЕ
МУТАЦИЈЕ?

РЕЈДИН ЈЕ ПОТРЧАО ДА ПОМОГНЕ ДАН-ГАРД ЕЈСУ И УПЕРИО ЈЕ КА ЧУДОВИШТУ ЈЕДНО ОД СВОЈИХ РАКЕТНИХ СТРЕЛА...

БОРБА СЕ НАСТАВИЛА, АЛИ ЊЕН КРАЈ
ЈЕ БИО НЕИЗВЕСТАН...

ИПАК, УИГРА-
НА ТРОЈКА ШО-
ГУНА ЗНАЛА ЈЕ
ДА ЊИХОВ ТРУД
НИКАКО НЕ МО-
ЖЕ БИТИ УЗА-
ЛУДАН...

ХВАТА,
СЕВИЦЕ?

ОВАЈ ТИ
ЈЕ ОДВУКАО
ПАЖЊУ?

ЈЕСИ ЛИ ДОБ-
РО, СЕВИЦЕ? ДА
ЛИ ЈЕ ПОТРЕБНА
ПОМОЋ?

НЕ, ХВАТА ТИ, КАРСОНЕ,
ДЕНГАРД И ЈА СЕ ОДЛИЧНО,
СНАЛАЗИМО?

ОВО СУ ВАЉ-
ДА ПОСЛЕД-
ЊА ДВА ЧУ-
ДОВИШ-
ТА?

ДА, АЛИ ИЗГЛЕДА ДА СТО
ТЕК САВЛАДАЛИ ПРВУ И НАЗ-
ЛАКШУ ПРЕПРЕКУ?

БЕЗ ОБЗИРА НА СВЕ,
ТИ ПОРАТО САВЛА-
ДАТИ ДЕМОНИКУСА
ЗА МАЊЕ ОД
ДВА ЧАСА?

КРЕНИМО
ОВИТ ХОД-
НИКОТ?

ДА ВИДИ-
МО КУДА
ЌЕ НАС
ОДВЕСТИ?

ПРИБЛИЖАВАМО
СЕ ГЛАВНОМ УЛАЗУ,
ДОКТОРЕ ДЕМОНИ-
КУС? ЗАР НЕ БИ ТРЕ-
БАЛО ДА АКТИВИРАТЕ
МАГНЕТНО ПОЉЕ?

ДА...

... ИАКО
СУПЊАМ
ДА ЌЕ
ИХ ТО
ЗАУСТА-
ВИТИ?

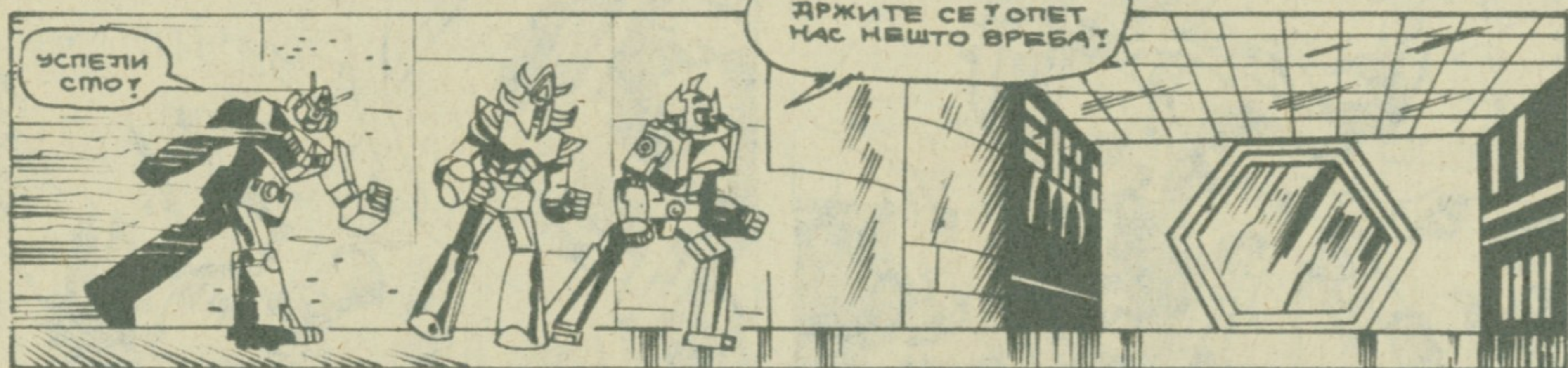
ТАК?

КРРРРК!

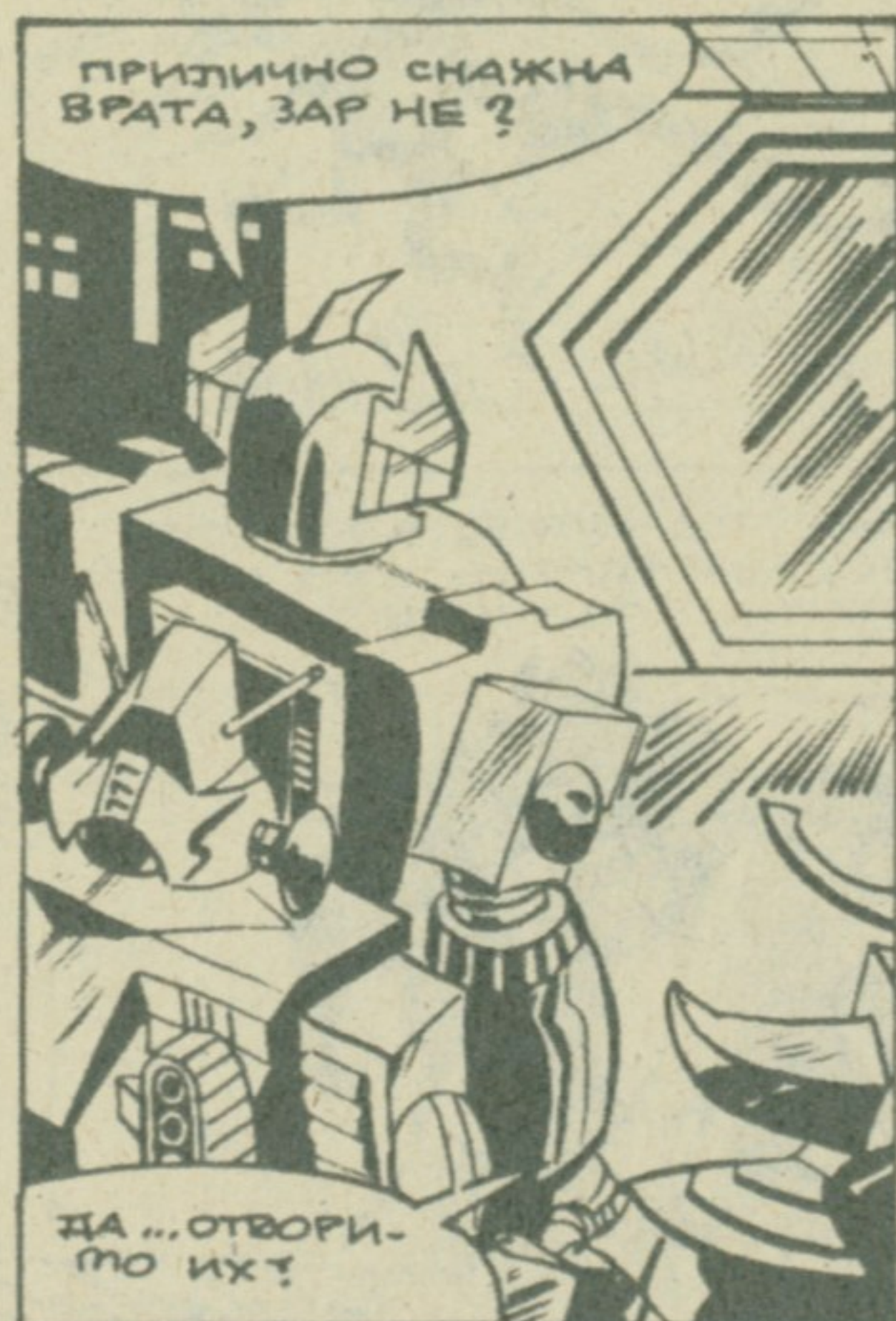
СНАЖНА
МАГНЕТНА СИ-
ЛА ИЗВИРЕ ИЗ
ТАВАНИЦЕ
И ПОДА?

СТЕРНИ ЗУБЕ И
ИДИ ДАЌЕ? НАШЕ
ИЗОПАЦИОНО ПО-
ЉЕ ЌЕ НАС ЗАШТИ-
ТИТИ?

УСПЕЛИ
СТО?

ДРЖИТЕ СЕ! ОПЕТ
НАС НЕШТО ВРЕБА?

ПРИЛИЧНО СНАЖНА
ВРАТА, ЗАР НЕ?

ДА... ОТВОРИ-
МО ИХ?

НА ВРАТИМА СУ? ИГРА
СЕ ПРИВОДИ КРАЈУ...

ТЕШКО СЕ ДИЖУ... ВИДИШ
ЛИ ШТА ЌЕ УНУТРА?

НЕ...
НЕ
ЈОШ?

ЗА
ВИ-
ДИМ...

... И ТО ТИ СЕ НИМАЛО
НЕ ДОПАДА?

ДОБРО
ДОШЛИ
У ОДЛУ-
ЧУЈУЋУ
БИТ-
КУ!

МИСЛИМ ДА ПОЗНАЈЕТЕ
МОЈА ТРИ НАЗНОВИЈА ОСТВА-
РЕЊА, АЛИ, ОНО ШТО НИСТЕ
ЗНАЛИ ТО ЈЕ ДА САМ АКТИВИ-
РАО УРЕЂАЈ КОЈИ ЈЕ МЕТЕОР
УСПЕРИО КА ЗЕМЉИ!

ИГРА ЈЕ САДА
ВЕОМА ЈЕДНО-
СТАВНА! ТРЕБА
ДА ПОБЕДИТЕ
ОВА СТВОРЕЊА
И ДЕАКТИВИ-
РАТЕ УРЕЂАЈ...
У ПРОТИВНОМ,
ЗЕМЉА ЋЕ
ДОЖИВЕТИ
КАТА-
СТРОФУ!

ВИДИШ ДА СТО БИЛИ
У ПРАВУ! ТО СУ ТА ДЕМО-
НИКУСОВА ЧУДОВИШ-
ТА!

ДА... ЖИВА
И ЗДРА-
ВА...

НАШИ СТАРИ
ЗНАЊЦИ ИЗ РАНИ-
ЈИХ ОКРШАЈА...
СТАРЧАЈЛД, ПЕТО-
ГЛАВИ И СЕРБЕ-
РУС!

ОНИ НАС НЕ
МОГУ ПОБЕ-
ДИТИ!

РАТНИЦИ ШОРУН? ЗНАЈТЕ
ДА ИМАТЕ САМО ЈЕДАН
ЧАС НА РАСПОЛА-
ГАЊУ?

ПОСЛЕ ЋЕ ЗА
СВЕ БИТИ
КАСНО?

ВАШОЈ ЗЕМЉИ
ВИШЕ НЕЋЕ БИТИ
СПАСА?

... ПРЕТВОРИЋЕ
СЕ У ПРАХ ...

... А ЈА
ЋУ ПОБЕ-
ДИТИ?

НЕКА ИГРА
САЈ
ПОЧНЕ?

"САЗНАЊЕ ДА ИМА-
МО ВЕОМА МАЛО
ВРЕМЕНА, КАО
ДА НАС ЈЕ ПА-
РАЛИСАЛО ..."

РИЧАРД КАРСОН
НИКАКО НИЈЕ
МОГАО ДА СЕ
ОТРГНЕ ОД
СЕБАЊА...

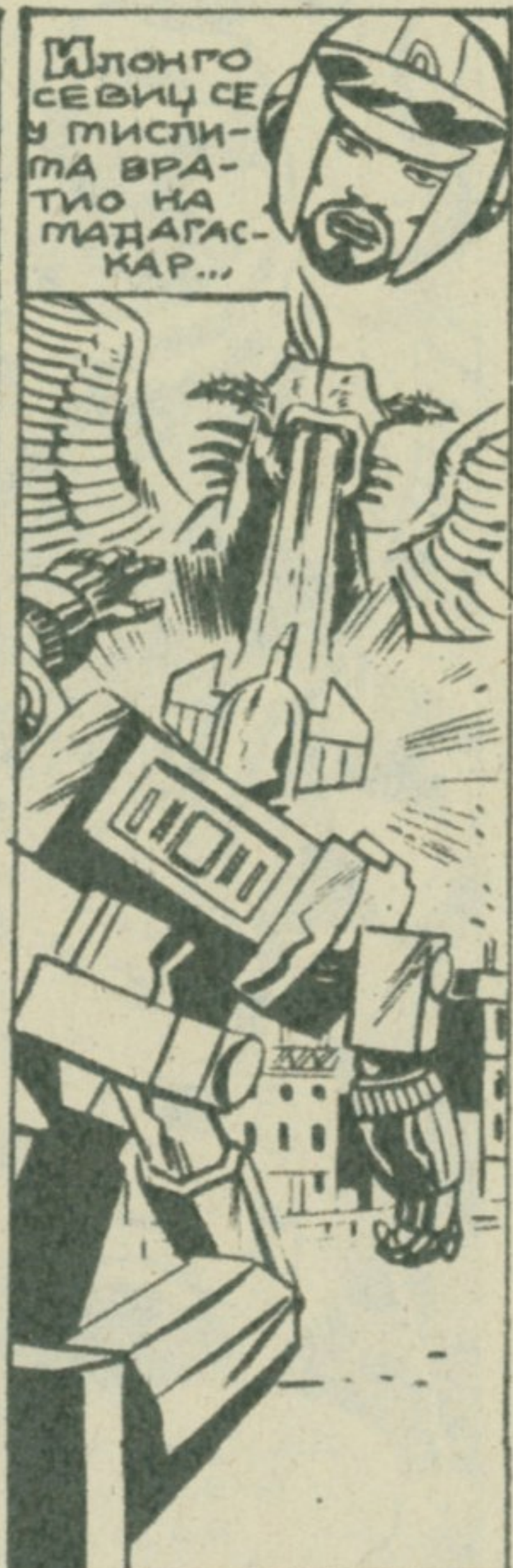
ПРЕД ОЧИМА
МУ ЈЕ СТАЛНО
БИО РАНИЈИ СУ-
КОБ ...

... ОНА БЕСПОШ-
ТЕДНА БОРБА
СА ЊЕРБЕРУ-
СОМ ...

И ГЕНЦИ
ОДАШУ
СУ
ОВУЗЕ-
ЛИ СЕ-
БАЊА...

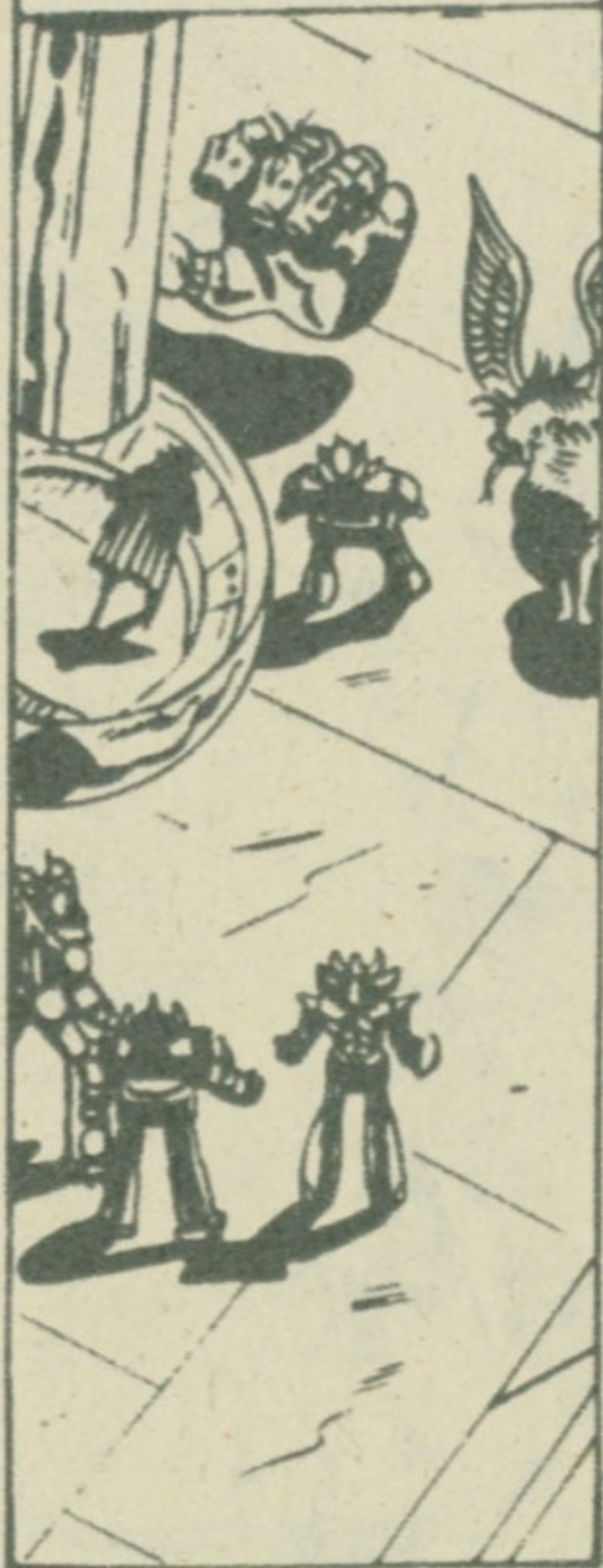
... НА КОМБАТ-
РИН ОКРШАЈ
СА ПЕТОГЛА-
ВИМ ...

ЏЛОНГО
СЕВИЏ СЕ
У МИСЛИ-
МА ВРА-
ТИО НА
МАДАГАС-
КАР...

... ГДЕ СЕ ДАН-
ГАРД ЕЈС СЛОЧИО
СА СТАРЧАЈЛ-
ДОМ ...

СВИ СУ У ДУБИ-
НИ ДУШЕ ОСЕРА-
ЛИ ДА СУ ПРЕД
ТЕШКИМ ИС-
КУШЕЊЕМ

А НА ЗЕМЉИ, У СВЕТИЛИШТУ ШОРУ-
НА ...

ШТА ИМ ЈЕ?
СТОЈЕ КАО УКО-
ПА-
НИ?

НЕ ЗНАМ,
ШЕРНА?

УСПЕХ РОБОТА
ШОРУНА ЗАВИ-
СИ И ОД ТЈУДИ
КОЈИ ЊИМА
УПРАВЉА-
ЈУ?

АКО ЈЕ ЊИХ
ОБВУЗЕО И ПА-
РАЛИСАО СТРАХ,
ОНДА НИ РО-
БОТИ НЕ МО-
ГУ ДА СЕ
КРЕћУ?

АЛИ МО-
РАЈУ?
МОРА-
ЈУ?

И ПАК,
ТРИ РОБО-
ТА СУ И
ДАЉЕ
БИЛА
НЕПОМИЧ-
НА ...

ТО ЈЕ ИСКОРИСТИО
ЊИХОВ ПРОТИВНИК
ДЕМОНИКУС ...

ОТВОРИ ВАТРУ?
УНИШТИ ТРИ ПИЛО-
ТА ЧОВЕКА? РО-
БОТИ МОРАЈУ БИ-
ТИ МОЈИ?

У СКРОВИШТУ
НА ЗЕМЉИ
СВИ СУ БИЛИ
УЗБУЂЕНИ И
ЗБУЊЕНИ ...

НЕМОГУЋЕ?

КАО ДА НЕ-
МАЈУ ВИШЕ
ВОЉЕ И ПОД-
СТРЕКА? ТО ЈЕ
ЛОШ
ЗНАК ...

ПРАВИ ХАОС ЗАВЛАДАО ЈЕ СВЕТИРСКОМ
СТАНИЦОМ...

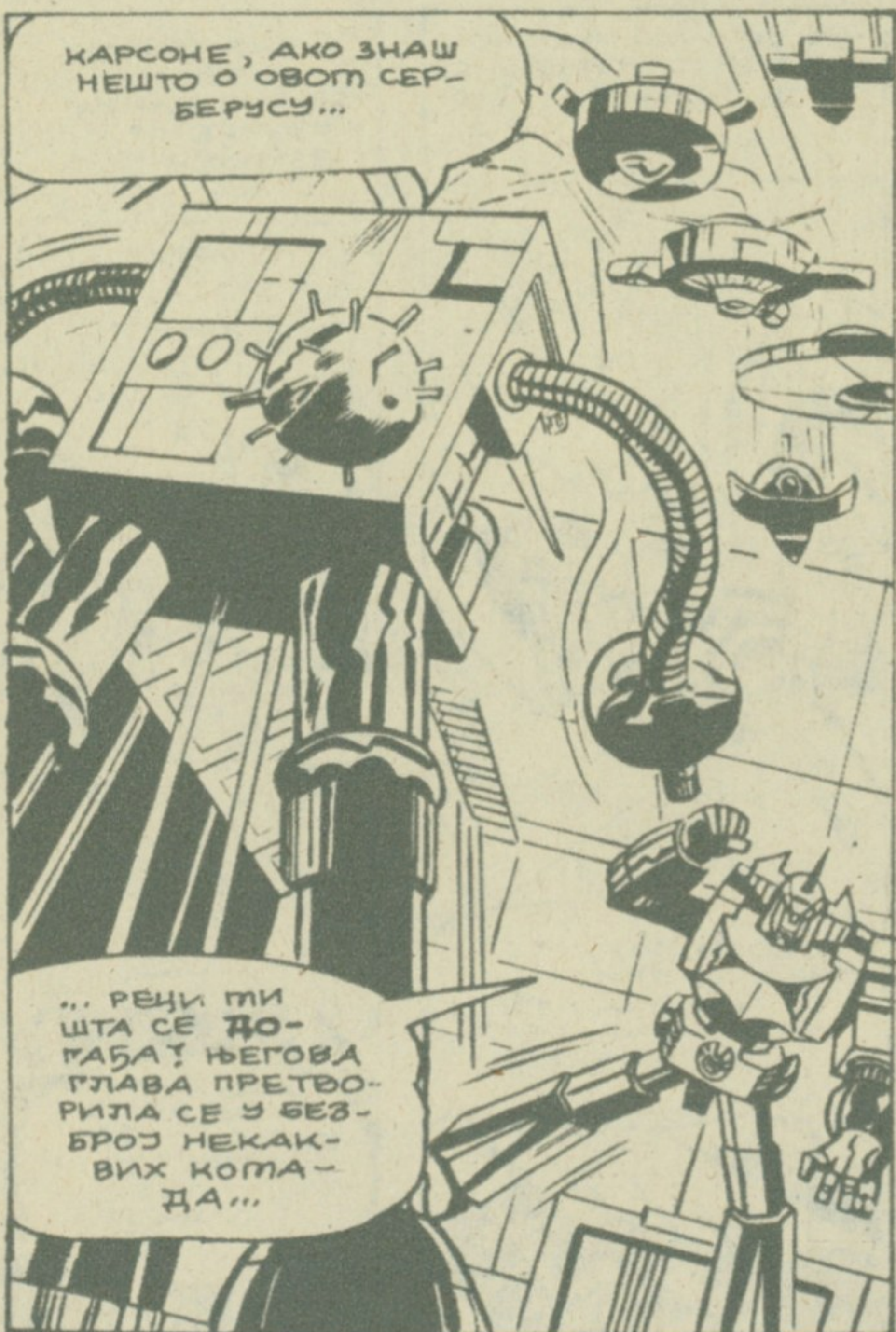
ЈА НИ-
САМ СПРЕ-
МАН ЗА
ОВУ
БОР-
БУ...

НИКАД СЕ НИСАМ БО-
РИО СА СТАРЧАЈЛДОМ,
САМО СА СЕРБЕРУСОМ...

МЕНЕ НАПАДА МОЈ
СТАРИ НЕПРИЈАТЕЉ
ПЕТОГЛАВИ, АЛИ ИПАК
НЕ ЗНАМ КАКО
ДА СЕ БОРИМ
С ЊИМ!

КАРСОНЕ, АКО ЗНАШ
НЕШТО О ОВОЈ СЕР-
БЕРУСУ...

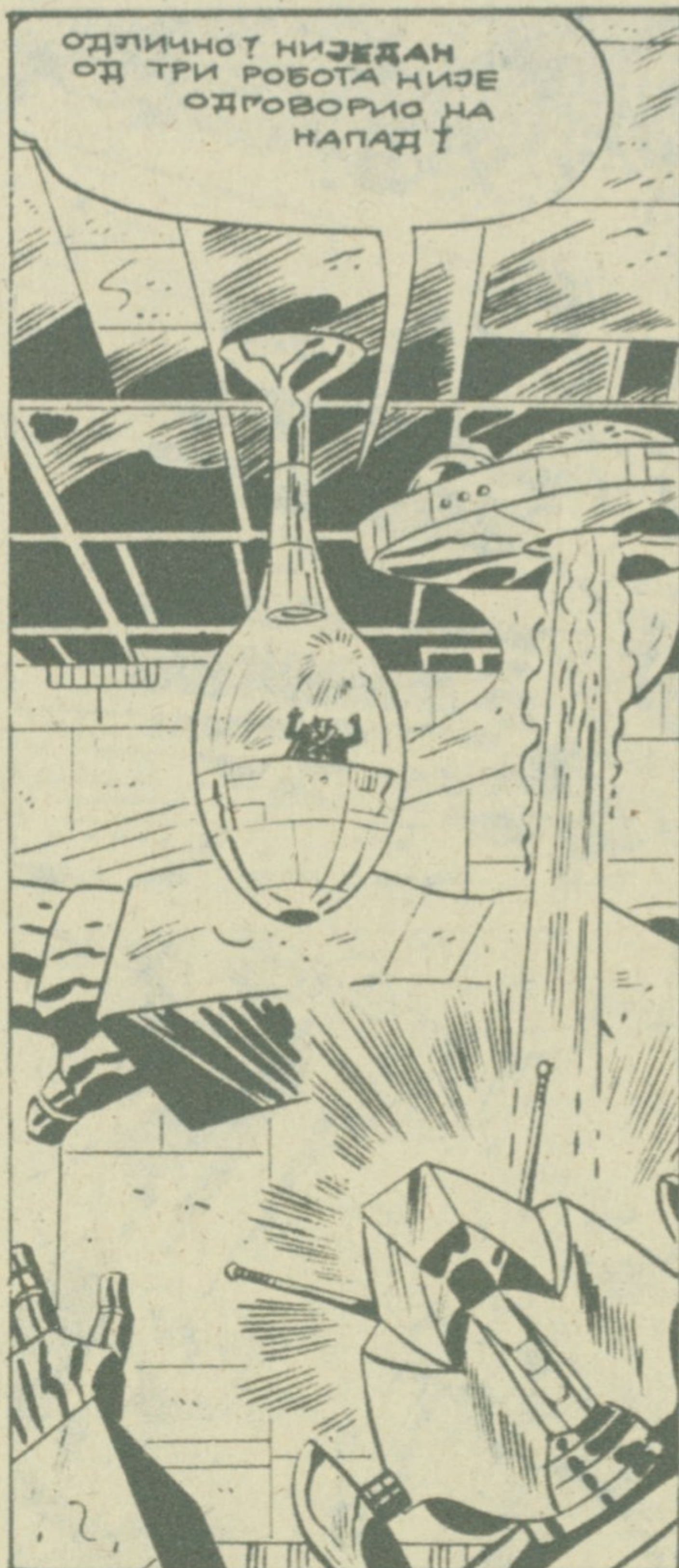

... РЕЧИ МИ
ШТА СЕ ДО-
ГАБА? ЊЕГОВА
ГЛАВА ПРЕТВО-
РИЛА СЕ У БЕЗ-
БРОЈ НЕКАК-
ВИХ КОМА-
ДА...

ФРААА!

УХХХ!

ОДЛИЧНО! НИЈЕ ДАН
ОД ТРИ РОБОТА НИЈЕ
ОДГОВОРИО НА
НАПАД!

И ЗАИСТА, РАТНИКЕ ШОГУН КАО ДА ЈЕ УДАРИО НЕ-
КИ МАЂ ... ДОКТОР ТЕМБУРА ЈЕ ПОКУШАО ДА СТУ-
ПИ У ВЕЗУ С ЊИМА ...

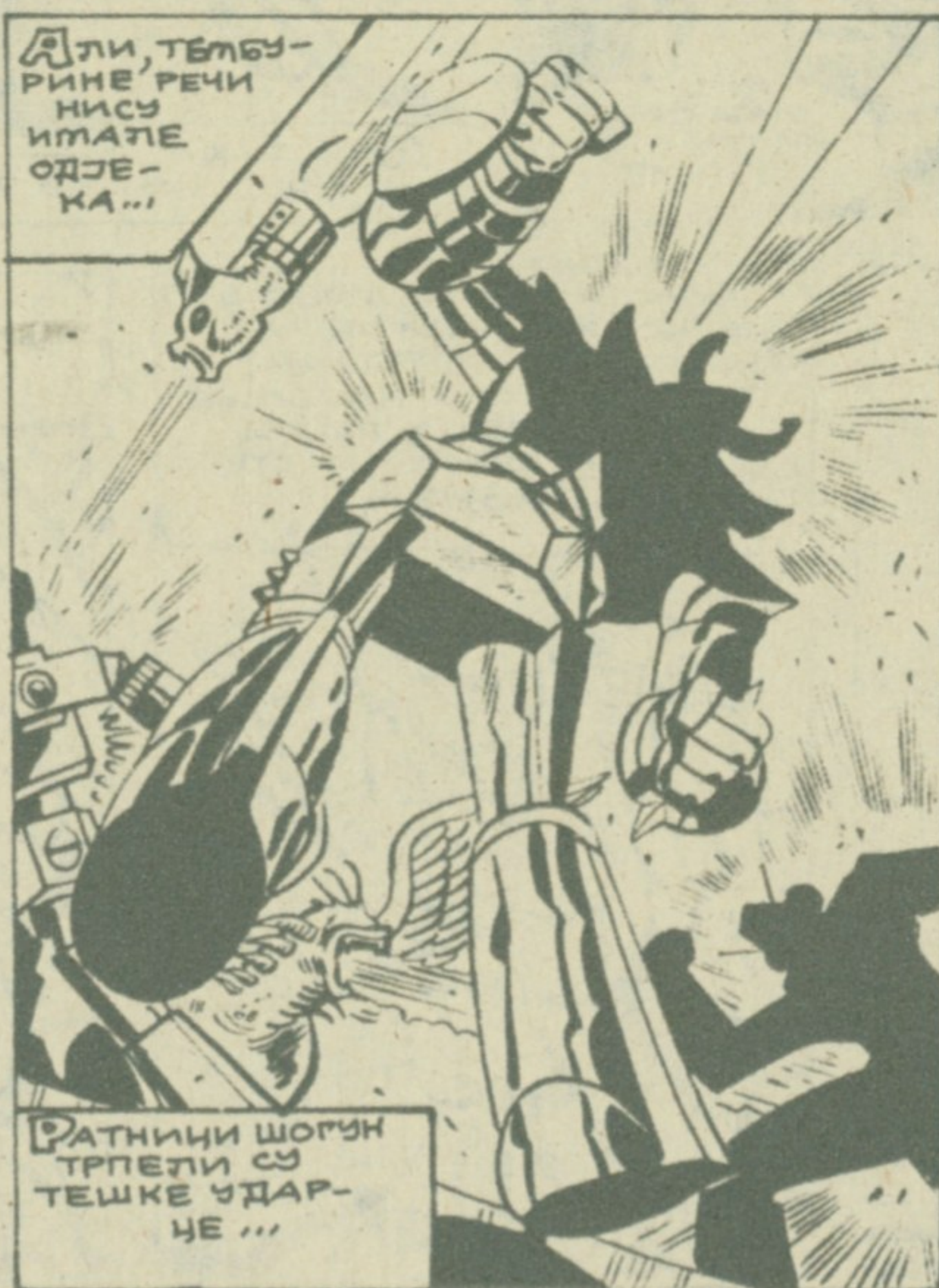
ШОГУНИ, ЧУЈТЕ МЕ! НЕ СМЕТЕ
УНАПРЕД ДА ИЗГУБИТЕ БИТКУ
САМО ЗБОГ ВАШИХ СТРЕПЊИ! ДЕ-
МОНИКУС ЈЕ УПРАВО НА ТО И РАЧУ-
НАО! НЕ ДОЗВОЛИТЕ ДА ОСТВАРИ
СВОЈУ ЗАМИСАО!

УДРУЖЕНИ
СТЕ ЈАЧИ!

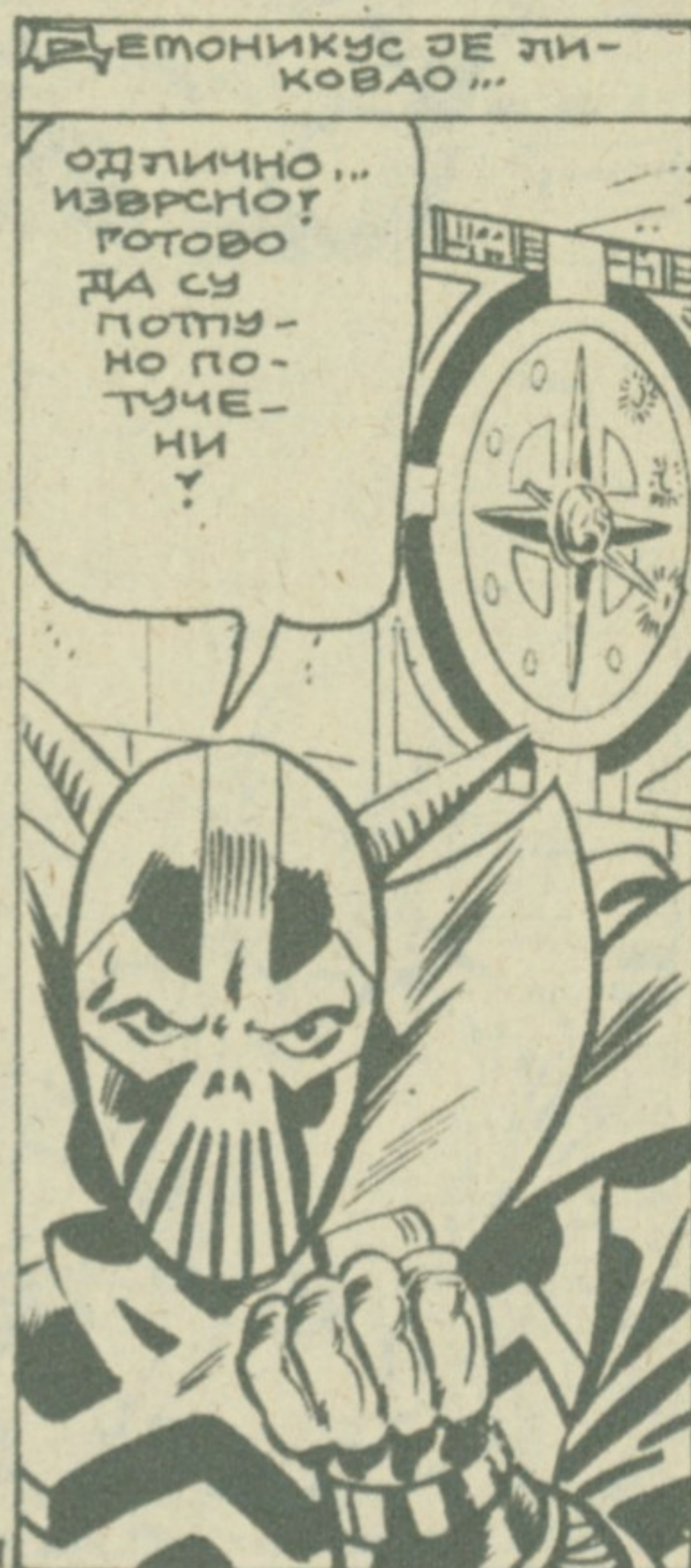

ЗАЈЕДНО СТЕ
ЈАЧИ И ТО ПО-
РАТЕ ИСКОРИС-
ТИТИ!

АЛИ, ТЕМБУ-
РИНЕ РЕЧИ
НИСУ
ИМАЛЕ
ОДЈЕ-
КА ...

РАТНИЦИ ШОГУН
ТРПЕЛИ СУ
ТЕШКЕ УДАР-
ЦЕ ...

ДЕМОНИКУС ЈЕ ЛИ-
КОВАО ...

ОДЛИЧНО! ...
ИЗВРСНО!
ГОТОВО
ДА СУ
ПОТМУ-
НО ПО-
ТУЧЕ-
НИ

МЕТЕОР СЕ КРЕТАО КА ЗЕМ-
ЉИ...

... И УСКОРО
ЈЕ БИЛО НЕ-
МОГУЋЕ ЗА-
УСТАВИТИ
ГА...

УХВАТИЛИ СМО МЕТЕОР НА СКЕНЕРУ,
ДОКТОРЕ ТЕМБУРА? ВЕЈИ ЈЕ ОД ОНОГ
ПРВОГ, ШТО ЗНАЧИ ДА НАМ ПРЕТИ И
ВЕЋА ОПАСНОСТ?

НАШ ЈЕДИ-
НИ СПАС ЈЕ
У ТОМЕ...

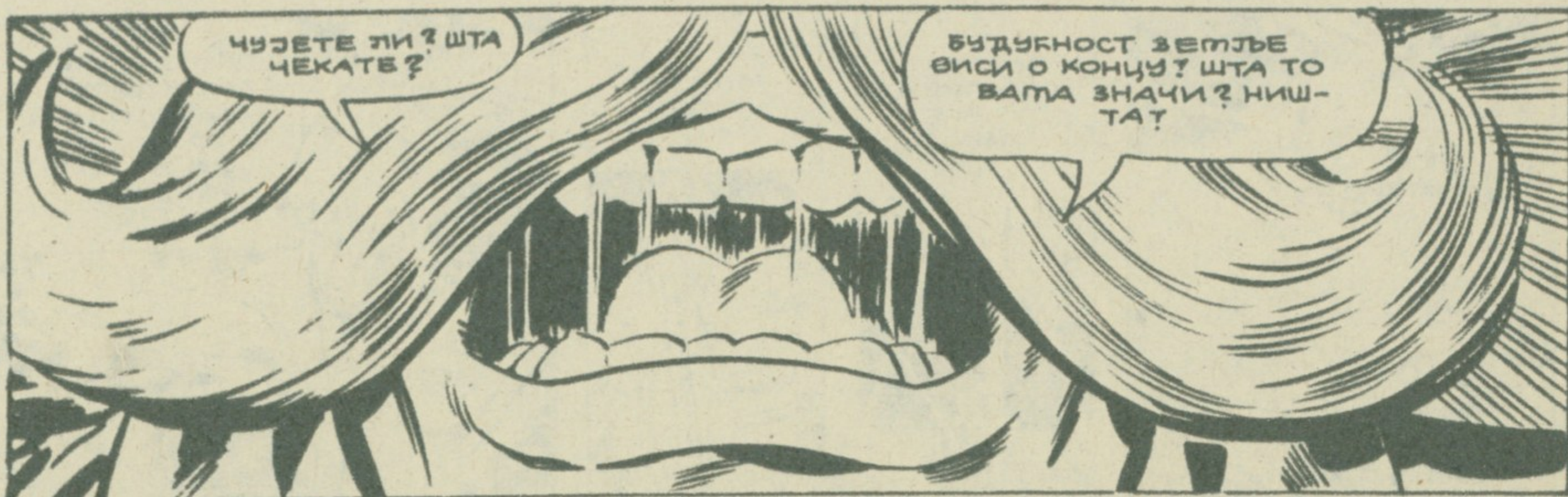
"... ДА ГА ЗА-
УСТАВИМО..."

Али, САДА
ЈЕ ТО БИЛО НЕМОГУЋЕ...

ШОГУНИ, ЧУЈЕТЕ ЛИ
МЕ? УДРУЖИТЕ
СЕ!

ПОЈДА НИСТЕ ДОВОЉ-
НО ДОБРИ... ИЛИ ЈЕ НАШ
ИЗБОР БИО ПОГРЕШАН?
ВИ НИСТЕ ОНО НАЈБОЉЕ
ЧИМЕ ЗЕМЉА МОЖЕ
ДА СЕ ДИЧИ? ВИ СТЕ
СЛАБИКИ?

Онда СЕ ПРЕДАЈТЕ
И ОДУСТАНИТЕ ОД
СВЕГА?

ЧУЈЕТЕ ЛИ? ШТА
ЧЕКАТЕ?

БУДУЊНОСТ ЗЕМЉЕ
ВИСИ О КОНЦУ? ШТА ТО
ВАМА ЗНАЧИ? НИШ-
ТА!

ЋЕМЉУРИНЕ РЕЧИ СУ ИХ ПОСТИГЛЕ...

ОДБАЦИО СИ
НАС,
ЈЕ
ЛИ?

МИ НИСТО
КУКАВИЦЕ?

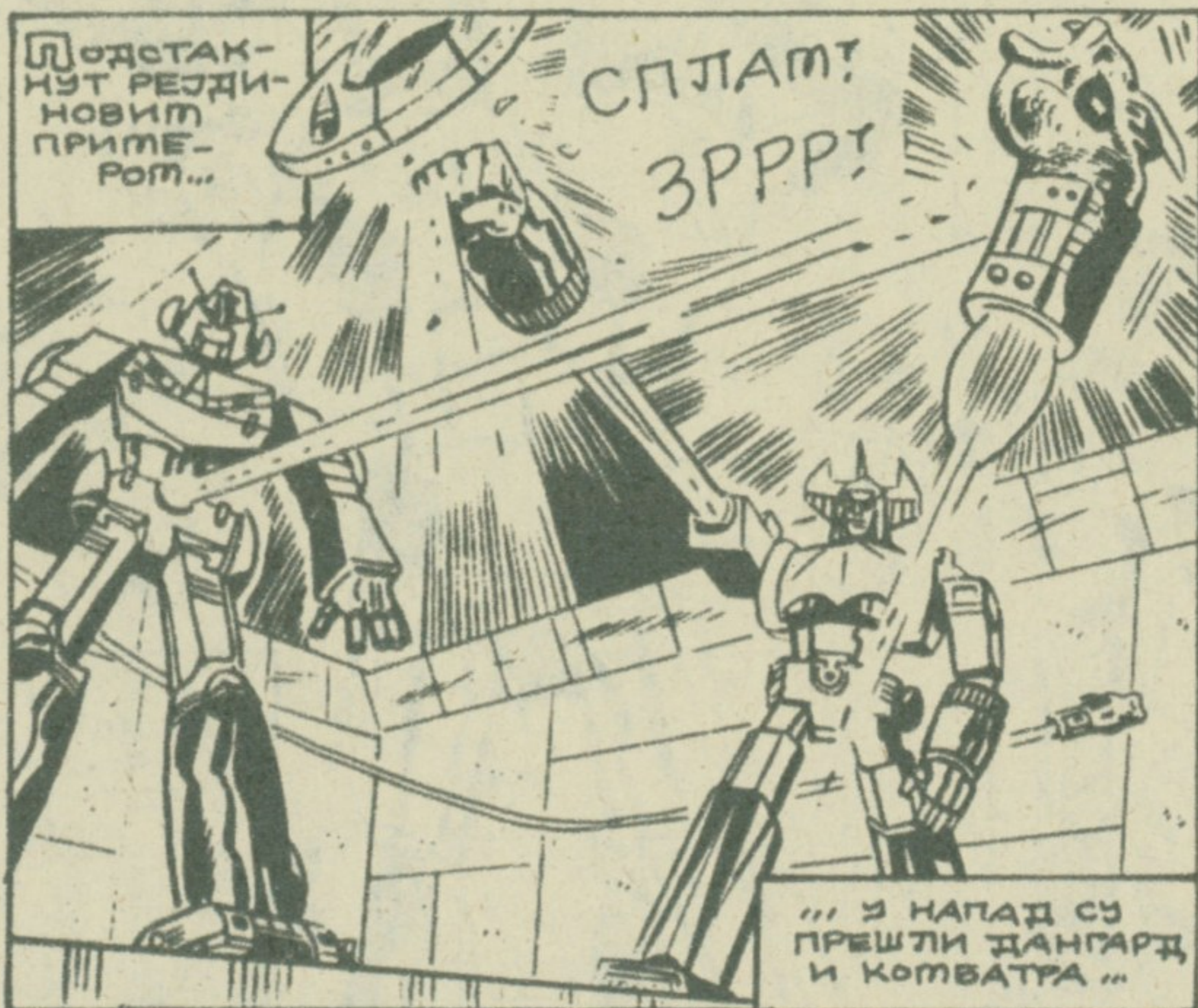
МИ САМО
НИСТО БИ-
ЛИ СПРЕМ-
НИ?

БОРБА
ТЕК
ПОЧИЊЕ!

ТАКО ЈЕ, СЕ-
ВИЦ? НЕКА ОН-
ДА РЕЗДИНО-
ВЕ РАКЕТНЕ
СТРЕЛЕ ПРОБИ-
ЈУ ЛЕД?

Буум!

ПОДАСТАК-
НУТ РЕЗДИ-
НОВИМ
ПРИМЕ-
РОМ...

СПЛАМ!
ЗРРР!

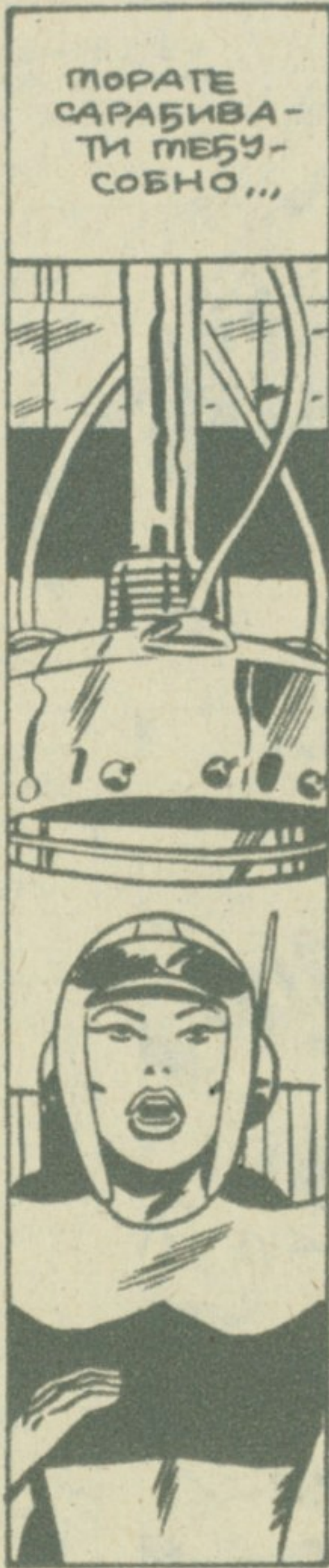
... У НАПАД СУ
ПРЕШЛИ ДАНГАРД
И КОМБАТРА ...

ДОБРО ЈЕ? ОПЕТ САМ ВАМ ПРО-
БУДИО ПОНОСТ А САД ЗАБОРАВИ-
ТЕ НА СВОЈЕ ЗА? ПОИСТОВЕТИ-
ТЕ СЕ СА СВОЈИМ РОБОТИ-
МА...

"...И ПОСТАНИТЕ
ЈЕДНО? СЛУЖИ-
ТЕ ИМ КАО ШТО
ОНИ СЛУЖЕ
ВАМА..."

МОРАТЕ
САРАБИВА-
ТИ МЕЂУ-
СОБНО..."

"...И ДЕ-
ЛОВАТИ
ЗАЈЕД-
НИЧКИ..."

ТАКО СУ И
ПОСТУПИЛИ
ИАКО ИХ ЈЕ
ТО ВОДИ-
ЛО У НЕИ-
ЗВЕСНОСТ..."

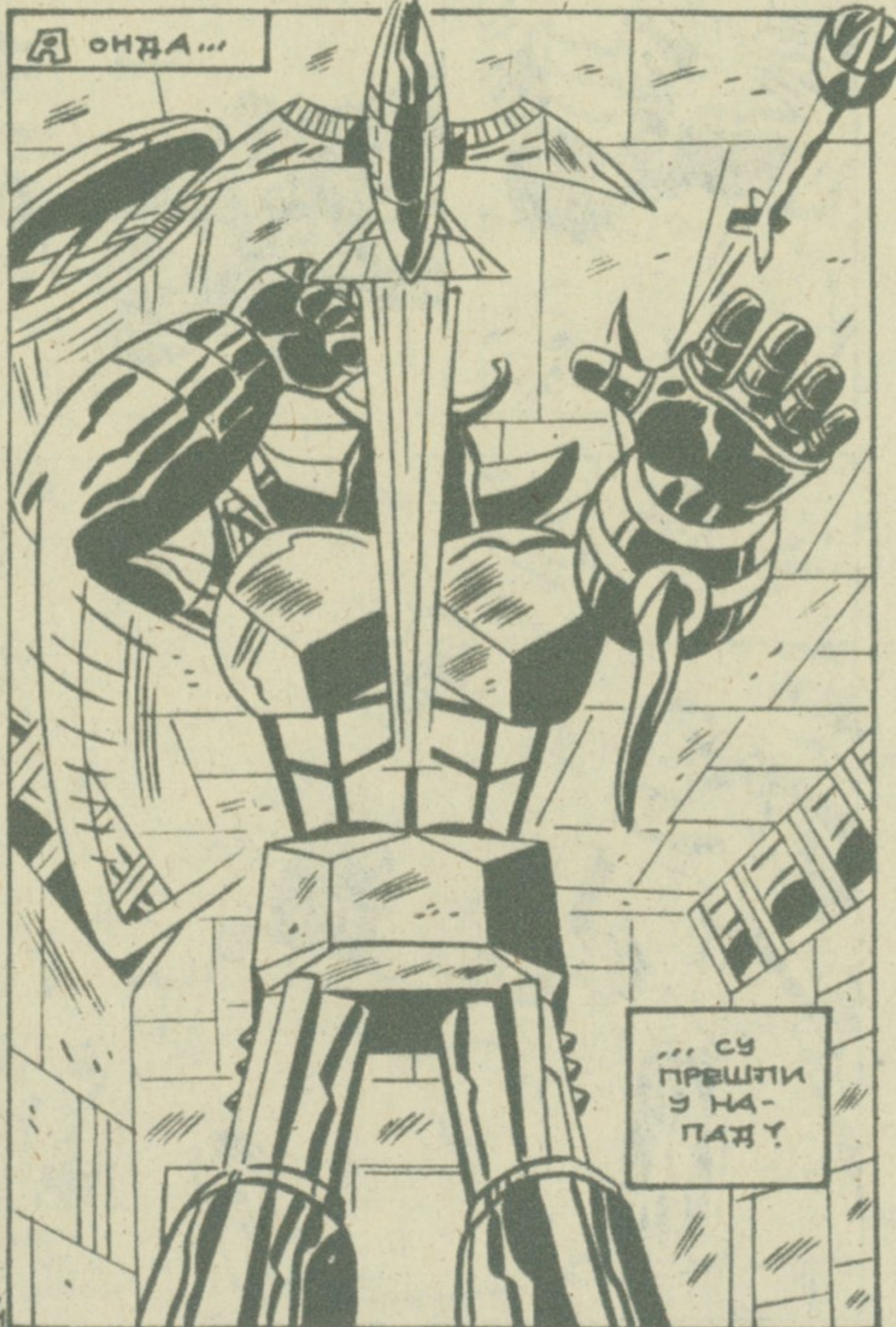
ПОМОЋУ
КИБЕРНЕТ-
СКИХ ШЛЕ-
ТОВА, УС-
ТЕРИЛИ
СУ СВОЈУ
ЛИЧНОСТ
КА РОБО-
ТИМА..."

... И ОНИ СУ ЈЕ ПРЕУЗЕЛИ..."

ИДЕМО?
У АКЦИЈУ?

УЈЕДИНИЛИ СУ
СЕ..."

А ОНДА..."

... СУ
ПРЕШЛИ
У НА-
ПАД?"

РЕДИН ЈЕ ЛАНСИРАО СВОЈ
ЕКСПЛОЗИВНИ БУТЕРАНГ...

... УДАРЊУ СТРЕЛУ...

... И ДИРИ-
ГОВАЊУ
РАКЕТУ...

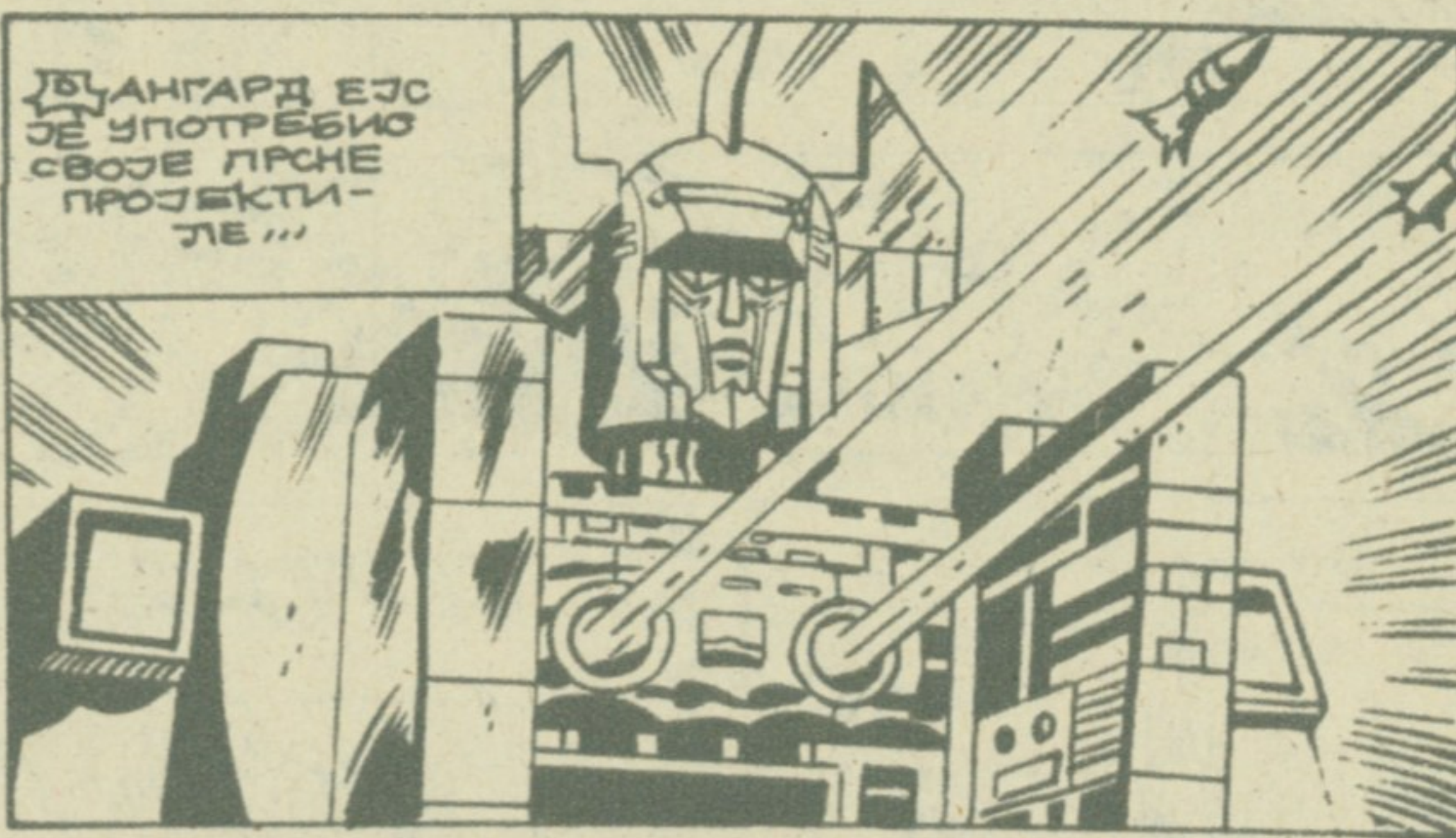
СЕРБЕРУСОВ ЊЕГОВО ТЕЛО
ЈЕ УНИШТЕ-
НО!

ДЕЛОВИ СЕРБЕРУСОВЕ ГЛА-
ВЕ ЛЕТЕЛИ СУ НА СВЕ СТРА-
НЕ...

КРАК!

ДУУМ!

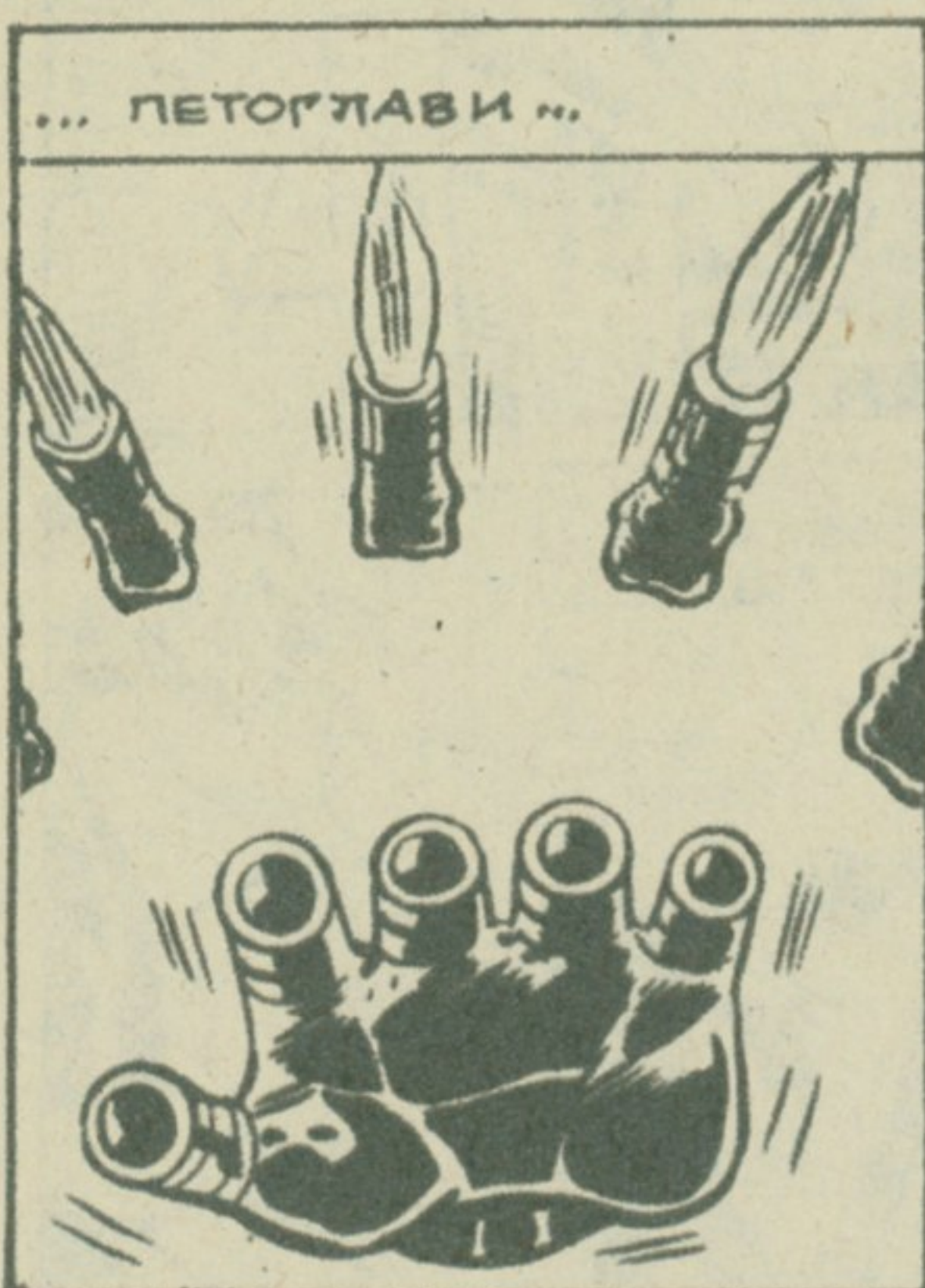
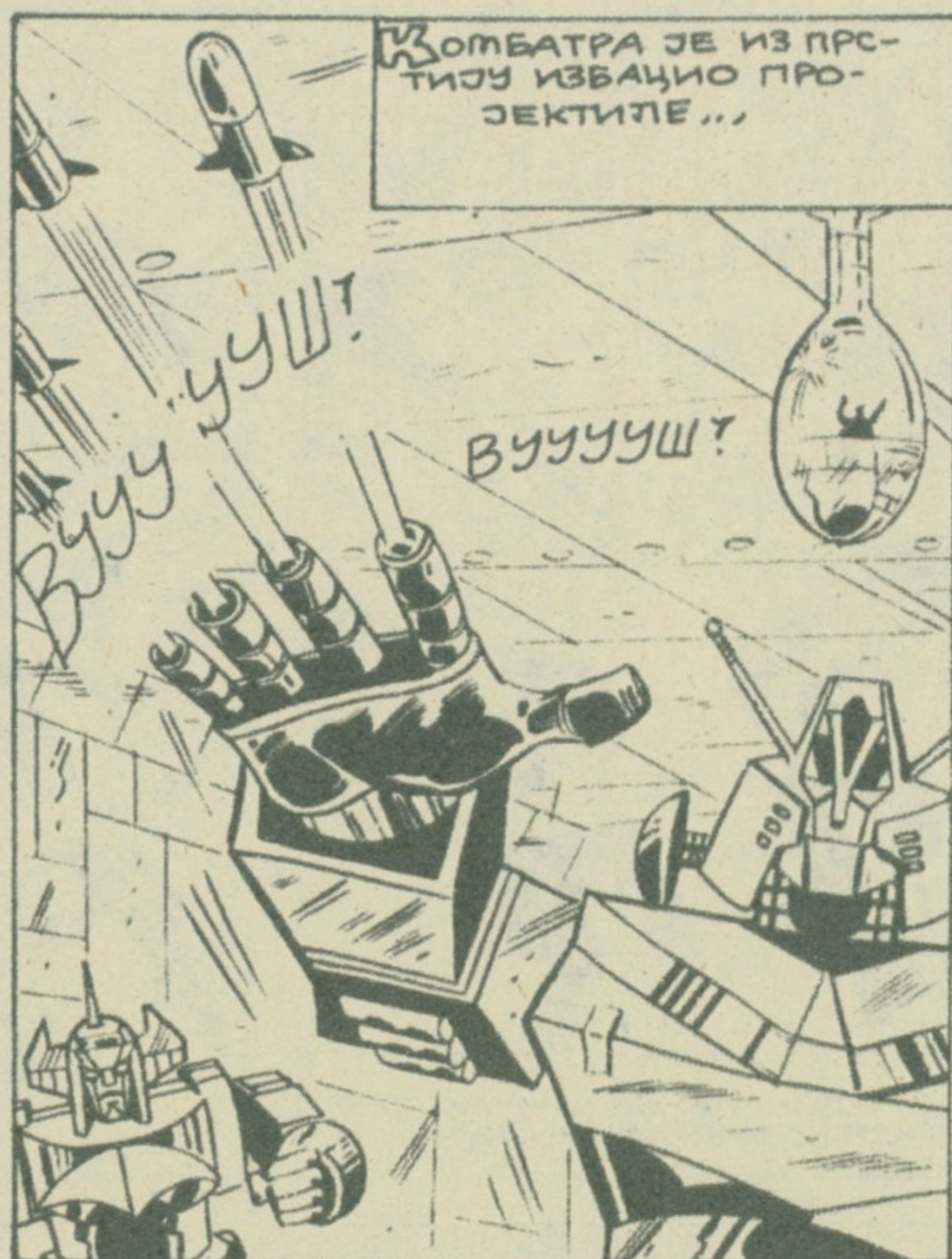

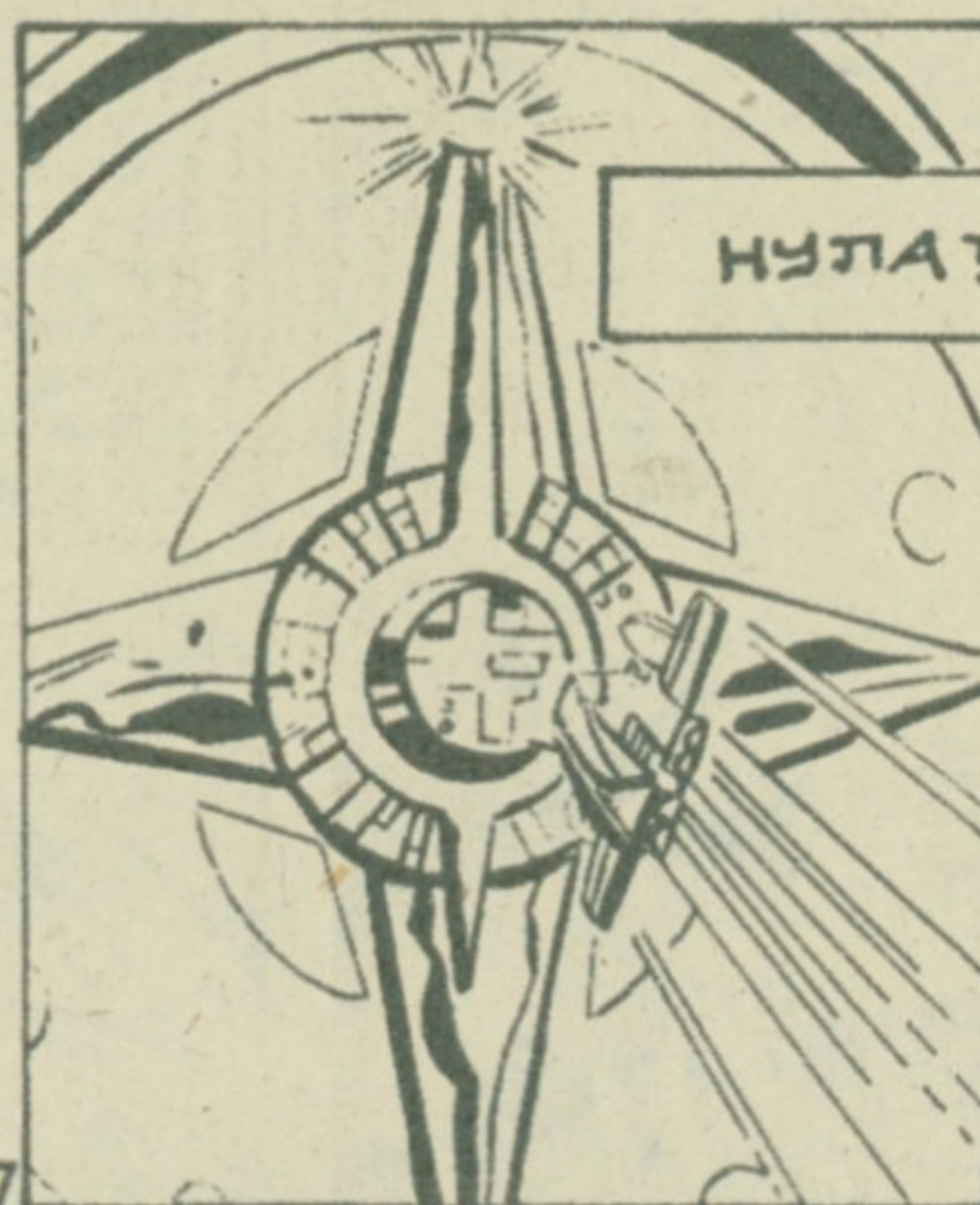
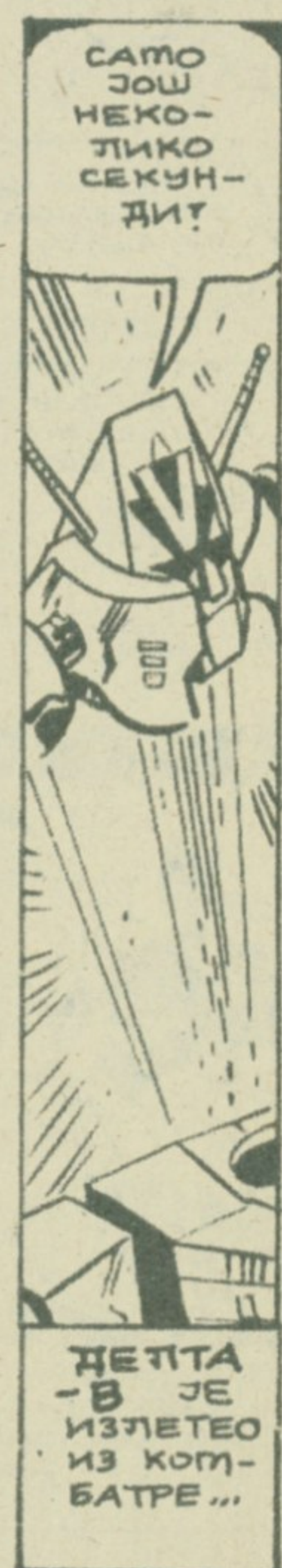
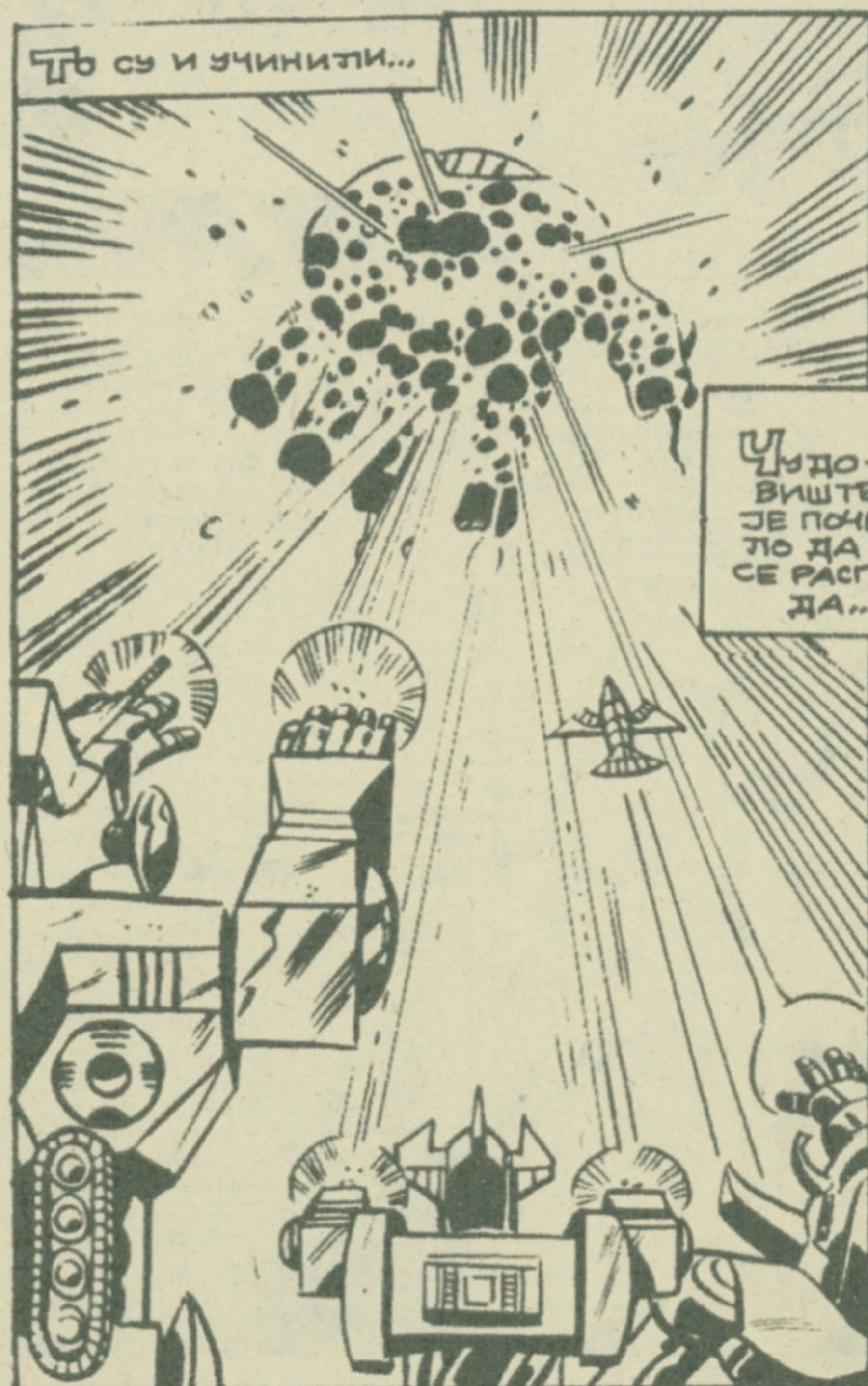
БЛАНГАРД ЕЈС
ЈЕ УПОТРЕБИО
СВОЈЕ ЛРСНЕ
ПРОЈЕКТИ-
ЛЕ...

А ОНДА СЕ УСТРЕТИО НА СВОЈ СТА-
РОГ НЕПРИЈАТЕЉА - СТАРЧАЈЛА...

ДУУМ!

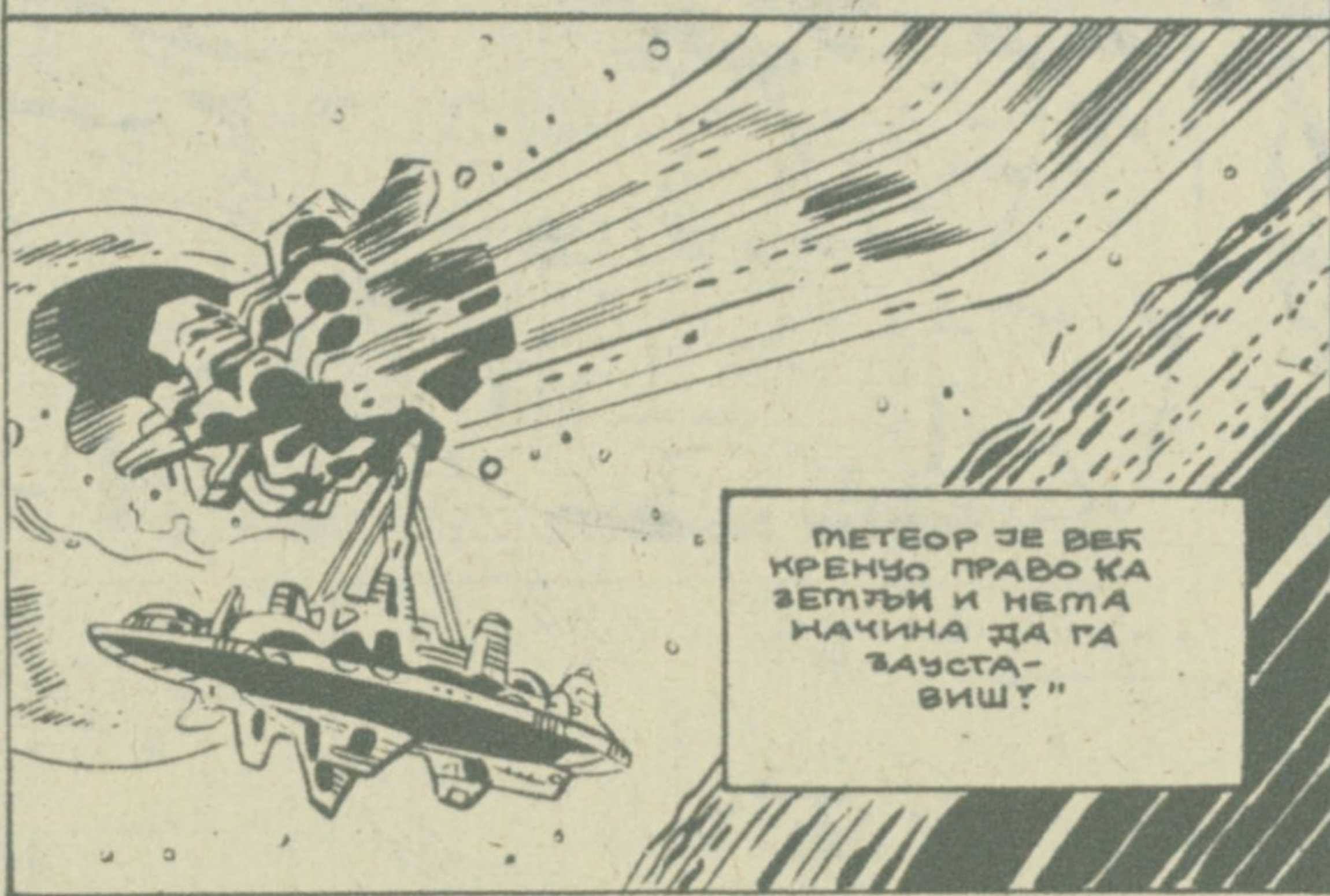

ГЕНЦИ ОДАШУ ЈЕ ПОТПУНО СЛОМ-
ЉЕН И ОШАМУЉЕН У СВОЈ РО-
БОТУ...

УСПЕО САМ... АЛИ, ДА ЛИ
САМ ЗАКАСНИО? ОДБРОЈА-
ВАЊЕ ЈЕ ВЕК ДОШЛО ДО
НУЛЕ?

ДЕМОНИКУС ЈЕ БИО ЗАДОВОЉАН: "ТАЧНО? НИШТА
НЕ ЗНАЧИ ШТО СИ ПОБЕДИО СТВОРЕЊА КОЈА САМ
ЈА НАЧИНИО?"

МЕТЕОР ЈЕ ВЕК
КРЕНУО ПРАВО КА
ЗЕМЉИ И НЕМА
НАЧИНА ДА ГА
ЗАУСТА-
ВИШ?

ШТА МОГУ ДА
ПРЕДУЗМУ, ДОКТОРЕ
ТЕМБУРА?

НЕ
ЗНАМ?

ТЕМБУРА ЈЕ ОВОГ
ПУТА БИО ПОТПУ-
НО БЕСПОМО-
ГАН...

МОРАМО ИМ БРЗО
ДАТИ НЕКА УПУТ-
СТВА?

ТО МИ ЈЕ ЈАС-
НО, АЛИ НЕ
ЗНАМ
КАКВА...

А ОНДА СЕ ЗАЧУО
ГЛАС ГЕНЦИ ОДА-
ШУ...

МИ НЕ МОЖЕМО ЗА-
УСТАВИТИ МЕТЕОР,
АЛИ МОЖДА ТО МО-
ЖЕ ОВА СВЕМИР-
СКА СТАНИЦА АКО
ДОД ПРУЖИМО ДО-
ДАТНУ СНАГУ?

ВАР?

ЗАПРАВО, ЈЕДАН
ОД НАС МОРА ДА
СЕ ПРЕТВОРИ У
ПЛАЗНИ МОТОР
И УВУЧЕ СЕ У ПЛАЗ-
НУ ЧЕВ СВЕМИР-
СКЕ СТА-
НИЦЕ?

РАЗВИКЕ СЕ ВЕОМА ВИСОКА ТЕМПЕРА-
ТУРА... НАШ ТОПЛОТНИ ШТИТ НЕЋЕ МОЋИ
ВИШЕ ДА НАС ЗАШТИТИ, РОБОТ ЋЕ СЕ ИСТО-
ПИТИ, А ПИЛОТ ЋЕ...

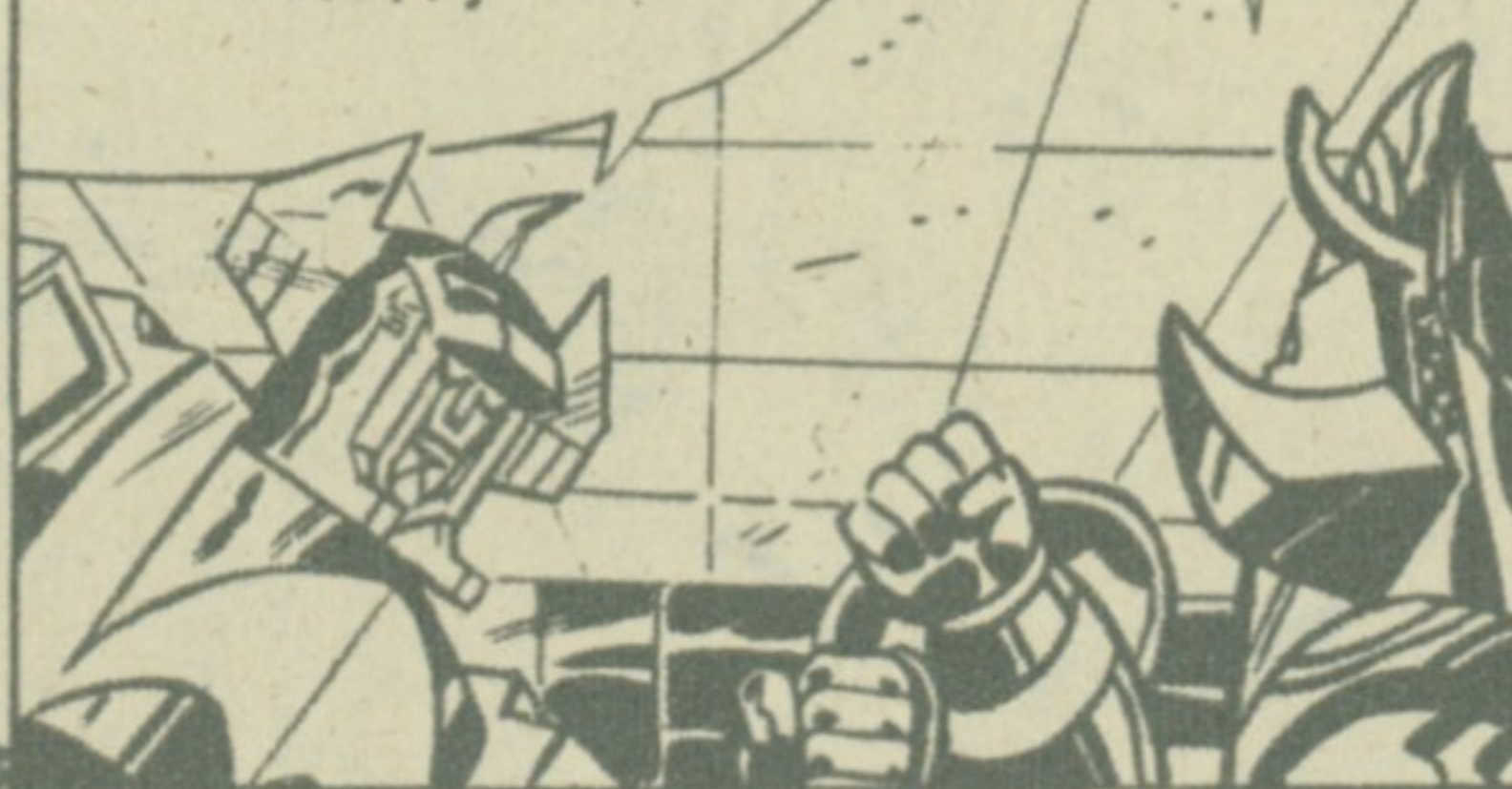
ТО ЈЕ ОПАСНОСТ У КО-
ЈУ СЕ МОРАМО УПУСТИ-
ТИ? ЈА ЋУ ТО ОБАВИТИ?

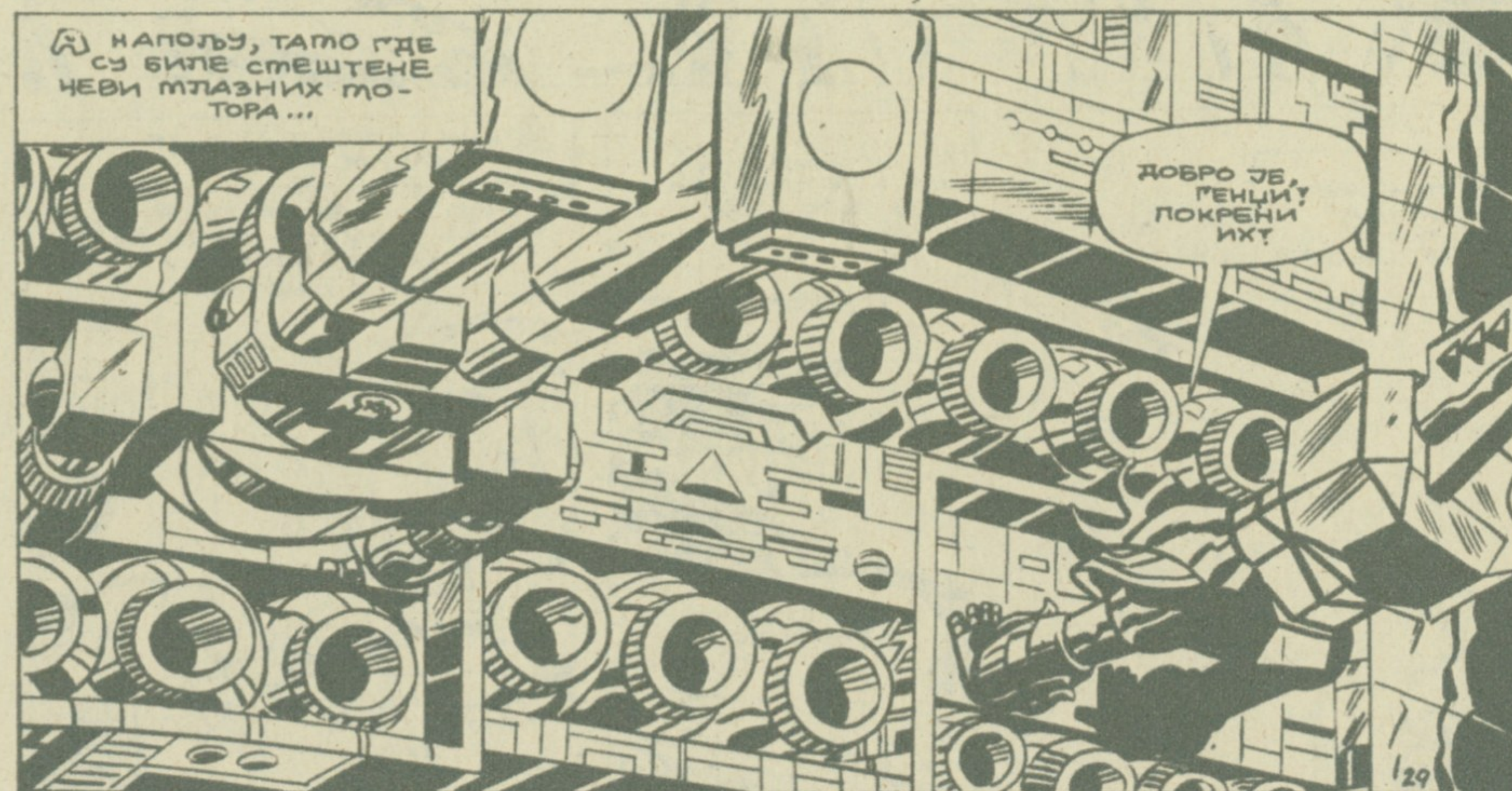
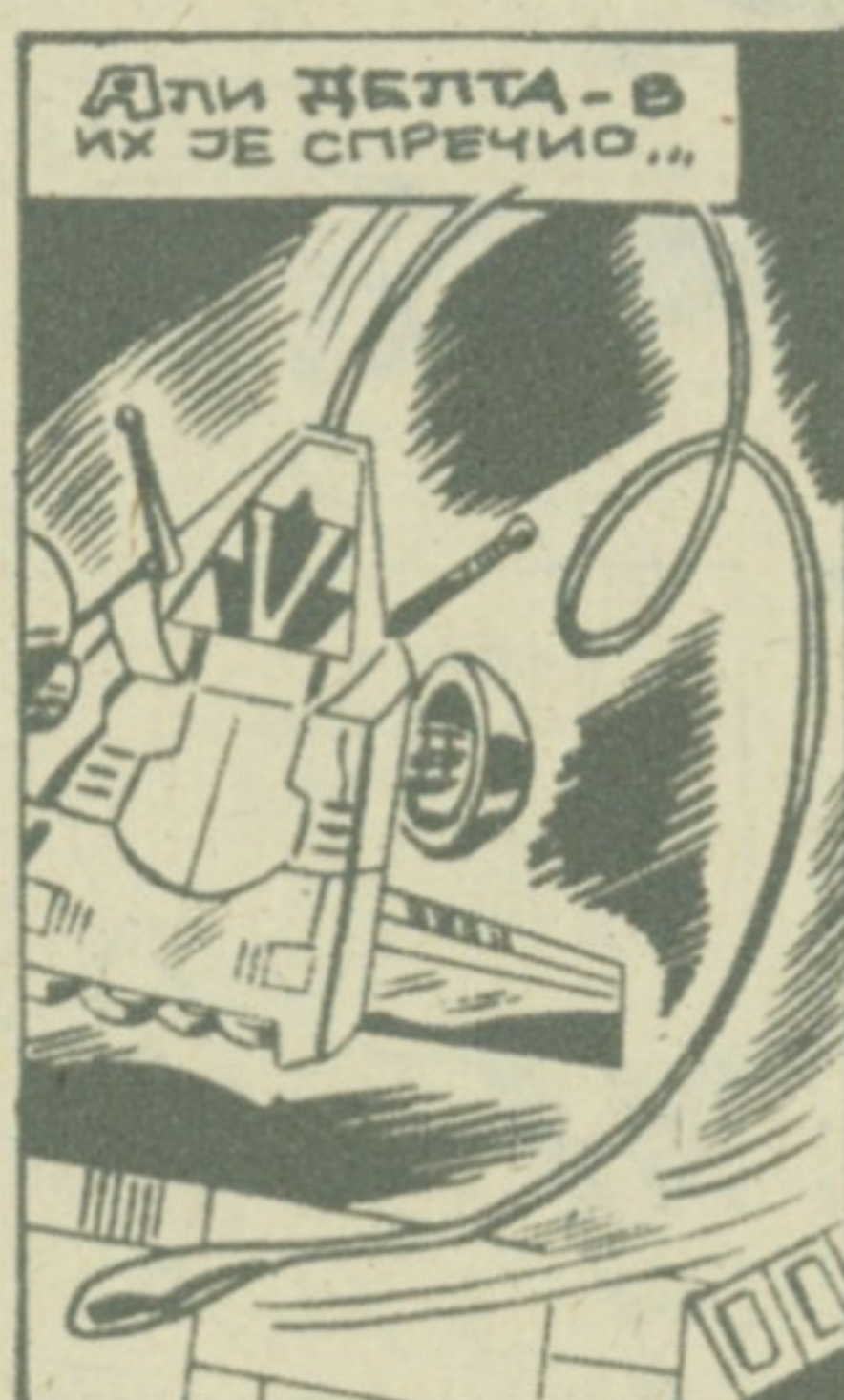
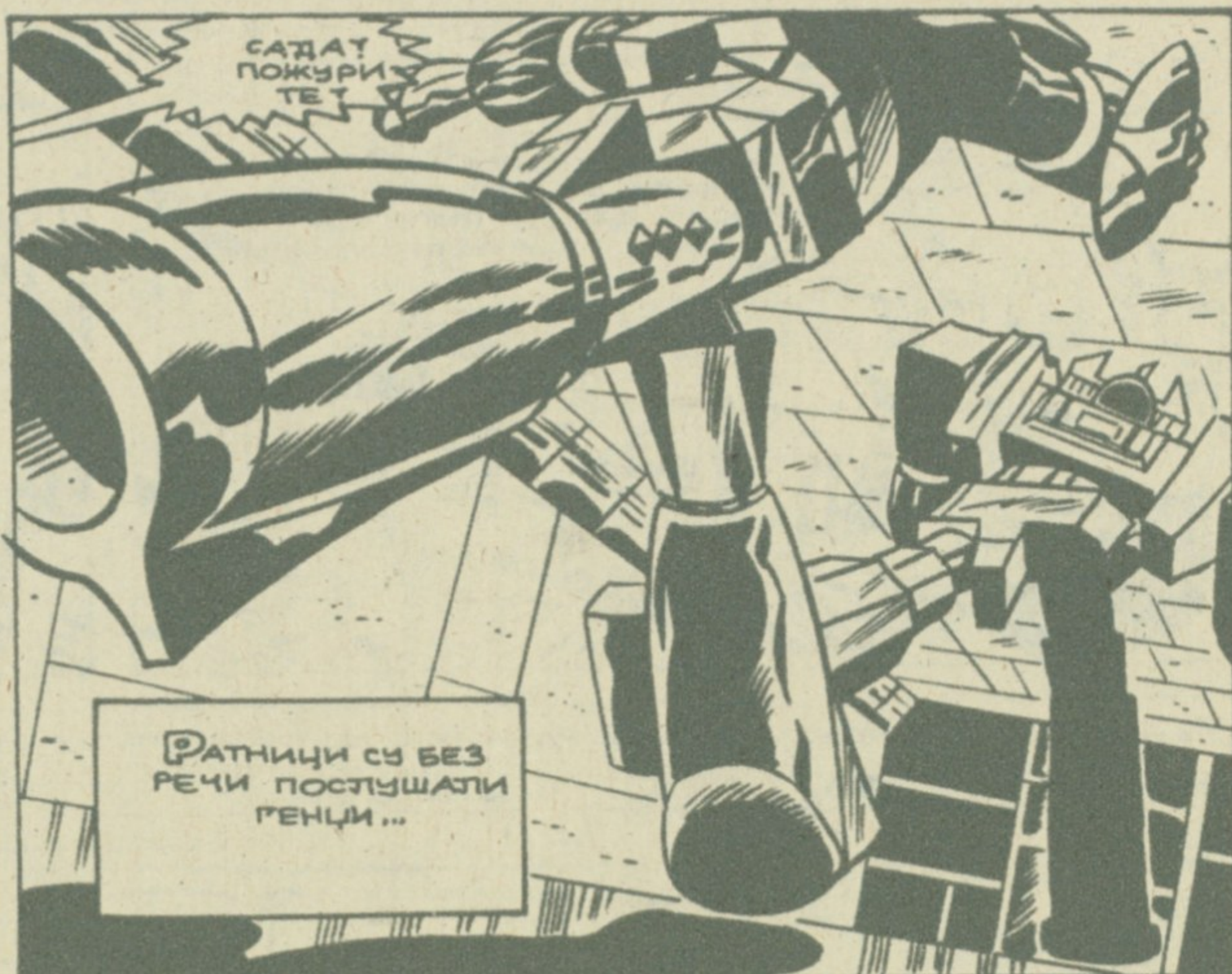
НЕ,
ЈА ЋУ?

ЧУЈ, КАРСОНЕ, СУВИ-
ШЕ СЕ ПРАВИШ ВА-
ЖАН ОТКАКО СМО ПО-
СТАЛИ РАТНИЦИ ШО-
ГУН И МИСЛИШ ДА
ЈЕ ТВОЈ РЕЈДИН
БОЉИ? МОЈ ДАН-
ГАРД ЈЕ ИПАК
МАЛО СНАЖ-
НИЈИ?

МА, НЕ-
МОЈ? ВА
КОЈА
МЕ ТИ
ТО СТАТ-
РАШ?

ГЕНЦИ ЈЕ СТАЈАЛА ЗА ГЛАВНОМ КОМАНДНОМ ТАБ-
ЛОМ СТАНИЦЕ И ОКЛЕВАЛА...

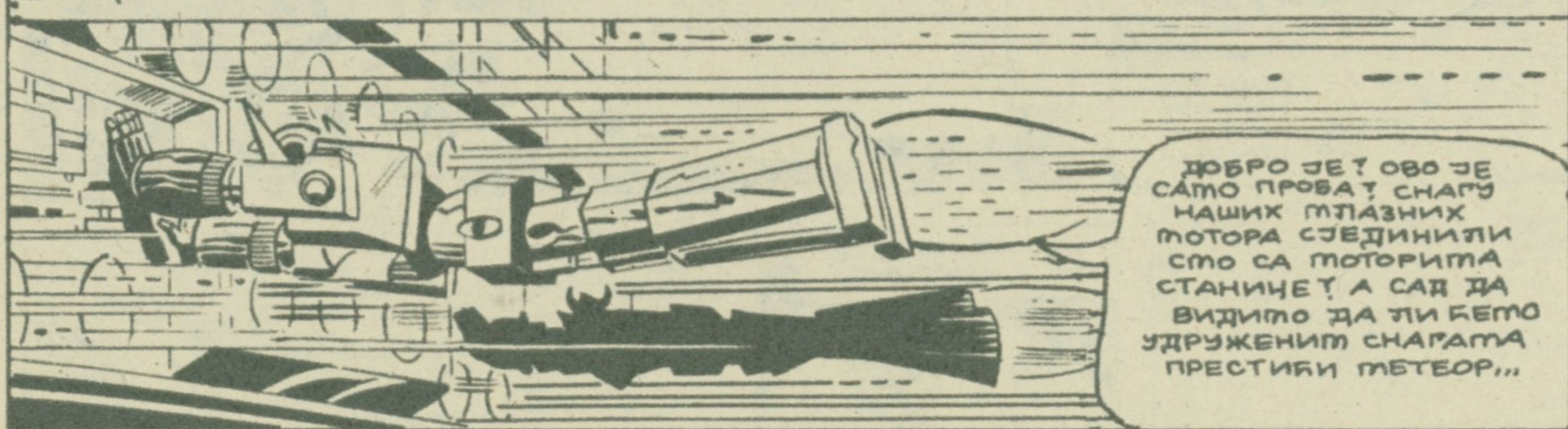
ЈЕСТЕ ЛИ СИГУРНИ? ОВАЈ...
НЕ МОГУ ДА ПОДНЕСЕМ ПО-
ТИСАО ДА БИХ ПОРТА ДА
ВАС ПОШАЉЕМ У...

САМО ПОСТУПИ
КАКО СТО ТИ РЕК-
ЛИ?

ПОКРЕ-
НИ МОТО-
РЕ?

ГЕНЦИ ЈЕ ПОСЛУШАЛА И ДВА РАТНИКА СУ СЕ НАШЛА У ПРАВОЈ ВАТРЕНОЈ ОЛЈАЖИ...

ДОБРО ЈЕ? ОВО ЈЕ
САМО ПРОБА? СНАГУ
НАШИХ ПЛАЗНИХ
МОТОРА СЈЕДИНИЛИ
СМО СА МОТОРИМА
СТАНИЦЕ? А САД ДА
ВИДИМО ДА ЛИ БЕМО
УДРУЖЕНИМ СНАГАМА
ПРЕСТИГЛИ МЕТЕОР...

... ПРЕ НЕГО
ШТО ПАДНЕ НА
ЗЕМЉУ?

ДА, И ПРЕ НЕГО ШТО СЕ
ОВДЕ ЖИВИ СПРЖИ-
МО?

СЕВИЦЕ,
КАЗАЉКА
СЕ ДИ-
ЖЕ?

ИПАК, НЕВЕ-
РОВАТНА
ТРКА СЕ
НАСТАВЉА...

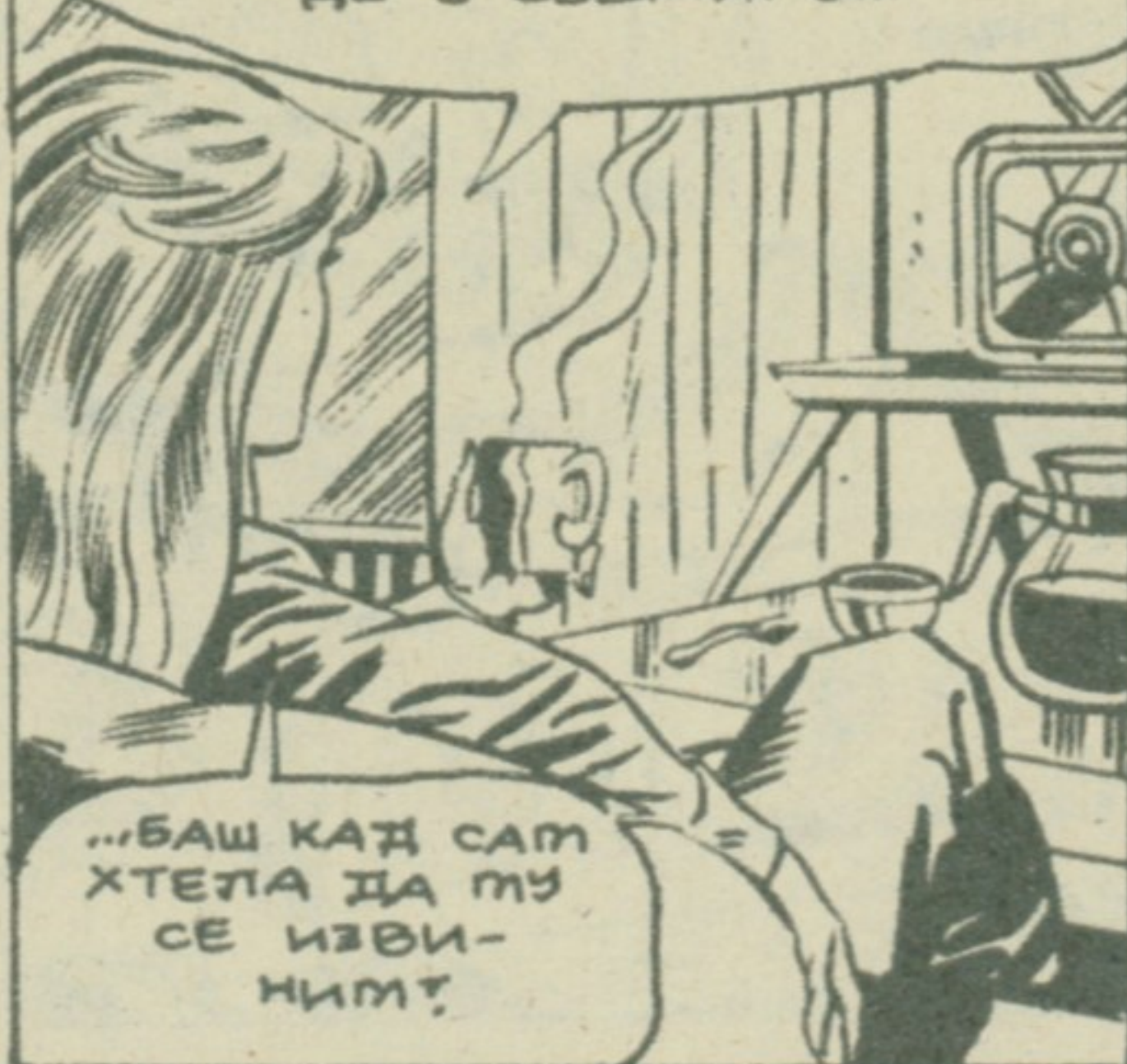
А НА ЗЕМЉИ, У ДО-
МУ РИЧАРДА КАР-
СОНА, У ПРЕДГРА-
БУ ЛОС АНЂЕ-
ЛЕСА

ЗАШТО СЕ ТО
МОРАЛО ДОГО-
ДИТИ?

ЉИНА ИЕЖМС ПИТА ЈЕ ЈУ-
ТАРЊУ КАФУ...

ПРВО САМ БИЛА ТЈУБОТОР-
НА НА ГЕНЦИ, А ОНДА СУ ОНА
И РИЧАРД НЕСТАЛИ НЕГ-
ДЕ У СВЕТИРА...

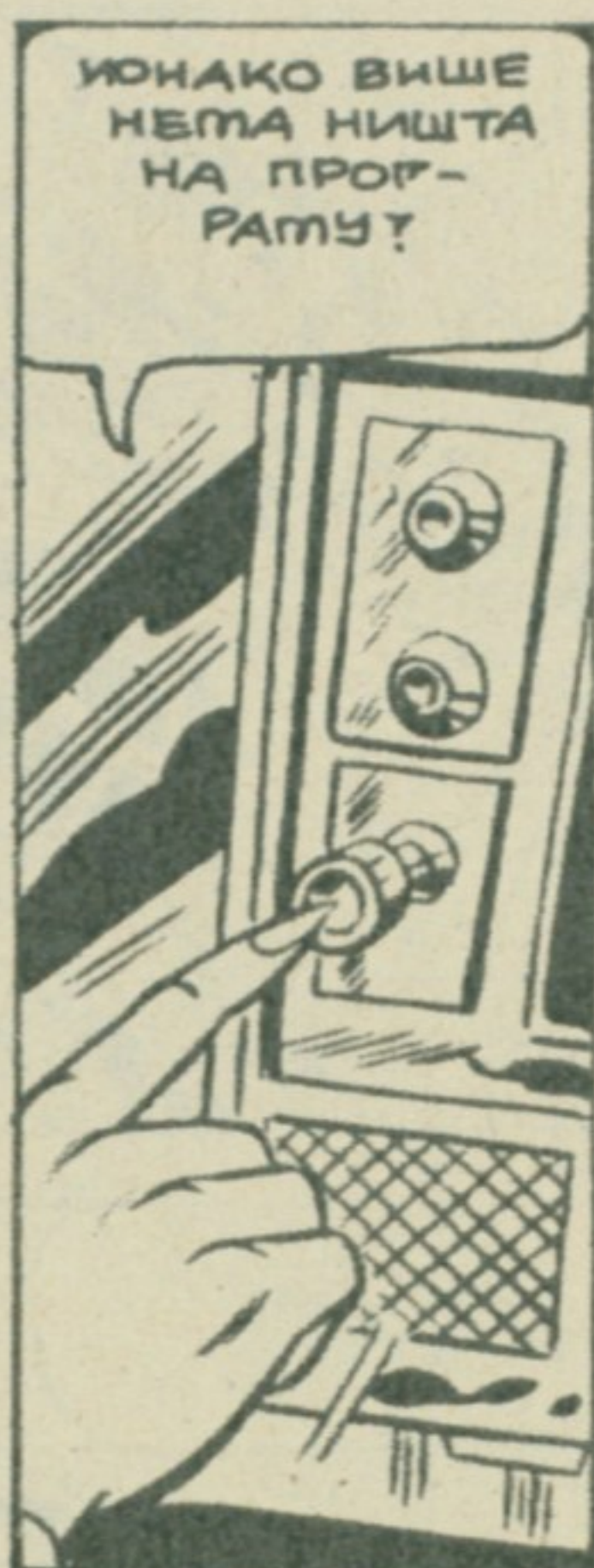

...БАШ КАД САМ
ХТЕЛА ДА МУ
СЕ ИЗВИ-
НИМ?

САД НЕ ЗНАМ НИ ГДЕ
СУ И ДА ЛИ ЋУ ИКАД
ПОНОВО ВИДЕТИ
РИЧАРДА?

УУХ?
НАЈБО-
ЉЕ ДА
ИЗИБЕГ
МАЛО
НА
ВАЗ-
ДУХ?

ИОАКО ВИШЕ
НЕМА НИШТА
НА ПРОГ-
РАМУ?

УСКОРО ЋЕ
СВАНУТИ,
А МЕНИ
СЕ ЈОШ
НЕ СЛА-
ВА?

ШТА ЈЕ
ОНО?

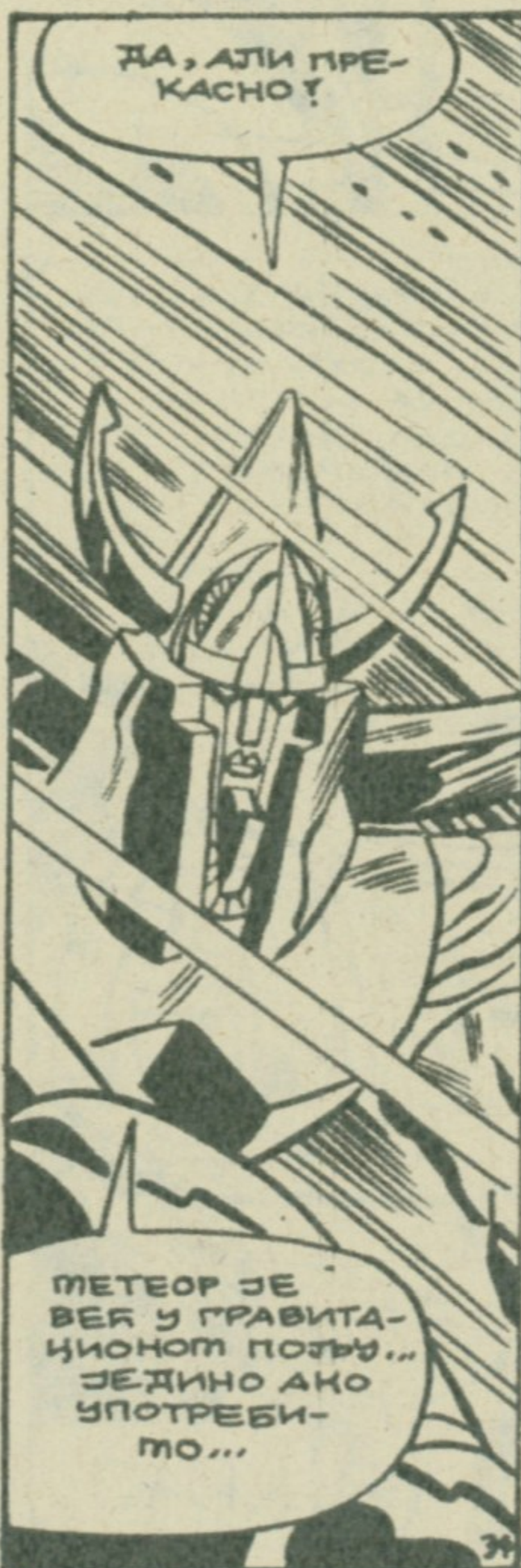
ДВЕ ЗВЕЗДЕ ПА-
ДАЛИЦЕ... ТРЕБА
ДА ПОЖЕЛИМ
ДВЕ ЖЕЉЕ...
ДОБРО...

ПОЖЕЉЕ-
ЛА БИХ ДА
МОГУ ДА
ПОВУЧЕМ
СВЕ ШТО
САМ
РЕКЛА
РИЧАРДУ...
И ДА СУ
ОН И ГЕНЦИ
НА СИГУР-
НОМ, ВАН
ИКАКВЕ
ОПАСНОС-
ТИ...

ЉИНА НИЈЕ НИ
СЛУТИЛА ШТА СЕ
КРИЈЕ ИЗА ТИХ
"ЗВЕЗДА ПАДА-
ЛИЦА..."

СТИГЛИ СМО
ГА, КАРСО-
НЕ?

ДА, АЛИ ПРЕ-
КАСНО?

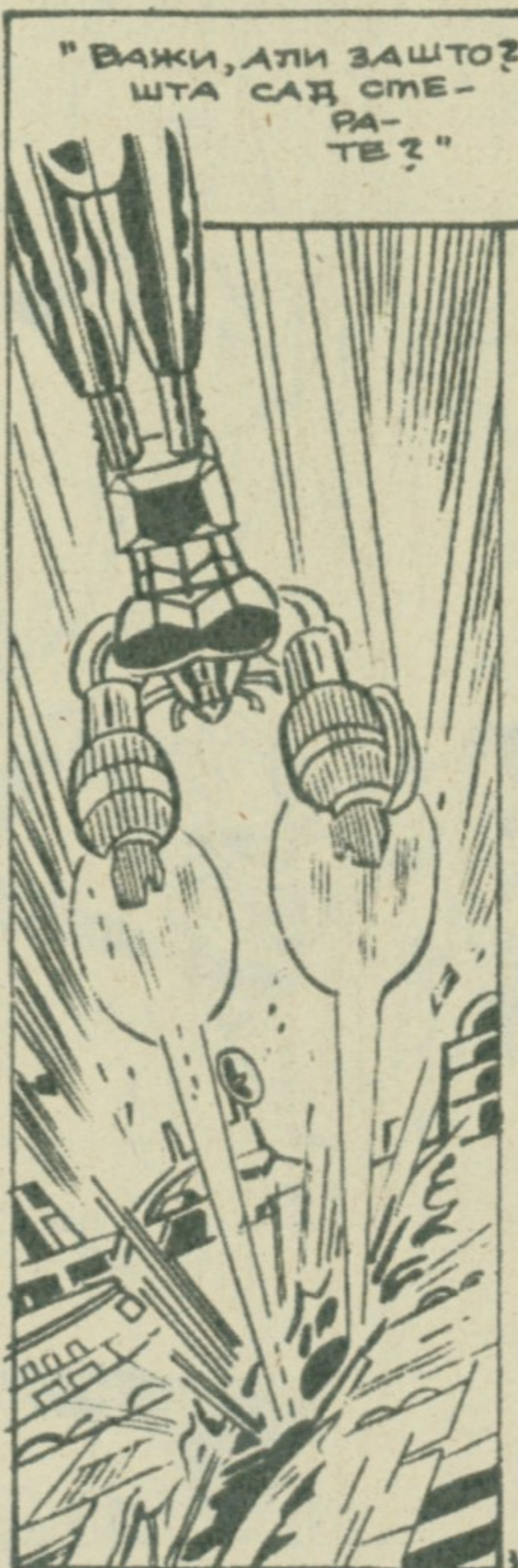
МЕТЕОР ЈЕ
ВЕЋ У ГРАВИТА-
ЦИОНОМ ПОЉУ...
ЈЕДИНО АКО
УПОТРЕБИ-
МО...

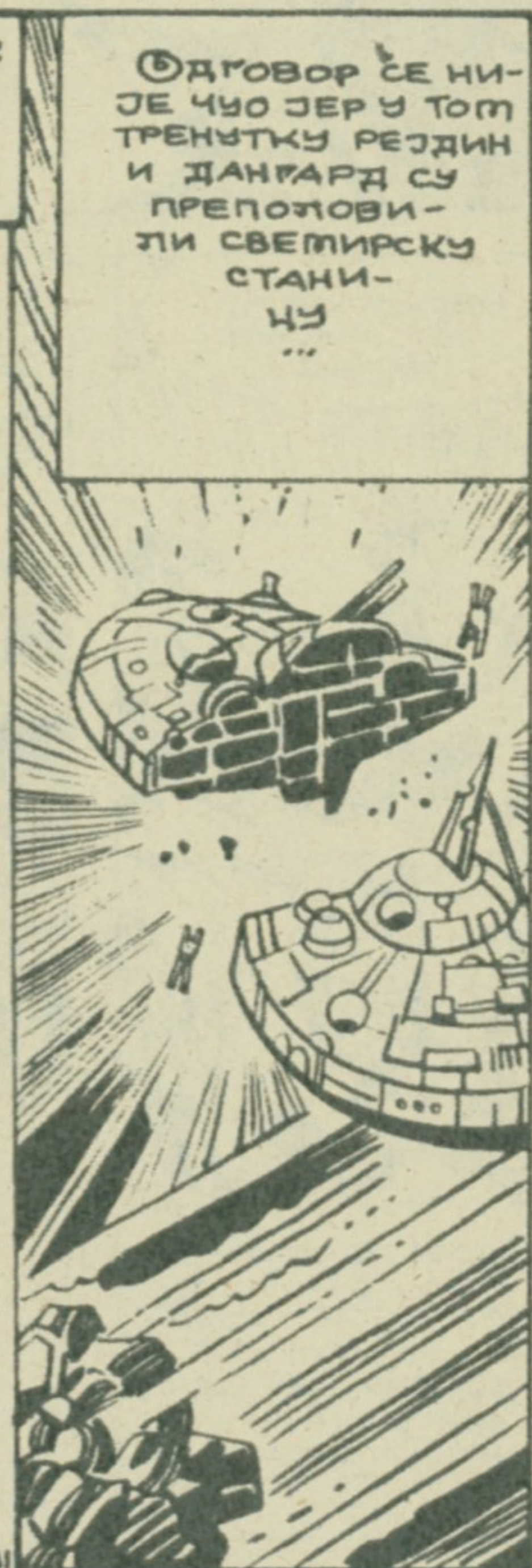
ЧЕКАЈ? НЕ МИС-
ЛИМО ВАЉ-
ДА НА ИС-
ТО?
ОНДА
ПРВО
ПОРАТО
ОБЕЗБЕ-
ДИТИ ГЕН-
ЦИ?

ДА?

ГЕНЦИ, ЗАТВОРИ
СВА УНУТРАШЊА
ВРАТА, СВЕ ПРО-
ЛАЗЕ? ОСТАНИ
ТУ ГДЕ СИ И
НИКУД НЕ МР-
ДАЈ НИ ПО
КОЖУ
ЧЕНУ?

"ВАЖИ, АЛИ ЗАШТО?
ШТА САД СМЕ-
РА-
ТЕ?"

ОДГОВОР ЋЕ НИ-
ЈЕ ЧУО ЈЕР У ТОМ
ТРЕНУТКУ РЕЈДИН
И ДАНГАРД СУ
ПРЕПОЗОВИ-
ЛИ СВЕМИРСКУ
СТАНИ-
ЦУ
...

Затим...

УДРУЖЕНИМ СНАГАМА УСТЕРИЛИ СУ ПРАЗНИ ДЕО СТАНИЦЕ НА МЕТЕОР...

БРАВО! СКРЕНУЛИ СМО ГА С ПУТАЊЕ ЛАКО, КАО ПИНГ-ПОНГ ЛОПТИЦУ?

А У ДРУГОМ ДЕЛУ СТАНИЦЕ, ГЕНЦИ ЈЕ ПОСКАКИВАЛА ОД СРЕКЕ...

Међутим, нису баш сви били задовољни...

НЕ...

НЕМОГУЋЕ? ОПЕТ НИСАМ УСПЕО...

ЉОК ЈЕ ДЕМОНИКУС ГОВОРИО, ГЕНЦИ ЈЕ ПОНОВО СПОЗИЛА ДЕЛТА-В СА КОМБАТРИНИМ ТЕЛОМ...

ОГРОМНИ РОБОТ УГЕРИО ЈЕ ПРСТ У ЊЕ-ГА...

САД СЕ НЕ КИКОБЕШ, ДЕМОНИКУСЕ, ЈЕ ЛИ?

А У СВЕТИЛИШТУ...

ИЗГЛЕДА ДА СМО ИПАК ОДАБРАЛИ НАЈБОЉЕ БОРЦВ И НАЈХРАБРИЈЕ? ПРОНАШЛИ СУ РЕШЕЊЕ И ИЗЛАЗ ЧАК И ОНДА КАД САМ МИСЛИО ДА ЈЕ ТО НЕМОГУЋЕ? ЧЕСТИТАМ!

А ШТА РЕТЕ СА ДЕМОНИКУСОМ?

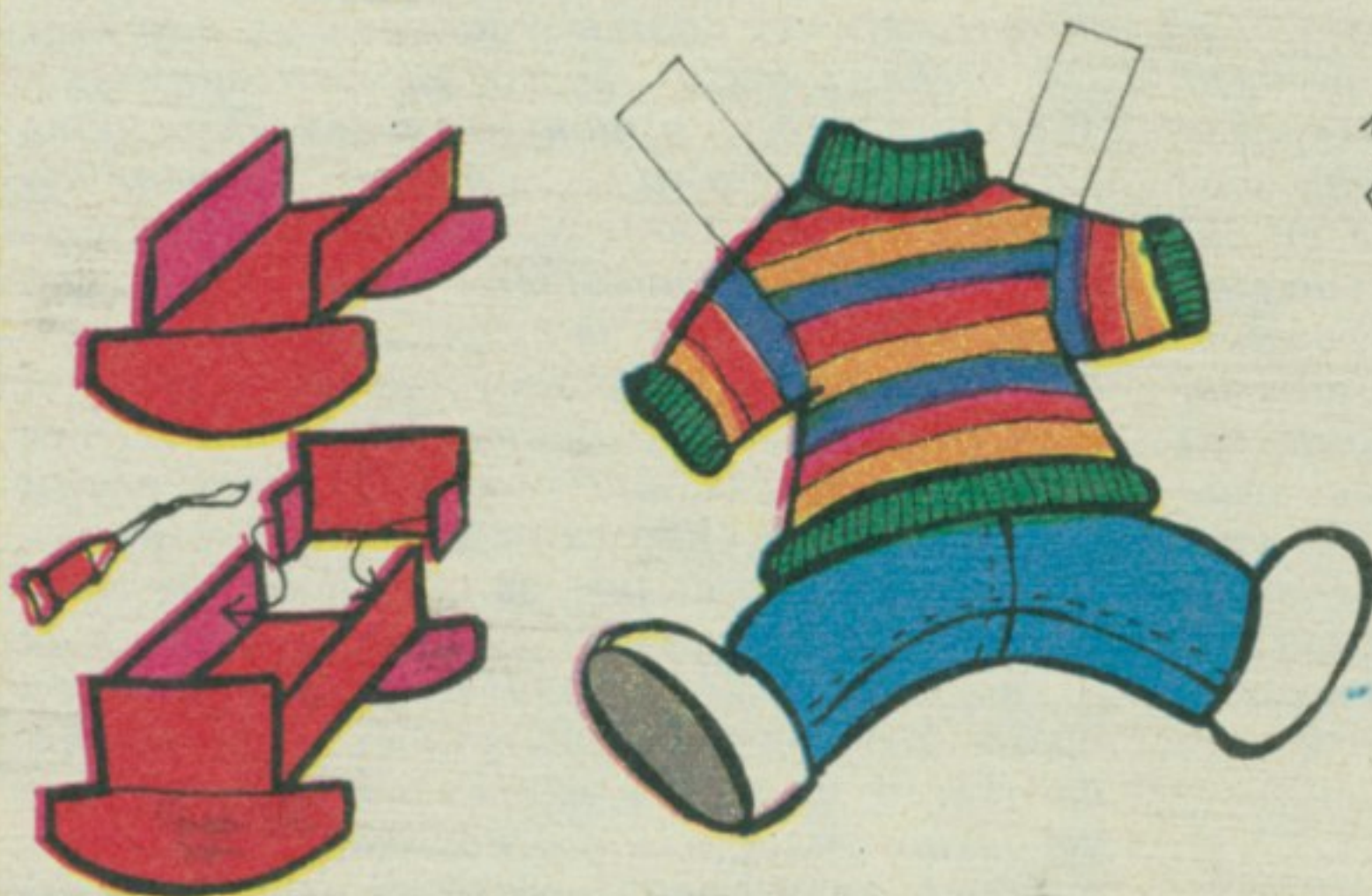
ВРАТИКЕМО ГА ТАМО ГДЕ МУ ЈЕ И МЕСТО, ОДНОСНО, ОДВЕШЕМО ГА ТАМО, ОДАКЛЕ ЈЕ ПОБЕГАО...

КРАЈ

ОБУЦИТЕ БЕБУ

И НАПРАВИТЕ
ЈОЈ КОЛЕВКУ

ЗАСЕЦИ (ПРОСЕЦИ)
ПО ЦРТИЦАМА

КОЛЕВКУ ЗАЛЕПИ НА КАРТОН, ИСЕЦИ
И ОБОЈИ ДРУГУ СТРАНУ КАРТОНА
ЦРВЕНИМ ФЛОМАСТЕРОМ. ЛЕЖАЈ
КОЛЕВКЕ ПРЕСАВИЈ КАО НА СЛИЦИ
И ЗАЛЕПИ ИСПОД НОГУ. МАТКИЦА ЈЕ
ИЗНАД ГЛАВЕ. ПОСТЕЛИНУ ЗА БЕБУ
НАПРАВИТЕ ОД ПАПИРНАТИХ МАРАМИЦА
(ЧАРШАВ, ЈАСТУК И ЈОРГАНЧЕ). КАД
НЕМА ПОСТЕЛИНЕ, КОЛЕВКА ЈЕ
ПОКРИВЕНА ПАЧВОРКОМ.

В. АКАРЧ
86

Свако од нас носи у себи нешто што му не да мира, неку дилему коју не зна како да реши, неку невољу због које каткад па-ти. Понегде о томе и нешто може да се прочита, нешто се може поверити добром другу, пријатељу или блиском рођаку. Са-мо, остаје сумња: да ли смо добили прави одговор.

Хтели бисмо да вам помогнемо да о овоме говорите отворено, без осећања стида и кривице. Пишите нам. На ваша писма одговориће психолог Весна Васић

СВЕ ШТО БИСТЕ ХТЕЛИ ДА ЗНАТЕ О СЕБИ А НИСТЕ СЕ УСУДИЛИ ДА ПИТАТЕ

ИСПИТ ИЗ ВЕЛЕГРАДА

Драга Весна,
Ове године успело ми је да се упишем на Правни факултет у Београду. Осећам страх од тога како ћу се тамо снаћи. Мама ми је удовица и има малу плату, а и очева пензија коју примамо мала је. Мораћу да живим скромно, да се одрекнем многих излазака, облачим старе и прекројене ствари. Немој мислити да на све то нисам спремна, али кад видим како ће у том погледу пролазити неке моје другарице, осетим тугу. Бојим се да ћу испати нека „провинцијска гуска“, јер се нећу облачити или чешљати као младићи и девојке у Београду. (Такав начин приказивања себе иначе презирем.) Посебан проблем је то што се никад нисам одвајала од маме. Нарочито после татине смрти, остале смо до крајности упућене једна на другу. Можеш ли да ми помогнеш.

Тања

Драга Тања, веруј да тај страх од несна-лажења у великом граду, кад се тамо упуте на факултет, деле многи млади; девојке су више уплашене, већ и због начина васпитања, који је у многоме различит од оног на који се васпи-тавају младићи. Са неким потешкоћама среће се већина, док су други опет особени. На при-мер, материјалне тешкоће, које су код тебе не-што израженије, готово да су нешто уобичаје-но за сваког ко је одлучио да студира у другом граду, а посебно у Београду. У том погледу, је-дино што можеш да учиниш је да се учланиш у студентску задргу или преко огласа по-тражиш неки прихватљив посао као додатни извор прихода. С обзиром да материјалне по-тешкоће нису једине које имаш, не препоручу-јем ти да се одмах тиме оптеретиш; за поче-так, биће довољно да редовно одлазиш на

предавања и дајеш испите, како би своје сту-дирање завршила у року.

На крају, у Београду не студирају само Бео-грађани, а видећеш како се сродне душе брзо нађу. Опасност да ће те неко окарактерисати као „провинцијску гуску“ пре ћеш избећи уко-лико се и сама према таквим особама не по-ставиш с осећањем презира. Бар покушај да разумеш, ако већ не можеш да прихватиш, младе који су одрастали под другим условима, па се зато и одевају и понашају на начин који је теби стран... Изненадићеш се кад ти се буде догодило да и међу њима нађеш особе са систе-мом вредности који није далеко од твог.

Што се тиче твоје туге, која настаје при по-ређењу са богаћим другарицама, замолила бих те да прочиташ и следеће писмо.

НОВАЦ НЕСИГУРНОСТИ

Из унутрашњости сам и студирам у Београду. Најбо-љи друг ми је Београђанин. Моја породица живи просеч-но, тако да морам да мис-лим о сваком потрошеном динару. У исто време, он за једно вече може да потроши и триста хиљада старих ди-нара! Не кажем, дели он то и са мном; мада, понекад, по-себно у женском друштву, свима ставља до знања да је он тај који чашћава. Не рет-ко, дешава се да ми преузме девојку која ми се допада, па сам почео да се разочаравам и у женски свет. Покушали смо о свему да поразговара-мо и видео сам да се много разликујемо. Ипак, ја сам му на неки начин драг, а и мени импонује његова сигурност. У дилеми сам да ли да про-дужим дружење са њим? Можда је важно и то што је он дете разведених родите-ља?

Зоран

Врло је важно... Али, поћимо од почетка! Твоје запрепашћење и твоје осећање несигур-ности због велике разлике у погледу матери-јалних примања између ваших породица и вас

двојице, разумљиво је и дирљиво. Међутим, мислим да ниси у потпуности свестан да те то што те највише боли и понижава, управо због тог осећања несигурности, њему и привлачи. Због тога што ти импонује његова материјална сигурност и чини ти се да новцем може да ку-пи чак и љубав девојака, пристајеш и на извес-но снисходљиво понашање, које те жестоко боли. Када се све то заоштри до неподношљивог, тад западнеш у дилему о којој ме питаш и која у ствари гласи: понашати се у складу са својим начелима или попустити пред нечим што је примамљиво само због његове недос-тупности? Како видим, за сада побеђује твоје осећање несигурности. Само, немој мислити да је твој друг мање сигуран! Са једне стране, он према теби осећа привлачност управо због вредности за које се залажеш и радости коју вероватно имаш у својој породици, а с друге, пошто новцем понајмање може да се купи не-чија љубав (на пример, девојака према њему, или његова према неком од разведених роди-теља, који га у ствари врло сиромашно дарује), повремено ти се свети на начин за који лако може да се уочи да је за тебе најбољнији. Можда је твој друг несрећнији од тебе, Зоране. Потребно је да о свему томе размислиш...

Препоручила бих ти да се мање оптерећујеш изласцима које си описао, да прошириш круг другова, да се дружиш и са онима који ти ви-ше одговарају, да потражиш девојку која ће бити сличнија теби него девојкама са којима се виђа твој друг. То не значи да свог друга треба да оставиш. Чим га доживљаваш као „најбољег друга“ и чим ваше дружење и поред свих тешкоћа успева да се одржи, верујем да ваш однос може да буде добар. Не заборави: и њега боли...

Весна Васић

ДА ЛИ У ФРАНЦУСКОЈ ИМА КЕНГУРА?

Ако сте одговорили – не, можда само по зоолошким вртovima, варате се. У шумама источне Француске посетиоци су тврдили да чују неке необичне „топотаве“ звуке, као да неко скаче. Пошто никад нису имали „блиске сусрете“ са скакутавим

НЕ ПРИЗНАЈЕМ МАЛЕ НАЗЕБЕ

Немачки краљ Вилхелм II није се осећао добро. Позвао је сместа дворског лекара. Доктор га је прегледао и рекао му да се не брине, у питању је само мала прехлада. Вилхелм II се наљутио.

– Да ми то никада више ниси рекао! Краљ нема мале само – **велике** назебе! ■

створењем, скептици су их већ оптужили да је то само плод њихове маште. Али кад је и чувар један, па други, рекао да му се чини да у шуми нешто скаче, сви су се заинтересовали да виде о чему се ради. Био је то само обичан кенгур. Откуд он ту, одакле је доспео, на то нико нема одговор. Тек, пустили су га да скакуће и даље. Постао је права атракција. ■

ПОЗИВ ЗА АЈКУЛЕ

Недавно је екипа састављена од угледних физичара, ихтиолога, океанографа, сниматеља, утврдила да неке врсте ајкула привлачи звук одређене фреквенције. У исто време откривено је да је поменута новост већ вековима позната рибарима Сенегала и Индонезије. Од коре кокосовог ораха

они праве нарочите пиштаљке које су изванредан мамац за опасне морске разбојнике. Довољно је да зазвижде и баце удицу, рибетине навале као луде.

Звуци које су открили дипломирани, магистрирани и докторирани стручњаци и они из пиштаљке неписмених рибара потпуно су идентични, односно слажу се у длаку. ■

МАДАМ, ОМАМИЛИ СТЕ МЕ

Тако је одувек било: неке жене напросто омамљују мушкарце. Историја споредних ствари учи нас да је мадам Ди Бари опчинила Луја XV захваљујући, у великој мери, мирису мошусног говечета.

Руку на срце, поменути мирис заиста је изузетно миришљав, ако не и

омамљујуће отужан. Мадам Ди Бари то није могла да зна, али је у међувремену непобитно утврђено да мошус спада у ред супстанци са најинтензивнијим мирисом на свету (осећа се и када се разреди ваздухом до размере 1:100 милилитара).

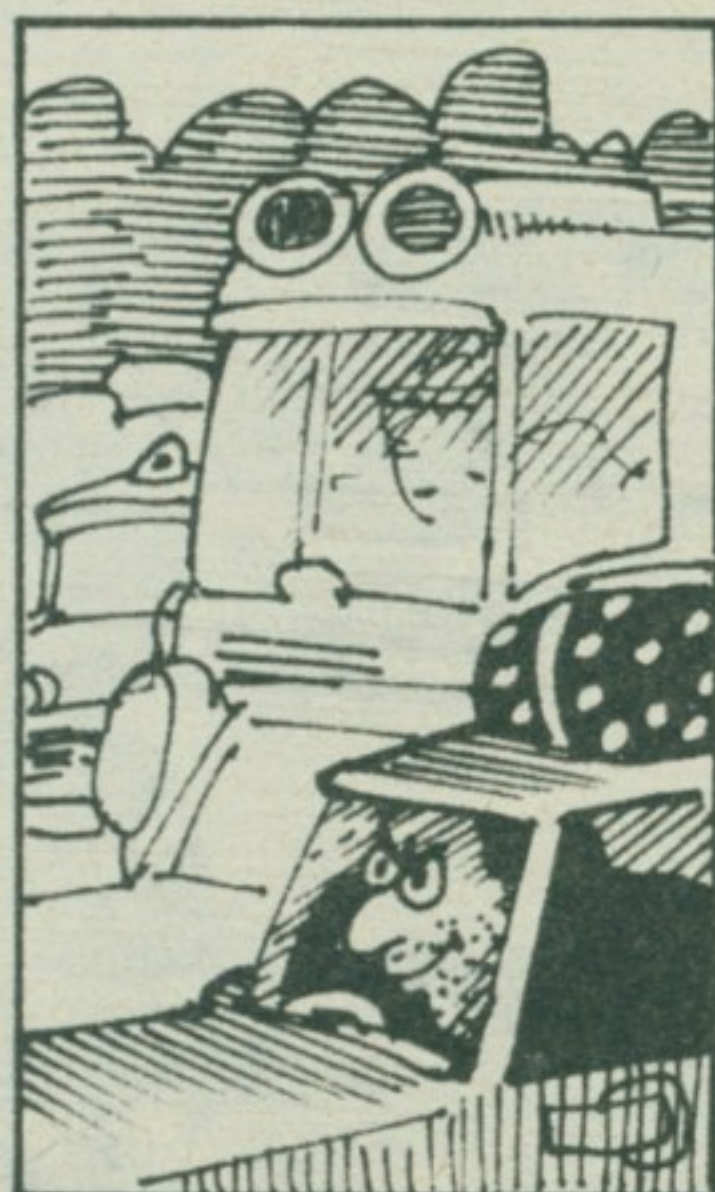
Испала да историја не лаже: мада је Луја заиста омамљивала, како у преносном тако и у најбуквалнијем смислу речи. ■

НОВА БОЛЕСТ СЕ ЗОВЕ – ОБОЖАВАЊЕ ГУЖВЕ

Сигурно сте већ ко зна колико пута чули или прочитали реченицу „гужве на путевима су толике да возачи стоје у колонама дугим километрима“. Сви се жале, данима причају колико су се намучили, колико „килограма“ зноја су изгубили.

Сад су психолози из Минхена закључили да возачи, у ствари, уживају у тим гужвама. То објашњава зашто многи возачи свесно урањају у кола и крећу баш у време кад знају да ће их затећи највеће загушење на друму.

– Људи заправо обожавају те гужве. После одмора ће имати прилике данима да се хвале да су били у толикој и толикој колони. То све подсећа на ловачке или риболовачке приче стила „упецао сам оволикиииког сома!“ Као да се осећају изузетно важни кад и иза и испред себе виде непрегледну колону возила, то им даје утисак моћи. ■

МОЖЕ – НЕ МОЖЕ ШИРОМ СВЕТА

Извесни Роџер Екстел написао је књигу чији наслов у нешто слободнијем преводу гласи „Може – не може широм света“, а која се бави правилним понашањем код различитих народа.

Према овом аутору, кружић који Американци праве уз помоћ палца и кажипрста како би означили скраћеницу О.К. у Француској означава велико ништа. У Бразилу тај исти положај прстију значи нешто што ни пошто није за угледну породичну штампу. Кад у Великој Британији особа неколико пута узастопне врхом

прста кушне нос, она тиме саговорника обавештава да је реч о стварима које су изречене у строгом поверењу. На Тајвану намингују само особе без трунке васпитања.

Исти Екстел тврди да стопроцентни Американци дивљење према лепој жени изражава подизањем обрва. Италијан притискањем кажипрста на образ, а Бразилац приношењем очима непостојећег дурбина. Француз у истој ситуацији цмокнуе властите прсте, а Арапин се хвата за браду (под условом да је поседује).

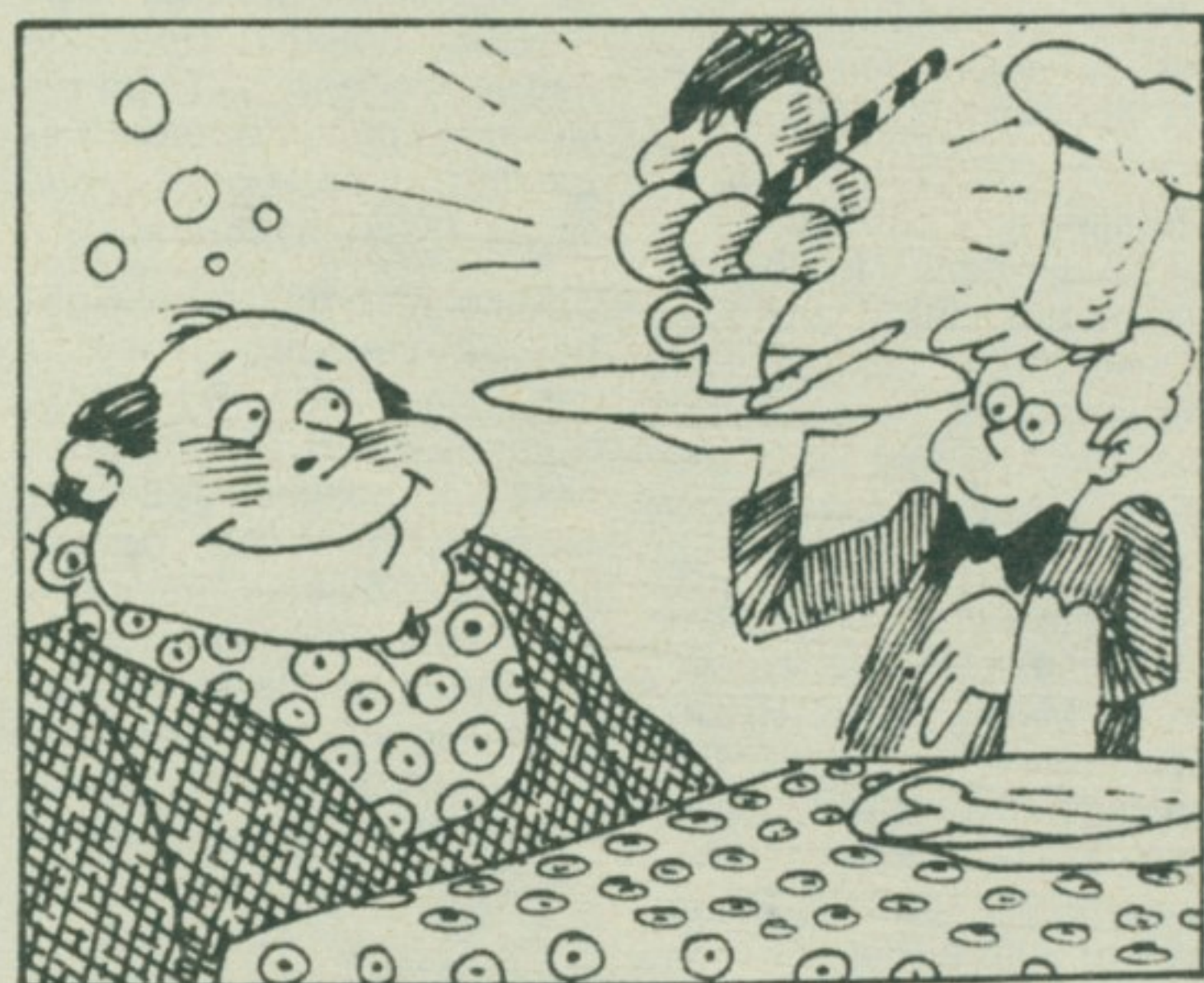
Све ово, ваљда, важи само за типичне представнике набројаних народа.

Нетипични се понашају нетипично. ■

КУЛИНАРИ МАЛО ВИШИ ОД СТОЛА

Деца углавном воле да се петљају око кухиње само за то ретко кад имају прилике јер им старији не дозвољавају да им сметају и брљају. Сада је дошло њихових „пет минута“ додуше само за малишане из Амстердама. Тамо већ годину дана постоји ресторан у коме су и куvari и келнери – деца од седам до девет година. Њихови гости нису само деца, и одрасли воле да дођу и пробају дечји мени.

А ко може да се запосли у ресторану? Све зависи од Шарлоте Боргрејв која је овај мини ресторан и от-

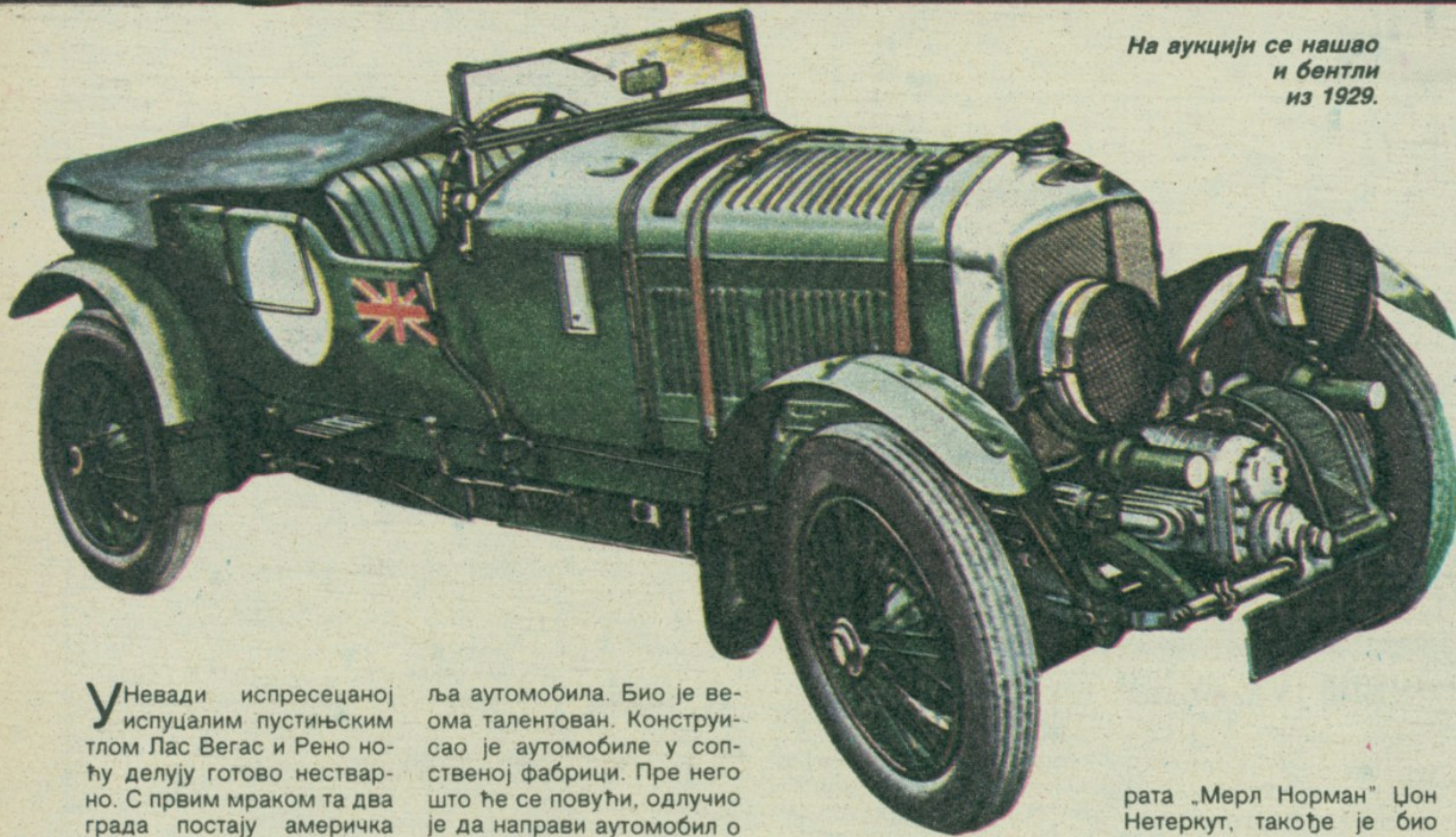

ворила. Ко год се пријави, долази на пробни рад. Ако се покаже добар, запослен је. Колико ће остати? Па, док му не досади.

Осмогодишња Сабина је тек почела да ради. Главни шеф, седмогодишњи Мет, опоменуо је да не цеди добро поморанце. Сабина се расплакала, сместа је телефоном позвала маму да је одведе. Мама је одбила да дође, саветовала је Сабини да сама реши проблем. Доћи ће тек на крају радног времена, у девет. Кад се појавила, Сабина је лепршала између столова, сукоб са шефом изглађен је уз велику кока-колу. ■

ЛУДА
НОЋ
У РЕНОУ

ХАРАХОВО ЦАРСТВО

На аукцији се нашао
и бентли
из 1929.

**Дин
Крузе**
попустило последњег дана
одређеног за плаћање го-
дишњег пореза.

Оде труд на добош

Јадни Харах! Да је могао да предвиди шта ће се догодити с колекцијом песле његове смрти!...

Нејасно је зашто је његовим синовима Томију и Џону припало „само“ по 25, а удовици Верни 50 милиона долара. Концерн хотела „Холидеј ин“ наследио је казину и збирку старих аутомобила али и Харахов дуг од 300 милиона долара. Немајући нимало љубави за гиздаве четвороточкаше, а да би колико-толико извадили штету, људи из дирекције концерна донели су одлуку да распродају Харахову аутомобилску збирку.

Тако је тридесетогодишњи Харахов труд стављен на добош. Пре две године је продато 300, а лане још 300 аутомобила и за све то добијено скромних 20 милиона долара!

Америчка јавност је била пренеражена. Харахова збирка је национална вредност. Срамота, то је злочин! Пљуштале су осуде. У Дирекцији концерна су се тргли. Група стручњака која је осмислила Дизниленд понудила се да сачини план о коришћењу преосталих Харахових аутомобила. Предложили су да се у Реноу оснује леп и

У Невади испресецаној испуцалим пустињским тлом Лас Вегас и Рено ноћу делују готово нестварно. С првим мраком та два града постају америчка светишта ноћног живота и забаве. Из најудаљенијих крајева стижу богаташи да окушају коцкарску срећу, или једноставно да буду виђени да би у свитање сели у свој авион и вратили се кући на доручак.

Хотел до хотела, врхунац луксуза, коцкарница до коцкарнице, бљештави светлећи позиви на шоу славних певачких звезда, шљокице, парфеми...

Рено је у предности – једино ту Американци лако и брзо добијају развод брака.

Крајем јуна ове године у Конвеншн Холу у Реноу наша се новчана елита, људи најдубљих џепова. Повод – продаја старих аутомобила. Аукција! Игру води Дин Крузе, вук у том послу.

Вече је и спарно је. Сала је испуњена до последњег места. Многи стоје. Новинари ишчекују почетак. Телевизијске камере су укључене. Цели Рено пратиће љути бој новцем. Такав рат још није виђен.

Само 6 примерака

Живот је и опора појава. Те вечери у Конвеншн Холу ником није пало на памет да управо такав живот испишује последње редове једне готово невероватне приче.

Почело је с Етореом Бугатијем, једним од родите-

ља аутомобила. Био је веома талентован. Конструисао је аутомобиле у сопственој фабрици. Пре него што ће се повући, одлучио је да направи аутомобил о којем ће причати цео свет.

Царски и раскошан. Наменио га је крунисаним главама. Тако је пре педесетак година настао бугати Т41 ројал, са мотором радне запремине 12.7 литара од 300 коњских снага. Био је дугачак 6 и имао изузетно велики размак осовина – 4.31 метар!

Кола су одиста била краљевска, али им је судба била худа – није их хтео ниједан монарх! Први купац је требало да буде румунски краљ Карол. Предомислио се и определио за амерички дусенберг.

Како је ројал био израђен од првокласног и скупог материјала, Бугати је склопио само шест примерака тог возила. Једно је задржао за себе, остала продао „обичним“ људима разочаран неуспехом. Није ни слутио да ће много година касније тих шест аутомобила бити најтраженија возила на свету, плаћана сувим златом. Али, то још није све. Још мање је претпостављао да ће ручне и полуручне творевине пионира аутомобилизма неколико деценија касније постати миљеници појединих људи. Један од таквих зове се Вилијам Бил Харах.

Харах је важио за краља казину у Реноу. Не зна се колико је био богат, али се зна да је у часу смрти по-

седовао (није штампарска грешка) 1450 старих аутомобила!

Тепих за механичаре

Ако сте помислили да су Харахови аутомобили били олупине – преварили сте се. Сви до једног су се цаклили и сви као да су тек изашли из фабрике. Харах је ишао толико далеко да је сваки делић до последњег шрафа морао да буде нов и начињен у време настанка аутомобила! За цену делова није питао, Код њега је било запослено 75 механичара-рестауратора, а технички директори највећих фирми за производњу аутомобила добијали су огромне новчане награде само да одговарају за аутентичност сваке појединости на старим аутомобилима!

Знајући колико је мукотрпан посао његових механичара, Харах је подигао радионице застрте тепишма и то розе боје!

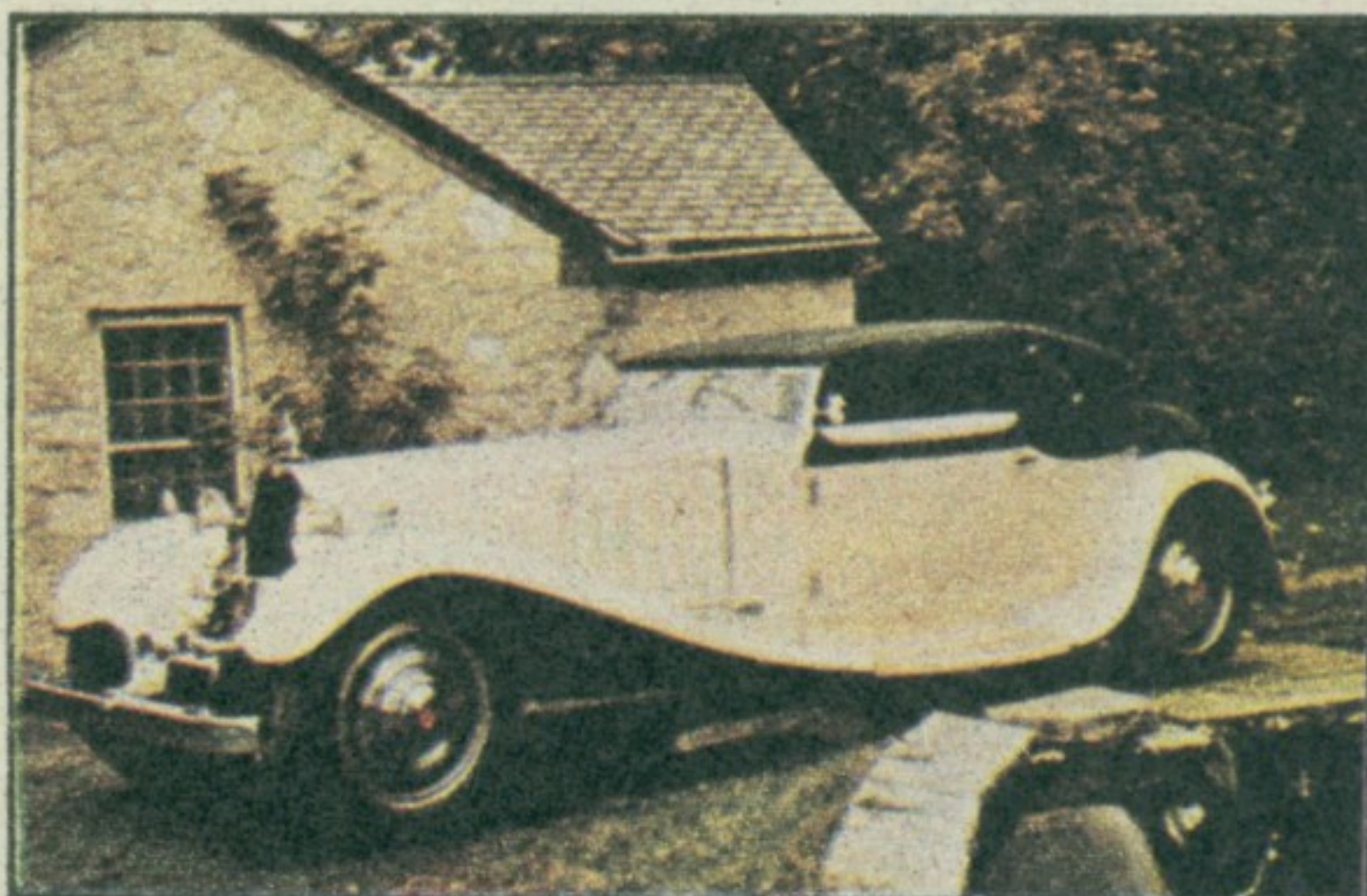
Први стари аутомобил купио је 1947. Био је то форд Т, чувена „плекхана Лиза“. Касније се колекција увећавала и коначно задржала на броју 1450. Сваки од тих аутомобила вредео је баснословно.

У колекцији се налазио и бугати Т41 ројал. Директор велике фирме за производњу козметичких препа-

рата „Мерл Норман“ Џон Нетеркут, такође је био власник једног примерка. Међутим, он је 1966. запао у новчане невоље и немајући куд решио да га прода. Харах је купио возило за „бедне“ две милијарде старих динара! Сада је имао два примерка најтраженијег и најскупљег аутомобила на свету. Трећи поседује бивши возач на тркама Кенингем који живи у Коста Меси четрдесетак километара од Лос Анђелеса, четврти се налази у Фордовом музеју у Дирнбаху, пети је у Европи у седишту некадашње Бугатијеве фабрике, док се шестом губи траг.

Несумњиво, Харах је имао највећи и најлепши музеј старих аутомобила на свету. Вероватно би повећао збирку да није изненада умро 1978. Срце му је

Један од шест величанствених – бугати ројал

И БУГАТИЈЕВА ТУГА

ОНО ШТО СЕ
ДОГАЂАЛО КРАЈЕМ
ЈУНА ОВЕ ГОДИНЕ У
ПОЗНАТОМ ГРАДУ У
НЕВАДИ ТЕШКО ДА
ЋЕ СЕ ИКАД
ПОНОВИТИ

Срећни „победник“ Мур даје изјаву новинарима

велики музеј и изложи 300 највреднијих примерака. Предвидели су завидан приход од улазница. То је прихваћено. Преостали аутомобили, њих око 550 продаће се на аукцијама.

Продаја је поверена четрдесет четворогодишњем Дину Крузеу који је за живота пропустио кроз руке око 150 хиљада аутомобила. Виспрен и лукав момак који живи од процента продате „робе“.

Крузе је без већих тешкоћа продао гро некадашњих Харахових лепотана. Најлепше примерке, међу њима праву послатицу — бугати Т41 ројал оставио је за гала аукцију у Конвеншн Холу. Неколико месеци раније пустио је у погон пропагандну машинерију користећи се свим дозвољеним триковима.

малтене тема дана. Али, Крузе не би био лисац... Иако ниједан аутомобил није имао мању почетну цену од пола милиона долара, он је од богатих парајлија узео за право лицитирања само 35 долара! Толико је наиме стајала улазница!

Покажи им Џери!

Пре почетка аукције служила се богата закуска. Исто тако и у паузама. Четрдесеторици најозбиљнијих лицитатора који су иначе дошли са женама и финансијским саветницима одређена су најбоља мес-

буду ту, због телевизије, новинара и атмосфере уопште. На почасном подијуму, одмах до говорнице за којом је Крузе водио аукцију блистао је бугати ројал.

Четворица присутних лицитатора већ годинама су чезнули за њим као за најрођенијим. Киптели су од жеље да га се домогну. Ако им то не пође за руком вечерас — неће никада, јер преостали примерци нису за продају.

Први од те четворке — Џери Мур, стар 58 година, краљ је супермаркета широм Америке. Живи у Хјустону. Пун је пара, али грубог понашања, прави Тексашанин. Има приватни музеј са 270 старих аутомобила у укупној вредности од 2800 милијарди старих динара!

Други озбиљан купац је шездесеттворогодишњи Вилијем Лајон. Директор је калифорнијске ваздухопловне компаније. Поседује збирку старих аутомобила, али нема бугатија.

С бугатија не скида ока и Том Монаган. Власник је ланца пицерија „Домино“. Има их око 2400. У гаражама држи 60 старих аутомобила.

Најзад, ту је и некадашњи власник изложеног бугатија — краљ козметике

Нетеркат. Пре двадесетак година продао је тај исти аутомобил Хараху за бамбадава, сада хоће да га поврати. Биће тешко, мора да га плати стотруко више!

Крузе је громогласно најавио почетак аукције. Када је дошао ред на бугатија Мур је омадх понудио 3,5 милиона долара. У сали врисак, они који су се докопали улазнице а не лицитирају — навијају „То Џери, покажи им!“, вичу. Тексашанин устаје и театарлно им узвраћа: „Бугати ројал је Мона Лиза аутомобилизма!“

Крузе лупа дрвеним чекићем о постоље. „Узми или остави, ко да више... први пут, други пут!“

Власник пицерија Монаган маше неким папиром. „Четири!“ Четири милиона долара, стравично много!

Крузе је већ у игри. Распаљује страсти: „Први пут, ко да више, не оклевајте господо!“

Мур се не да: „Пет!..“, додаје гласно да га сви чују, чини се умреће несретан ако његова понуда не допре до ушију и оних у последњем реду. Затим руком глади ћелаву главу.

За Нетерката је то недостижна сума. Одустаје и Монган. Саветници му нешто шапућу на ухо. Неочекивано, умешао се казино „Имperiјал“ из Лас Вегаса. Њихов човек нуди 5,5 милиона долара!

Тајац. Чује се једино зујање телевизијских камера. Крузе се у први мах збунио, али се брзо прибрао. „Браво, господине, за тај новац добили сте највећи размак осовина на свету!“

Лајон даје 6 милиона долара! Да се човеку заврти у глави. Крузеа ништа више не може да изненади. Схватио је да се парајлије лепо забављају. Симпатије посматрача су на страни Мура. Добацују му: „Шта је Џери, густо!“

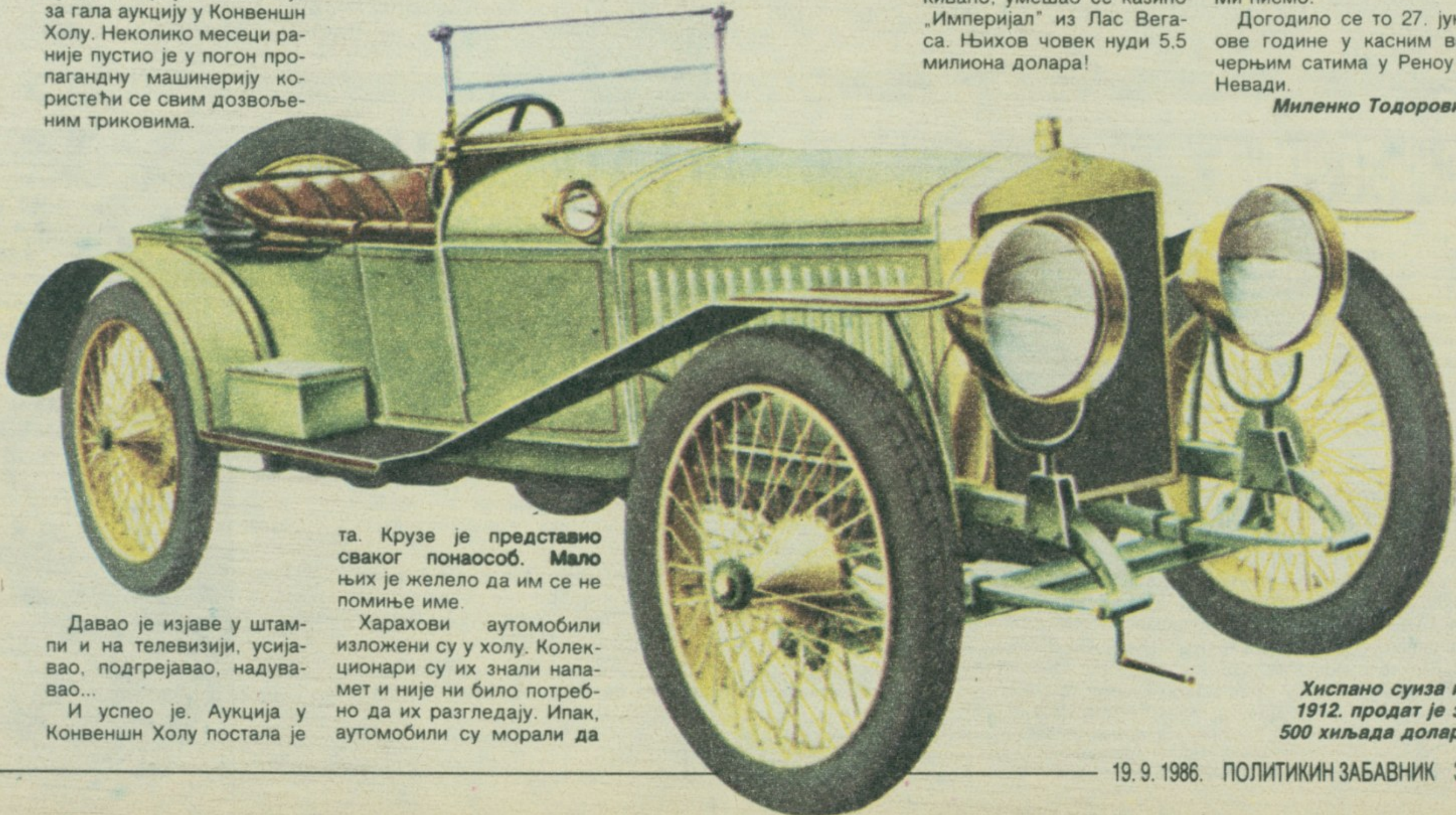
Мур одлучује да оконча игру. Поново глади ћелу и не трепнувши узвикује: „Шест и по!“ Готово је. Тексашанин устаје и окупљенима отпоздравља уздигнутим рукама. Затим прилази Крузеу и вади чековну књижицу.

Џони Мур, власник многих супермаркета из Хјустона купио је бугати ројал за шест и по милиона долара. Рачунали смо и дигитроном и оловком. По садашњем курсу долара тај износ одговара суми од око 260 милијарди старих динара!

Да ли сте чули да је неки аутомобил плаћен више?! Ми нисмо.

Догодило се то 27. јуна ове године у касним вечерњим сатима у Реноу у Невади.

Миленко Тодоровић

та. Крузе је представио сваког понаособ. Мало њих је желело да им се не помиње име.

Харахови аутомобили изложени су у холу. Колекционари су их знали напамет и није ни било потребно да их разгледају. Ипак, аутомобили су морали да

Давао је изјаве у штампима и на телевизији, усијавао, подгрејавао, надувавао...

И успео је. Аукција у Конвеншн Холу постала је

Хиспано суиза из 1912. продат је за 500 хиљада долара

ИНТЕРВЈУ

Питер Гебријел

МАСКИРАН ДА БИ ГА БОЉЕ СХВАТИЛИ

Гебријел је прилично неуобичајено презиме?

– Да. И ја сам чуо много различитих прича о пореклу свог презимена од којих је најзанимљивија, мада не и најневероватнија, она која каже да је мој први предак који је дошао у Енглеску био неки шпански војник с тим презименом. Када га је његова каснија супруга „ухапсила“ њему се та врста затвора толико свидела да је одлучио да се више не враћа кући. Тако је, по свему судећи, презиме Гебријел стигло у ове крајеве.

Судећи по твој понашању на сцени, рекло би се да више волиш концерте од свега другог. Да ли је то тачно?

– Јесте, углавном је тачно. Некад ми концерти заиста изузетно пријају. Мислим да је тајна у напетости и пажњи публике. Нема тог човека на свету који излазећи на бину не жели управо то да постигне, али за мене лично то је најважнији и најзубудљивији део уметничког изражавања.

А важан део твог уметничког изражавања су, бар судећи по учесталости којом их користиш на концертима, маске. Најразличитије врсте маски.

– Сложио бих се с тим, мада их у последњих пет година користим нешто мање. Када

говоре о маскама људи редовно заборављају да се оне користе из два разлога. Ми, у западним земљама видимо маске само као средства из којих можемо успешно да се сакријемо.

У многим другим културама, маска је инструмент који помаже да се истакне она страна личности која би, без ње, остала незапажена. Ја маску доживљавам управо на тај начин. Мада је, да будем сасвим поштен, то у најранијој фази код мене била чиста поза, нешто чиме сам желео да привучем пажњу. Том врстом обмане су се многи користили и још

увек се користе. Код мене је то, бар се надам, постало нешто много озбиљније.

Још једна, врло занимљива тачка у твојој раду је неуобичајено оригинално коришћење синтисајзера, електронских клавијатура које све више постају апсолутно неопходан реквизит у снимању плоча. Како се и зашто одупреш обрасцима у њиховој примени?

– Мислим да људи погрешно прилазе тим справама када се труде да их искористе тако што ће њима имитирати звукове који већ постоје око нас. Трудим се да размишљам пот-

ХИТ

АЛБУМОМ „ТАКО“ („SO“) НЕКАДАШЊИ ПЕВАЧ ГРУПЕ „ЦЕНЕЗИС“ („GENESIS“) ЈЕ, ПО ПЕТИ ПУТ ОТКАКО ЈЕ ПОСТАО СОЛИСТА, ИЗАЗВАО ОДУШЕВЉЕНЕ РЕАКЦИЈЕ ПУБЛИКЕ И КРИТИКЕ. ПИТЕР ГЕБРИЈЕЛ ЈЕ И ДАЉЕ ВЕТЕРАН МЛАДАЛАЧКИХ ИДЕЈА

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

Не зна се да ли је Стиви Винвуд (Steve Winwood) рекао ово што пише у наслову, али ако јесте имао је право. После четири сушне године потпуне дискографске неактивности, огласио се албумом „Повратак у високо друштво“ („Back In The High Life“) и синглом „Узвишења љубав“ („Higher Love“). Албум је одмах по објављивању стигао на десето место британске топ листе, али је много занимљивије оно што се догодило са синглом – стигао је међу тридесет најпродаванијих што се Винвуду догодило по први пут од 1967. године (иако је од тада до '81. био мање-више активан).

Стиви Винвуд је почео да осваја врхове топ листа још као дечак. Као петнаестогодишњак, 1964. године постао је члан чувене „Спенсер Дејвис Груп“ („Spenser Davis Group“), заједно са својим старијим братом Мафом. Већ је био ветеран када је група потврдила свој велики потенцијал са два сингла који ће достићи прво место топ листе 1966. године. Насловне песме на ове две мале плоче биле су: „Настави да трчиш“ („Keep On Running“) и „Нека ми неко помогне“ („Somebody Help Me“). После још три сингла који су се пласирали међу тридесет најпродаванијих, Винвуд је напустио „Спенсер Дејвис Груп“ да би прешао у групу „Трефик“ са којом је забележио

још три пласмана међу првих тридесет на листи сингл плоча. Последња песма с којом је стигао тако високо била је „Идемо око Малбери Баша“ („Here We Go Round The Mulberry Bush“) – то се догодило на прелазу из 1967. у 1968. годину.

После тога је учествовао у формирању краткотрајне супер-групе „Блајнд Фејт“ („Blind Faith“), у којој је свирао и Ерик Клептон и која је снимила један албум који је стигао на прво место британске топ листе, али није објављивала синглове. Потом се вратио у „Трефик“ и учествовао у реализацији неколико албума који су били врло добро прихваћени, за разлику од сингл плоча које се нису добро продавале иако им критика није оспоравала квалитет.

После распада групе „Трефик“ Винвуд је објавио неколико одличних, али поново не и добро продаваних синглова: „Валери“, „Док видиш шансу“ („While You See A Chance“), „Још увек у игри“ („Still In The Game“).

Али, старо правило да квалитет кад-тад мора да прерасте у квантитет, потврдило се после готово седамнаест година.

Ово нисте знали, зар не?

ЕВО МЕ ПОНОВО

пуно другачије. Те справе имају свој карактер, своје карактеристичне могућности и могу да производе апсолутно оригиналан звук. Па зашто онда то не искористити? Исто је и са видео уметношћу.

Ту леже неслућене могућности и зато мислим да је врло добро што се та опрема све више усавршава и постаје све јефтинија. Тако ће, врло брзо, постати доступна практично свима који имају склоности ка уметничком изражавању. Вероватно ће ускоро доћи дан када ће млади, уместо да зову пријатеље да слушају нови албум „Токинг Хелса“ или мој, звати те исте пријатеље да би им пустили те плоче онако како су их они измиковали код куће. Можда то звучи мало невероватно, али се може показати више него корисно. Јер, сетите се, колико пре тридесетак година никоме није падало на памет да ће правити демо снимке у сопственом подруму или спаваћој соби, а управо је усавршавање те опреме за кућно снимање омогућило огромном броју младих људи да брже покажу шта све умеју.

Прича се да је један од твојих албума по трошковима снимања и једна од најскупљих плоча у историји рок музике. Помниће се цифра од 400 хиљада фунти (око 25 милијарди старих динара).

— Чуо сам за тај податак али никако не могу да утврдим од кога потиче. Та цифра је тачна само уколико у трошкове снимања плоче урачунате и набавку опреме за студио, али ниједан студио није направљен да би у њему била снимљена моја плоча, нити се било који студио користи само за то. Мислим да су ти трошкови углавном били око сто до сто педесет хиљада фунти, што је можда чак и испод просека.

А шта радиш када не снимаш плоче и не наступаш на концертима?

— Ја сам породични човек. Имам жену и децу, а када снимам плоче прође и по шест дана недељно а да ме не виде, тако да сам, када не радим увек с њима. А осим тога, тренутно сам укључен у један пројекат са Уметничком галеријом у Њујорку. Има много талентованих сликара који губе време сликајући будалаштине које морају да продају да би преживели. С обзиром да ме визуелне уметности веома занимају, покушавам да створим услове да ти људи употребе свој таленат за неке много озбиљније ствари, неке креације које би биле комбинација њихове способности за слику и мог умећа да стварам звук. □

Био сам и видео сам
Био сам горе и доле
И борим се већ доста
дуго

НЕ МОГУ ДА СЕ ЗАУСТАВИМ

I CAN't stop

(Не могу да прекинем
то)

(Не могу престати да
осећам то)

Не могу да се
зауставим због свих
ваших прича

И не могу да се
зауставим због свих
ваших младих срца

(Да)

Био сам узвишен и
снажан

Био сам унижен и
посрамљен

Сигуран сам да сам
крив за нешто сада

(Да)

(Не могу да прекинем
то)

(Не могу престати да
осећам то)

(Да)

Вратио сам се и
доказао сам се

Вратио сам се и јак
сам

И чекао сам толико
дуго сада

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

I've been there and
seen it
I've been up and down
And I've been fighting
for some time now

(I can't stop it)
(I can't stop feeling it)
I can't stop for all your
stories
And I can't stop for all
your young hearts

(Yeah)

Been up on the power
Been down and
ashamed
I'm sure I'm guilty of
something now

(Yeah)

(I can't stop it)
(I can't stop feeling it)

(Yeah)

I'm back and I'm
proven
I'm back and I'm
strong
And I've been waiting
for so long now

Текст, музика и
извођач: Гери Њуман
(Gary Numan)

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Пре него што смо
основали „Квин“
(„Queen“), Фреди
Меркјури и ја смо
имали штанд за про-
дају модерне одеће,
на једној лондонској
бувљој пијаци. Ја
сам био много ус-
пешнији као прода-
вац. Био сам чак то-
лико успешан да
сам три пута продао
Фредијев капут.

Роџер Тејлор
(Roger Taylor),
„Квин“

Илустроваа Босиља Кићевац

НАЈЛЕПШЕ
ЛЕГЕНДЕ

ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ОКОВАО СМРТ

**СИЗИФ ЈЕ БИО
ЛУКАВИЈИ ОД БОГОВА,
ЖИВЕО ЈЕ ДУГО И
ВЕСЕЛО, АЛИ ЈЕ ТЕШКО
ПЛАТИО СВОЈУ
НЕЧУВЕНУ ДРСКОСТ И
ПО КАЗНИ НА КОЈУ ЈЕ
ОСУЂЕН ОСТАО ДО
ДАНАС ЧУВЕН**

Ако је неко желео да кришом посматра шта се дешава у Саронском заливу, између Атике и Пелопонеза, било је довољно да се поине на високе стене Акрокоринта које су се уздицале у залеђу пелопонеског града Ефира у Аргониди.

Баш ту, на Акрокоринту, нашао се Сизиф, најмудрији и најлукавији човек на свету, краљ Ефира и оснивач града Коринта, у тренутку када је врховни бог Зевс у облику орла уграбио Егину, ћерку речног бога Асopa.

Зевс је, мислећи да га нико не види, тепотицу однео на острво Енону у Саронском заливу. То острво касније је названо Егина и тако се и данас зове.

Узалуд је Асоп тражио ћерку по целој Грчкој, све док није дошао и до Сизифа. Овај му је обећао да ће му казати шта се догодило, али тек пошто се Асоп закуне да ће у Коринту избити извор свежe хладне воде. И Асоп и Сизиф одржали су реч: из стене је избио чувени извор Пирене, а речни бог је сазнао ко и како му је отео ћерку.

Врховни бог Зевс је све то чуо и видео и бурно је реаговао – Асопа је ошинуо муњом и приморао га да се послушно врати у своје речно корито, а по Сизифа је послао црног бога смрти Танатоса да га сместа одведе у Подземље.

Вратио се из Подземља

Сизиф није узалуд важио за најлукавијег човека на свету. Успео је као од шале да изигра Смрт, окује је, стрпа у гвоздену

бачву и баца у најдубљи подрум своје палате.

Весели краљ брзо је заборавио ову непријатну епизоду и наставио је да се забавља и ужива.

Али, оно што је учинио имало је далекосежне последице: људи су престали да умиру и престали су боговима да приносе жртве јер их се више нису бојали нити их поштовали. Тиме је опасно уздрман поредак на којем је почивала моћ богова и Зевс је послао Ареса, бога рата, да Смрт што пре ослободи и заведе ред.

Чим је Арес обавио овај задатак, Танатос је чврсто зграбио Сизифову душу и однео је право у Царство мртвих.

Сизиф не би био Сизиф да се и на том најстрашнијем месту није снашао. Мудри краљ је на све мислио унапред и далековидо је наредио својој жени Меропи да, у случају његове смрти, никако не приноси жртве боговима, што је био ред и обичај, нити да му указује погребне почасте.

Владар Подземног света Плутон и његова жена Персефона узалуд су очекивали погребне да-

рове и веома су се чудили што их никако нема. Онда су позвали Сизифа и од њега затражили објашњење.

Сизиф им је скрушено рекао да је очајан због богохулног понашања своје жене и сузних очију замолио да га на тренутак пусте на земљу да би опоменуо своју немарну и, очигледно, неверну супругу.

Плутон, који није прозreo његове намере, радо му је дозволио да изиђе на светлост дана што је Сизиф једва дочекао.

Наравно да ни у једном часу није помишљао да се врати у суморно Царство мртвих и наставио је да живи у Коринту весело и безбрижно. Тако је још једном изиграо богове и изгубио и последњу трунницу страхопоштовања пред божанском мудрошћу и видовитошћу.

Одисејев прави отац

Сизиф, лукав попут бога, постао је отац Одисеја, најлукавијег Грка у доба тројанског рата. Ево како се то догодило.

Краљ Аутолик, син бога Хермеса који је штитио допове, дао се на оца и крао је Сизифова говеда. Сизиф је немоћно гледао како се његова стада смањују, а Аутоликова повећавају и досетио се ко је крадљивац. Да би га надмудрио – тежак подухват јер све што би Аутолик дотакао постајало је невидљиво – Сизиф је у шупљине на копитама својих грла сипао олово у виду слова и на њиховим траговима јасно се читала оптужујућа реченица: АУТОЛИК МЕ ЈЕ УКРАО. По тим траговима стигао је Сизиф на Аутоликов двор и затражио своја говеда.

Највештији допов на свету краљ Аутолик задивљен се Сизифовом мудрости, одмах схватио да пред собом има најлукавијег човека на земљи и зажелио је унука који би био исто тако лукав. Како је имао лепу ћерку Антиклеју, учинио је све да се она и Сизиф зближе.

Из ове пролазне авантуре родно се Одисеј када је његова мајка већ била удата за Лаерта, краља острва Итаке. Тако га је Лаерт пригрлио као свог рођеног сина чији је прави отац био Сизиф.

Сизифови гени пришапнули су Одисеју како ће Грци, помоћу дрвеног коња, да освоје град Троју коју су узалуд опседали десет пуних година. У великом коњу, убаченом у град док су Тројанци били пијани, налазили су се грчки војници и – Троја је пала.

Израз „тројански коњ“ и данас се употребљава за веома успешну изведену замку или подвалу.

Сизифов бесмислени камен

Сизиф је доживео дубоку старост и Смрт га је једва увербала када му је, за време једне пијанке, ослабила моћ расуђивања. Танатос му се тада пришнућао и уграбио му душу.

Овога пута није могао да умакне из Царства мртвих а Зевс, који му никада није опростио грехе, сурово га је казнио да би његовим примером опоменуо и застрашио људе склоне богохуљењу.

Сизиф у Подземљу вечито гура узбрдо огроман камен. Чим стигне близу врха планине, камен се обрушава у подножје и овај велики грешник га, у зноју и прашину, изнова и изнова гура узбрдо. Свест да му у том узалудном послу неће помоћи никакво лукавство мучи Сизифа исто колико и његов бесмисао.

Ова казна постала је и остала пословична. И данас се за сваки бесмислен и немогућ рад или подухват каже да је „Сизифов посао“.

Први спомен Сизифовог имена налази се у Хомеровој „Одисеји“. На позорницу су га довели Есхил и Еурипид у драмама „Сизиф“. У двадесетом веку Алберт Каму написао је дело „Мит о Сизифу“, а Роберт Мерли приповетке „Сизиф и смрт“.

Овековечили су га и сликари, од античких до модерних, а два његова хеленистичка кипа налазе се у Делфијском музеју у Грчкој.

Б. Дожић

МУКЕ ДОБРОГ ПАНДЕ

Панда – фини црно-бели медвед је угрожен. Прети му да заувек нестане са лица земље.

У једном резервату у северозападној Кини живи их још око хиљаду. Тумарају по бамбусовим шумама. И – једу. Преко пола дана ждере.

О чему се ради?

У давна, прадавна, времена панда је био месождер као и сви његови медвеђи рођаци широм земљине кугле. Али, дозволићете, ако неко живи у бамбусовим шумама 25 милиона година могуће је и да за неких гладних година попусти. Јер тело високо 1,80 метара треба нахранити.

И панда ждере. Пошто и даље има пробаву као месождер, онда доста те хране остане несварено, другог решења нема.

Неки амерички научник је рачунао да сваки панда-даса смаже дневно око 3500 бамбусових штапова. Овој „великој медвед-мачки“ (како Кинези из миља зову панду) дневно треба бар 40 килограма зелени.

Наравно, научници су забезбегнути. Феномен природе. И све би дали кад би то могло да се натане расветли. А панда ништа. Жмирка. И гледа своја посла.

Но, појављују се ту бар две невоље.

Панда једе само „одређену врсту укусне бамбусовине“.

Она се наравно размножава као и све врсте бамбуса. Гранчицама. И милина. Прија укус младе бамбусовине. Али...

Тајне природе су често недокучиве. Сваких педесет до осамдесет година овај бамбус изненада процвета, створи семе и – умре.

Тешка времена настају за доброћудне панде. Глад!

Научници ни ову природну појаву још не знају да растумаче. Дешава се, па се дешава.

Но, ни то није довољно невоље за несрећне црно-беле меце. Ово једноставно није њихово време. Тако су се сва она чуда с цветањем и умирањем паниног бамбуса, сасвим несхватљиво, десила 1976. па онда опет 1983. године.

Стотине панди је умрло. Половина од оних који живе угрожено је због глади.

Кинези су се озбиљно забринули. Панда нестаје...

Заједно са World Wildlife Fund (WWF) проширили су резерват. Истраживачи су сазнали да добри медвед хоће да једе и шећерну трску и кашу од пиринча. Досад је у тај важни пројекат уложено читавих два милиона долара. Долазе ли то бољи дани?

Извоз панди је строго забрањен. Последње панде које су прешле кинеску границу били су пар лепа Тиан Тиан и њен животни са-

путник Бао Бао. Био је то поклон западнемачком канцелару Хелмуту Шмиту. Сналажљиве и умиљате панде убрзо су постале „прве звезде“ западноберлинског зоолошког врта.

Међутим, несрећа не мирује. Нека непозната болест пре две године напала је Тиан Тиану. Два професора ветерине и седам ветеринара даноноћно су чинили све што је у њиховој моћи...

Кад је Тиан Тиан, ипак, умрла, тадашњи градоначелник западног Берлина (иначе сада председник Савезне Републике Немачке) сав ганут рекао је да „град остаје без једне од најпознатијих личности“.

Но, нису све приче о пандама тако тужне. За крај имамо једну лепу. Долази из Јапана.

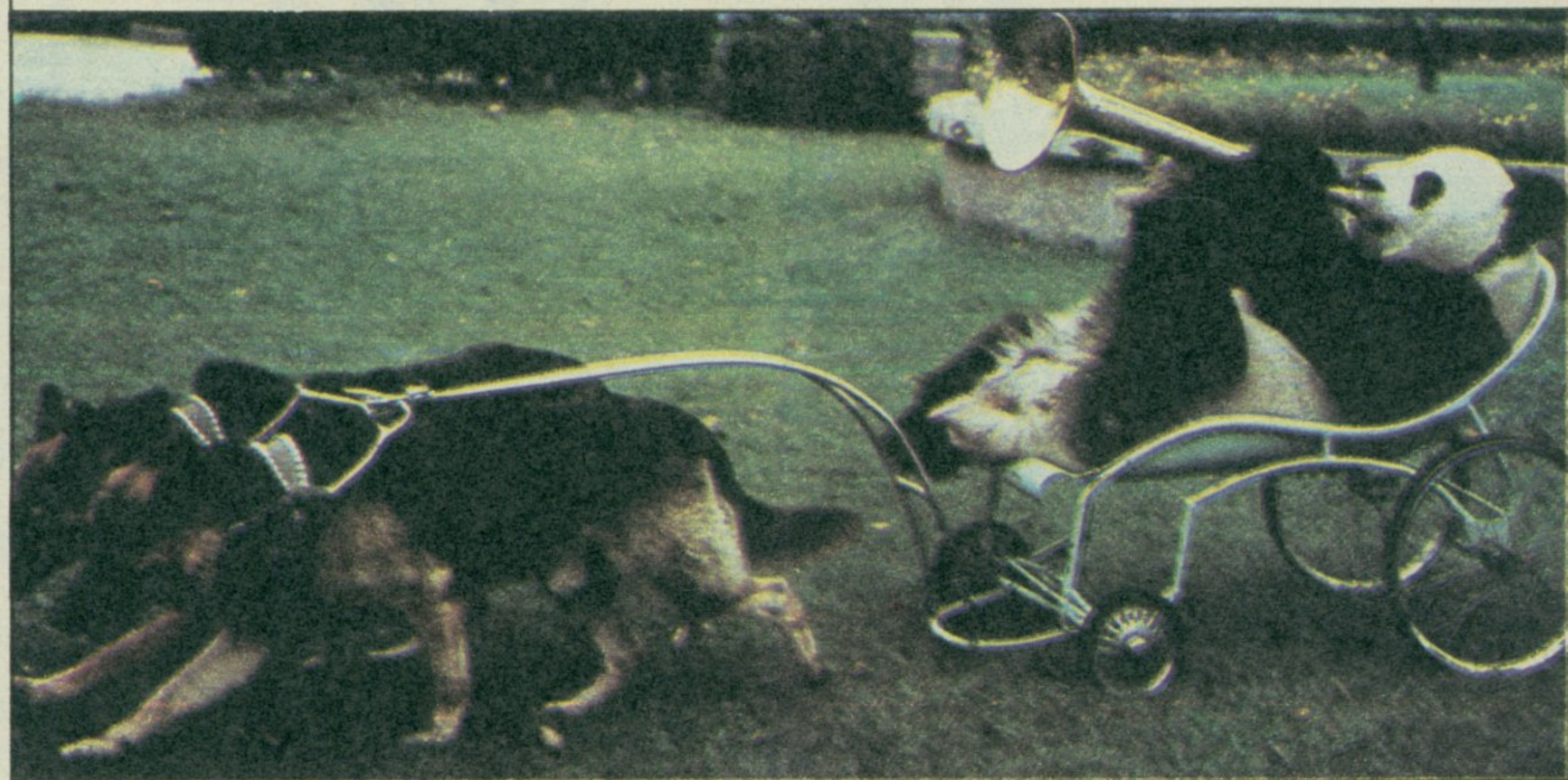
Наиме државна пошта је решила да у Токију отвори један посебан телефонски број. И ко год би скренуо 8 22 99 99 чуо би: „Првог јуна, ујутро у пола седам, родила се у Уено зоолошком врту једна мила панда-беба... Чујте сад њу саму!“

И беба би закмечала са магнетофонске траке.

Број 8 22 99 99 у Токију постао је један од најбиранијих у земљи. Већ после неколико дана из читаве Азије звало је четврт милиона људи – да чује бебин „гласић“.

С. Рељић

Дневна забава преостале западноберлинске панде

Скот Расел Сандерс

Зуни је посматрала овог радознал-ог младића. Сви су били тако радоз-нали, сва деца Склоништа.

– Моја мисија је завршена – казала је.

– Хоћете ли сада путовати?

– Имам једно путовање у плану – признала је.

– На Месечеве колоније! На асте-роиде?

Покушала је да одреди године чо-века с којим је разговарала. Испод тридесет, закључила је. Могао је да буде рођен две хиљаде двадесете, по-сле изградње Склоништа.

лом, Зуни ће тражити да је у облику паре избаце изнад њеног вољеног Орегон Ситија, писали су једни. На-против, дозволиће да јој обнове лице и почеће нов живот, тврдили су дру-ги.

Зуни их је пуштала да нагађају; то је забављало. Било јој је важно само да се не открије истина. Не, нису је могли открити. Зар њено име није било синоним за Склониште? Зар се није борила жешће од других да за-штити човечанство од болести и дру-гих недаћа за које су сами људи били највише криви? Током првих двадес-ет година века, кад су отрови биос-фере претили да униште људску ра-су, она је неуморно проповедала иде-ју о Склоништу. Конструисала је мо-деле, цртала планове, објашњавала. Ако је Земља постала негостољуби-ва, говорила је, изградимо себи си-гурно пребивалиште, као што смо

А сада, неопажено, Зуни је кидала своје везе са Склоништем. Одржала је, по плану, своје последње предава-ње, повукла се из одбора директора и из других радних група и комитета. Средила је своје хартије; издвојила оне које треба чувати, а остале баци-ла. Једини документ који је решила да понесе са собом био је план купо-ле за дванаест особа. Такође је узела цртаћи прибор, довољно мали да стане у џеп.

У том послу затекла је једна од ње-них најбољих ученица, Марго. Оз-биљна и вредна, она је била још јед-но дете Склоништа жељно знања.

Марго није могла да поверује да ће њена професорка сада напустити све.

– Зашто? Зашто? – питала је. – Ви-сте још пуни визија.

– Моје очи...

– Ја ћу гледати за вас и цртати ва-ше идеје.

– То је лепо – рекла је Зуни, ганута – али морам да мислим мало и на се-бе. У старој Кини је био обичај да чо-век своју младост посвети учењу, зре-ло доба друштвеном раду, а у старос-ти је био слободан да се повуче и за-довољи своју потребу за просвеће-њем... Али, нећу да те гњавим својим личним плановима.

Зуни је из скромне збирке ствари које ће понети узела једно перо и ста-вила га девојци на длан. Затим је по-љубила у чело.

– Хајде сад. И цртај нове, лепе гра-дове тим пером.

Пошто је Марго отишла, Зуни је дуго гледала кроз прозор. Орегон Сити! Ту су, поред људи, живе-ле са-мо експерименталне животиње и биљке и корисне бактерије. Старији грађани су причали о обиљу живота у природи, о дрвећу и разним врста-ма животиња, али и о епидемијама, о глади, о загађеним рекама, о опас-ним радиоактивним отпаcima, о ваз-духу који више није био за дисање. У Склоништу, људи су били заштиће-ни. Станови су били наслагани и до-триста метара у висину, готово до са-ме куполе, али бар нико није био без крова над главом и без кревета. Хра-на, заснована на алгама, изгледала је бљутава свима који су се сећали по-врћа и воћа што је расло „напољу“, али хране је било у изобиљу и била је чиста. Млади рођени у Склоништу никад нису видели делфина, нису зна-ли шта је кромпир. Знали су само оно што је човек створио. Нису има-ли чега да се сећају.

Да ли сам их издала? – питала се Зуни. Не! Она је ту сумњу одбацила још давно. Требало је само да се сети дешенија пре Склоништа па да буде сигурна да је прелазак у затворени простор био једини начин да се преживи. Орегон Сити, Бомбај Сити, Антарктик Сити, сви повезани тран-спортним цевима, а сви подигнути на исти начин, али ипак са својим спе-цифичностима.

Пре но што ће последњи пут затво-рити врата своје радне собе, Зуни је завртела висећи модел Склоништа и осмехнула се.

Најзад се јавност заситила нагађа-ња о Зуни. Њено лице је нестало са

ЗУНИ. КУДА ЋЕШ?

Једини болесни део тела који Зуни није дозволила да јој хирурзи за-мене биле су очи. Оба плућна крила, једног бубрега, неких зглобова, чак и срчаних залистака, радо се одрекла, јер их није сматрала својим суштин-ским деловима. Нека се доктори иг-рају њеним панкреасом, није је бри-га. Али, кад би се одрекла својих очи-ју, без којих никад не би могла да за-мисли и нацрта планове Склоништа, она више не би била Зуни Френклин. Као што хирург више не би био хи-рург с новим рукама. Архитекта је живео у њеним очима.

Зато је, кад лекови више нису били у стању да чисте њену мрежњачу, мо-рала да се помири са замагљеним ви-дом. Имала је 75 година кад је изјави-ла да се повлачи, и сви су сматрали да је разлог слаб вид.

– Какви су ваши планови за пензи-ју? – упитао је један новинар.

Седели су у Зуниној канцеларији, окружени са три стране плакарима и екранима, док је четврти зид, сав у стаклу, гледао на куле и тргове, на необичне геометријске облике Оре-гон Ситија, града чији је план најве-ћим делом био њено дело. Представа на небу тог поподнева биле су муње пред олују, па су пројектори емито-вали тамне облаке у унутрашњости куполе, а звучници су се повремено оглашавали грмљавином.

– Бојим се да би вам моји планови изгледали чудни – одговорила је.

– Сигурно не намерава да напу-стите своје животно дело – инсисте-рао је репортер. Показао је руком из-над главе, на висећи модел Склониш-та.

– Не тако далеко – рекла је. – Није то више за мене.

Кидање веза

Недељу-две, приче о будућности Зуни Френклин могле су се наћи у свим листовима. Угрожена слепи-

учинили на Месецу и Венери. Можемо да пречишћавамо све што улази у Склониште, да примачмо у њега само оно што нам користи. Склониште ће бити нови дом наше расе, све у њему носиће печат нашег ума.

Илустровао Војислав Васиљевић

екрана, име јој се више није појављивало у новинама. Остављена на миру, она је наставила да се брише из свих градских евиденција. То је могла да среди и преко видеофона, али је више волела да све обави директно. Најчешће, у канцеларијама су је дочекивали роботи. Њој то није сметало. Упућивали су јој низ питања. Је ли апсолутно сигурна да жели да угаши рачун у банци? Да, одговарала је Зуну. Да није можда мртва? Не, не би рекла. Да ли намерава да умре? На неки начин, да; на неки, не.

Најзад би се Зуну уозбиљила.
- Савршено сам свесна онога што радим - рекла би. - Сада, молим вас, на посао.

Пролећна бура

Тако је њено име брисано са уговора о закупнини стана, са осигурања, а количина хране и енергије остављене су да трају до краја недеље. Тада ће њен видеофон заћутати, брава на улазним вратима престаће да се отвара на додир њеног длана. Још само недељу дана она ће бити грађанин везан за Склониште низом бројева. После седам дана, сви ће се бројеви вратити на нулу, и практично, Зуну Френклин више неће постојати.

Симулирано време у тој последњој недељи било је мирно и ведро. Ипак, Зуну је осећала да изван Склоништа бесни олуја. Кад вода у чаши подрхтава, људи могу да окривљују градске пумпе, али она зна како изгледа подрхтавање које долази од океана. Као девојка, стајала је на обали и посматрала буру. Стење под њом је дрхтало. Води која је тресла базалтну обалу није тешко да затресе пловехи стаклени град.

Напољу није била само бура, већ пролећна бура. Требало је да буде март, време зелене експлозије, време избијања из љуске. Кроз све ове године у Склоништу, где је клима била уједначена, Зуну није губила везу са смењивањем годишњих доба. Сада је било пролеће.

Опростила се од неколико пријатеља. Никад их није имала много, а они најдражи већ су били отишли на пут на који се и она спремала.

Поред само две књиге које је одвојила да понесе, Зуну је спаковала и прибор за цртање. Тај мали пакет ће везати себи око струка. Испод широке пелерине неће се видети. Сву своју одећу бачила је кроз пропуст за отпатке. Оставила је само једну кошуљу, панталоне и чизме. Спремила је перику којом ће покрити своју познату седу пунђу.

Када су сви плакари остали празни и цео стан постао безличан, Зуну је легла да сачека зору. А кад је ујутро изашла из куће, умешала се у масу света која је хитала на посао. Упутила се ка станици градског саобраћаја.

Последња станица

На машини за издавање карата упалила се табла за обавештења кад је Зуну затражила карту до станице 012. Зна ли путник да је 012 последња станица зоне са потпуном заштитом? Да, одговорила је Зуну. Је ли путнику дозвољено да уђе у несигурну зо-

ну? Уместо одговора, Зуну је убацила своју здравствену пропусницу и добила карту.

Тога дана океан није био немиран: возило је без много потреса путовало кроз подводну цев. Док су се приближавали копну, Зуну је размишљала о ономе што оставља. Развијену медицину, на пример. Њен најнепоузданији имплантирани део био је бубрег и рачунала је да ће је служити бар следећих 25 година, уколико је до тада не изда неки од њених сопствених органа. Сто година, то ће јој бити сасвим довољно, закључила је. Желети дужи живот било би нескромно.

Кад је возило почело да успорава пред станицом 012, путници су зачуђено подигли главе. На тој станици обично нико није силазио, а до следеће је требало још читав сат вожње.

Зуну се нашла сама на перону. Морала је поново да покаже пропусницу, а мало касније још једном. После те контроле скинула је огртач и перику и бачила их. Затим је ушла у санитарску собу, заслепљујуће белу, која је била последња заштита од природе. Пошто су се сигурносне браве отвориле, Зуну је закорачила у зелену орегонску шуму.

Дуго је стајала спуштена погледа, удишући мирис маховине и папрати, слушајући како ветар шуми кроз борове и осећајући како се гле угнба под њеним ногама.

Затим је отворила мапу. Сузе су јој погоршавале ионако слаб вид. Зато је сложила мапу и пошла кроз шуму по сећању. Ишла је без застакљивања све док се није указао океан. Није стајала да га посматра; наставила је, сад већ уморно вукући ноге, све до малог залива где су се биле шћућуриле трошне кућице. Смешно насеље, у којем су се ветрењаче, стаклене баште и куће бојаљиво збијале једна уз другу. Да, овом месту је потребан добар архитекта, помислила је. Смејала се кад су јој похрлили у сусрет њени истомишљеници.

- Зуну! Најзад ето и тебе! - узвикивали су радосно.

- Пошто сам прво вама помогла да се прошверцијете - рекла је. - Мислим да је било крајње време да вам се придружим, док још могу да ходам по брдима и пливам у мору. - Задивљено је гледала околу. - Како је све дивно израсло! - додала је.

Причали су јој да су се и многе животиње вратиле, што даје наду.

- А ваше здравље? - питала их је Зуну.

- Многи отрови су још ту, али пречишћавамо све што можемо.

Питали су је хоће ли остали остати у Склоништу.

- Да - одговорила је. - Увлачиће се све више унутра. То ме жалости. - Гледајући шуму, море, стене и покоји дивљи цвет, додала је више за себе: - Плаћају страшну цену за сигурност.

- Није било избора - рекао је неко.

- Како би другчије човечанство преживело?

- Наравно - мрмљала је Зуну. - То је тужно, тужно...

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор BeMak	ВРИТИ ПОСРЕ- ДОВАЊЕ	ОДРЕШИ- ВАЊЕ	ДВОЦИ- ФРЕЧ БРОЈ	КУВАНО У ВОДИ	ПРИВЕСТИ У СТВАР- НОСТ	МАЛИ СТАД, СТАНЦИЈЕ	ПОКРАЈИ- НА У ЗА- ПАДНОЈ АУСТРИЈИ
НЕЧАСТАН ПОДАО ПОСТУПАК	т	о	у	и	о	с	т
ВОДЕКИ УДАЉИ- ТИ	о	у	в	е	с	т	м
ПРОДАВАЦ РАЗНИХ СИТНИЦА	с	в	д	и	т	а	р
СТАЛНО, НЕПРЕ- КИДНО "РАДИЈУС"	р	е	у	о	в	и	о
П	е	у	е	ОСТРВО У ПРЕС- ПАНСКОМ ЈЕЗЕРУ	а	и	и
ЗАСУНИ, КРАЧУНИ ПОВИШЕ- НА НОТА "ДЕ"	у	и	с	20. И 23. СЛОВО БИРИЛИ- ЦЕ	р	т	340, Р54В
ОВЕЛИК	о	в	е	т	и	НУЛА БЕРНО	о
ПРОНАЛАЗ ЗАУПАР- НЕ МАШИ- НЕ ЦЕМС	в	а	т	МАХОВСКА ФИГУРА ВРЕДНО МАРЉИВО	и	о	т
ПРВО И 17. СЛОВО БИРИЛИ- ЦЕ	а	в	ОПЕРА И ВЕРДИ АНАЛОГ БЕТИЗАН	а	и	у	а
ОКЛОПНО ВОЗИЛО	т	е	и	к	ВРСТА ПЕРШУНА КОЦКАР	а	к
"ИСТОК"	и	ЗАСИБЕНИ УГЛОВОД НИК Е.Д.	е	т	а	и	ВИКА, ГАЛАМА
СТВОРИТИ ФОРМИ- РАТИ	и	КОМПАДАН ИСХОД	е	т	и	и	т
УРНОГОР- СКА НЕ- ВЕСТА (МН.)	о	у	и	в	е	ПРЕТЕРА- НИ ОБОЖА- ВАЉИ СВЕГА ОБРАЧУ- СКОГ	р
ЗНАК ЗА СУМПОР	с	СИЛА, МОЋ ВРСТЕ РУ- ДЕ, ТИТА- НОВ ОКСИД	с	и	а	т	а
ЈЕДАН КРУГ У СПИРАЛИ	и	а	и	о	т	а	и
ЛИЧНА ЗАМЕНИ- ЦА	о	и	е	РЕКА У СИБИРУ	о	и	а
СЛАНО ЈЕЗЕРО ТУРСКОЈ	в	а	и	ГРУКО СЛОВО РОМАН БУРЕ СУДЕТЕ	р	о	СЛОВЕ- НАУКИ ПИ- ЗАНИСТ БЕРТОН- ЧЕЛ
ДЕО МОЛЕКУ- ЛА	а	т	о	и	ОЗНАКА МАКАРСКЕ "ВОЛТ- АМПЕР"	и	а
НАШ ФИЛМСКИ ГЛУМАЦ ПРЕДРАГ	т	а	с	о	в	а	и
СТАЈОВ- НИЦИ ИСТРЕ	и	с	т	р	а	и	и

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: издисај, свилара, посинак, интрига, Торино, иј, Но, Коба-
рид, ему, Ото, мацан, к, близина, рој, ти, Ивањица, Џа, е, ат, жигања, пи-
роген, атоми, а, ринитис, О, Ирак, лој, тас, анафора.

Лопуже, напарфимишите се!

НАУЧНИЦИ СУ НА ПУТУ ДА НАПРАВЕ АПАРАТ КОЈИ ЋЕ УЗИМАТИ „ОТИСКЕ“ МИРИСА НА МЕСТУ ЗЛОЧИНА

„Ne te lave pas. Je reviens,” гласила је порука коју је Наполеон послао Жозефини с бојног поља. У преводу, цар је царици поручивао: „Не купај се. Враћам се кући”.

Однос према (изворном) мирису људског тела променио се тек када је, крајем 19. века, Француз Николас Леблан смислио једноставан начин за производњу сапуна и тако утврдио пут његовој масовној употреби.

Месје је, ван сваке сумње, људској заједници учинио велику услугу, с тим што однедавно највише разлога да му буду захвални, бар за извесно време, имају – криминалци.

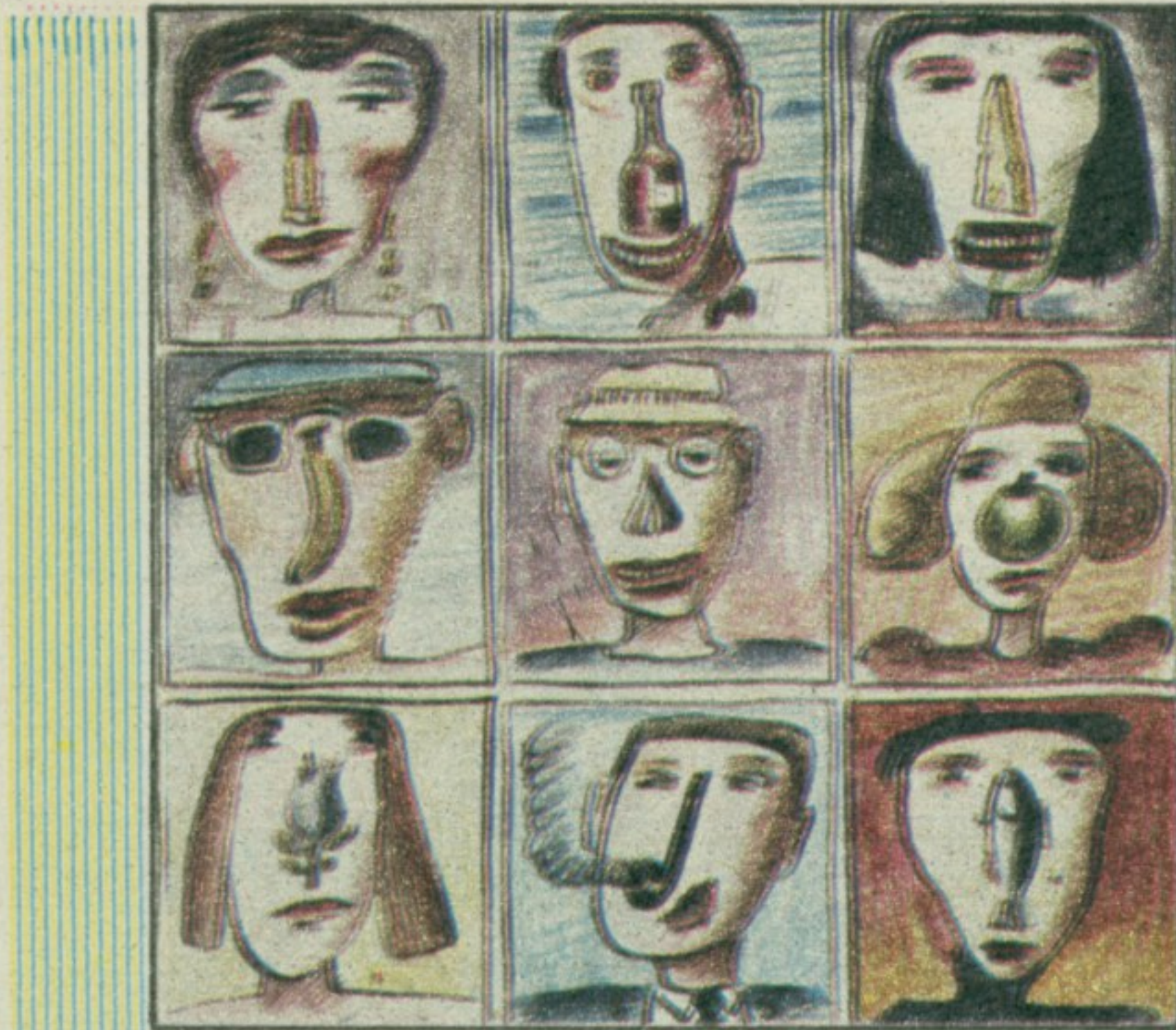
Као што свако од нас има јединствен отисак прста, тако је и мирис сваког човека различит. Он донекле може да се мења у зависности од метаболизма и исхране, али је у великој мери генетски одређен. Другим речима, мирис нам дође нешто као отисак прста, само у гасовитом стању.

Полазећи од овог сазнања, на Универзитету Лидза у Великој Британији научници раде на усавањању инструмента који би узимао „отиске“ мириса на месту злочина.

Главни посао обављала би, у ствари, синтетичка смола, тзв. тенакс, која је у стању да из узорка ваздуха апсорбује хемијске носеће мириса и затим их пропусти у гасни хроматограф, инструмент који би вршио даљу анализу. Хемијска „шифра“ узетог „отиска“ мириса добијена у хроматографу претварала би се затим, посредством посебног детектора, у електричне сигнале. Очитавањем тих сигнала, добила би се коначна слика „отиска“ мириса.

Недостатак овог метода је то што још није пронађен детектор одговарајуће осетљивости помоћу кога би се хемијска „шифра“ с довољном прецизношћу претварала у електричне сигнале. Решење је, можда, у примени технике коју су развили ентомолози (ентомологија = наука о инсектима). За детекцију хемијских супстанци, носилаца мирисних сигнала код инсеката, они везују пипке инсеката за апарат који бележи нервне импулсе изазване различитим мирисима. Овај, изузетно осетљив биолошки детектор, могао би да послужи и за откривање „отисака“ људског мириса.

Размишља се и о употреби паса, с тим што би се њихова улога ум-

ногоне разликовала од уобичајене. Почетак би, додуше, остао исти: псу би се прво дало да оњуши место злочина. Затим би му из носа узели културу ћелија. Ради се о томе да ћелије одређених делова носне хрскавице код пса реагују на одређене мирисе, док ћелије суседних делова реагују на друге. Испитивања су показала да под утицајем супстанци које улазе у састав одређених мириса ћелије знатно повећавају производњу ензима аденозин-трифосфата.

Ефикасност овог метода могла би да се повећа још и праћењем нервних импулса одређених ћелија слузнице носа.

Напори научника за сада су усредсређени на откривање испарљивих масних киселина и њихових соли које се најобилније излучују под пазухом. На овом месту у причу се поново враћа месје Леблан.

Захваљујући методу који је он увео, пре него што узимање „отиска“ мириса уопште постане могуће, научници ће морати озбиљно да се позабаве питањем миришљавих сапуна, лосиона и осталих средстава за личну хигијену. Док не пронађу начин да их одстрани из узорка ваздуха, криминалци ће и даље моћи да изигравају закон. Довољно ће бити да се обилато надездоришту и напарфимишу.

М.Илић

ОТКУД СВЕЦИМА МИРИС СВЕТОСТИ

Осим што свако од нас има јединствен мирис, то важи и за неке болести. Овим би могла да се објасне и нека веровања као што је оно да свеци око себе шире слатка „мирис светости“. Сасвим је могуће да су га света лица и ширила, само што је објашњење више овоземаљске, мање небеске природе.

Реч је о томе да извесни поремећаји у метаболизму изазивају висок постотак кетона у крви. Кетон је супстанца од које потиче слаткасти мирис даха или урина који се јавља код неких типова шећерне болести или код особа које посте. Било би неозбиљно тврдити како је дијабетес био професионално обољење сватаца; могла је то, међутим, да буде апогеја nervosa (губитак апетита), а нема сумње да су свеци навелико постили. Као објашњење могла би да послужи и шизофренија коју често прати особен (слаткасти) мирис. Она је, свакако, могла да буде узрок свих оних религиозних приказања.

РЕСТАУРИРАНО КРАЉЕВСКО РАСИПНИШТВО

НОВИ СЈАЈ ЗА ВЕРСАЈ

ШЕЗДЕСЕТ И ЧЕТИРИ ВЕРСАЈСКЕ ОДАЈЕ ПОНОВО СУ ОТворЕНЕ ЗА ПОСЕТИОЦЕ

Са својим раскошним дворанама, лавирином приватних одаја и километрима ходника, Версај је некада представљао савршено огледало расипништва и деспотизма свог градитеља, Луја XIV. У последњих сто педесет година, међутим, туристи који су преваљивали оних двадесетак километара од Париза да би му се дивили, морали су да се задовоље остацима некадашњег сјаја. Изузев парка, фасаде и мањег дела унутрашњости, од Версаја Краља Сунца остала је само празна љуштура.

Пре осам година француска влада одлучила је да финансира обимне рестаураторске радове.

Резултат, кажу, задивљује. За уређење великог броја одаја и дворана искоришћене су оригиналне зидне оплате нађене у складишту дворца. Вешти мајстори изрезбарили су и позлатили дрвенарију, кустоси се, у потрази за оригиналним намештајем, разлетели по свету да пречешљају збирке приватних колекционара и познатих аукцијских кућа. Главни кустос, Пјер Лемое, ушао је у траг балдахину и билијарском столу Марије Антоанете на једној њујоршкој аукцији, а њен сточић откупио је у Паризу. Версај је најзад добио и велелепно степениште од белог мермера чија је изградња, под руководством архитекте Жак-Анжа Габријела започета још 1722. године. После 264 године, радови су сада најзад окончани и то према оригиналним нацртима архитекте. Зидови рестаурираних просторија сада красе портрети некадашњих станара. Велики број одаја у Тријанону и Пти Тријанону, малим дворцима које је Луј XIV

Луј XV у версајском парку изградили за своје краљице, маркизе и љубимце, такође су рестауриране.

Окружен својим љубавницама, министрима, дворанима и многобројним потомцима, Луј XIV је огромним иметком у које је убрајао и своје поданике управљао пред очима јавности. Обичном пуку било је дозвољено да шетка огромним дворцем и на лицу места посматра функционисање монархије.

Сличну љубав према гомили испољио је и његов праунук Луј XV чије је владавине, од 1715. до 1774. у дворцу живело пет хиљада племића. На венчању Луја XVI и Марије Антоанете двеста хиљада људи сјатило се у версајски парк да игром обележи велики догађај. Славље је трајало десет дана.

Године 1789. народ је поново нагнурно у Версај, само у далеко већем броју и нимало свечарском расположењу. Краљевска породица је силом одведена у Париз, а Версај опустошен. Добром делу намештаја тада се замео сваки траг.

Први рестаураторски радови почели су тек почетком овог века, а замашан део средстава дао је амерички мултимилијардер Џон Д. Рокфелер.

М.И.

ДУБОКО У НАРОДУ

ЦАРИЦА ПШЕНИЦА

ПО ПРЕДАЊУ, ОВА ЈЕ
БИЛКА НАЈВЕЋА
МУЧЕНИЦА. ТЕШКО
ЈОЈ ЈЕ ПОД ЦРНОМ
ЗЕМЉОМ. ЦРВИ ЈОЈ
НАВАЉУЈУ НА
КОРЕЊЕ, А ПТИЦЕ НА
КЛАСЈЕ. СРП ЈЕ СЕЧЕ,
ВОДЕНИЦА МУЧИ
ПОД ТЕШКИМ
КАМЕЊЕМ. У ПЕЋИ ЈЕ
ПЕКУ. ЗУБИМА
ЖВАЋУ...

Слажете се да од хлеба ничег важнијег нема. Почетак сетве одувек је био празник у нашем народу. Један од најважнијих догађаја.

Обичај је, рецимо, у Босни да „тежак-баша“ казује почетак сетве. Ту част има најбољи домаћин у селу. Све вере бирају једног „тежак-башу“. И – сетва може да почне.

Прво се окади семе. Онда се стави у неку лепу торбу а за њу завеже комад олова. „Да пшеница буде ко олово тешка“. Стави се и покоји новчић. „Да пшеница добру цену има.“ Онда сви заседну за ручак. Греота је гладан ради-ти око хране.

А кад пшеница почне да се сеје, не сме се тога дана ништа из куће ни давати ни продавати „јер неће бити берићета“.

А тешко оном ко гази по мрвама које падну са софре. Јер онда пшеница неће да роди. Јасно да јасније бити не може.

Жетва је важна колико и сетва.

Кад се пшеница врше, не сме се хлеб пржити

крај ватре „јер ће бити га-да у пшеници“. Кад је вршидба готова, обичај је у нишком крају, да се уз стожер закоље добар пе-тао. Крв певчева пусти се на пшеницу. Петла после-ници у сласт поједу, а она окрвављена пшеница оста-ви за следећу сетву.

Пшенице, где ми је драги?

Пшеница, јасно, има не-ке чудотворне моћи.

Тако ће човек који кани да гради кућу урадити све овим редом. Одабере плац. Е, сада сваког мучи да ли је то и срећно место као што је лепо. А то може лако да се сазна. Увече се узме неколико зрна пше-нице белице и чаша вина, па на том месту све оста-ви. Чим зора заруди, жури домаћин тамо. „Па ако се ујутру све нађе нетакнуто, место је срећно, може се зидати.“ И боље сигураци-је нема.

Девојка пита пшеницу кад ће се удати. Овако. На Ивањдан узме лонац зем-ље и посеје неколико зрна. Баш на Петровдан оде она погледа, па ако се клице укруг завијају све је јасно. Драги ће је прстеновати. А ако не... Онда ваља гатати даље.

Може овако. О Ђурђев-дану се узме свилен конац и оде у поље. Један струк пшенице се за срећу наме-ни, а други за несрећу и онда се кончићем завежу. Сутрадан, који буде више израстао... Даље знате и сами.

Ни тада није крај. Баш на Светог Андрију завеже девојка у крпцу три зрна

пшенице и то стави под јастук. Онда говори басму све док не заспи. И – обич-но у сну види суђеника.

У Оребћима се пшени-цом дочекује млада. Пше-ницом и кукурузом. Сви то бацају на њу, певају и из свег гласа вичу: „Ево нама невесте. Поспимо је пше-ницом. Да нам буде плод-на.“ и да не буде забуне – ако је поспу само пшени-цом, све ће женскадију да изроди. Само кукурузом – све мушкарчићи. Зато се, лепо, обоје помеша. И бла-го после родитељима.

Нечисти демони – бежите!

Можда нисте знали, али ако се у пушту ставе три зрна пшенице и мало ус-кршње свеће, онда се из ње може и вештица убити.

Или, кад какав нечист демон ноћу навали на не-ког човека, ако овај зна, лако се може спасити. Са-мо у пшеницу да се скло-ни. „И демон му неће мо-ћи ни да приђе.“

Кад неког обрлати вели-ки кашаљ, срдобоља или мале богиње, бољег лека од „теја од пшенице“ зна-те, сигурно, нема. Падави-ца је тешко излечива. Али – „пшеница самлевена у глуво доба ноћи, замеша-на са водом у којој су ух-ваћени сунце и месец ка-да се једу и испечена на сунцу“ – лек је.

И кад уједе бесан пас пшеница спасава. Само мора бити самлевена у во-деници која меље налево. А ни једна зараза, ни чове-ку ни детету, ништа неће моћи ако стално носи три

зрна пшенице, мало соли, „змајотресину“ и зрно ку-куруза. И красте могу лако да се спрече. Узме се пшеница из вољка црног петла и црне кокошке „без белеге“ па се ушије у тка-ницу.

А ако ће неко у рат, мо-ра за време литургије ис-под јеванђеља сакрити зр-но а да га нико не види. Онда га ушије на сигурно место. И – цаба ће многе пушке опалити. Ни нож на тог јунака једноставно не-ће. Па и вештице и вукод-лаци заобилазиће га изда-лека.

Смак света је далеко

„Пшеница је од свих се-мена за највеће поштова-ње.“ То зна сваки разборит човек.

Кад једном наступи смак света, свако ће то непогрешиво моћи да за-кључи јер – „на земљи ће нестати пшенице“. И ту не-ма никакве сумње.

Зато, кад какав град за-прети, старе жене у леско-вачком крају почну одмах басмарске песме. И све кажу о пшеничним мукама. Тешко јој је под црном земљом. После јој црви навале на корење. Птице на класје. Срп је сече. Во-деница мучи између два тешка камена. У пећи је пеку. Зубима жваћу. „И Бог кад чује за пшеничне муке сажали се и неће да пусти град.“ Младеч можда и не верује, али стари знају да је одувек та-ко било.

Неки о пшеници знају ви-ше, неки мање. Али, ништа не знате ако не остављате при свршетку жетве, од последњег класја – „Божју браду“. И све се фино по-веже црвеним концем. Па окити најлепшим цвећем. Па под стреху остави. Иду-ће сетве од ње се посеје нешто зрневља.

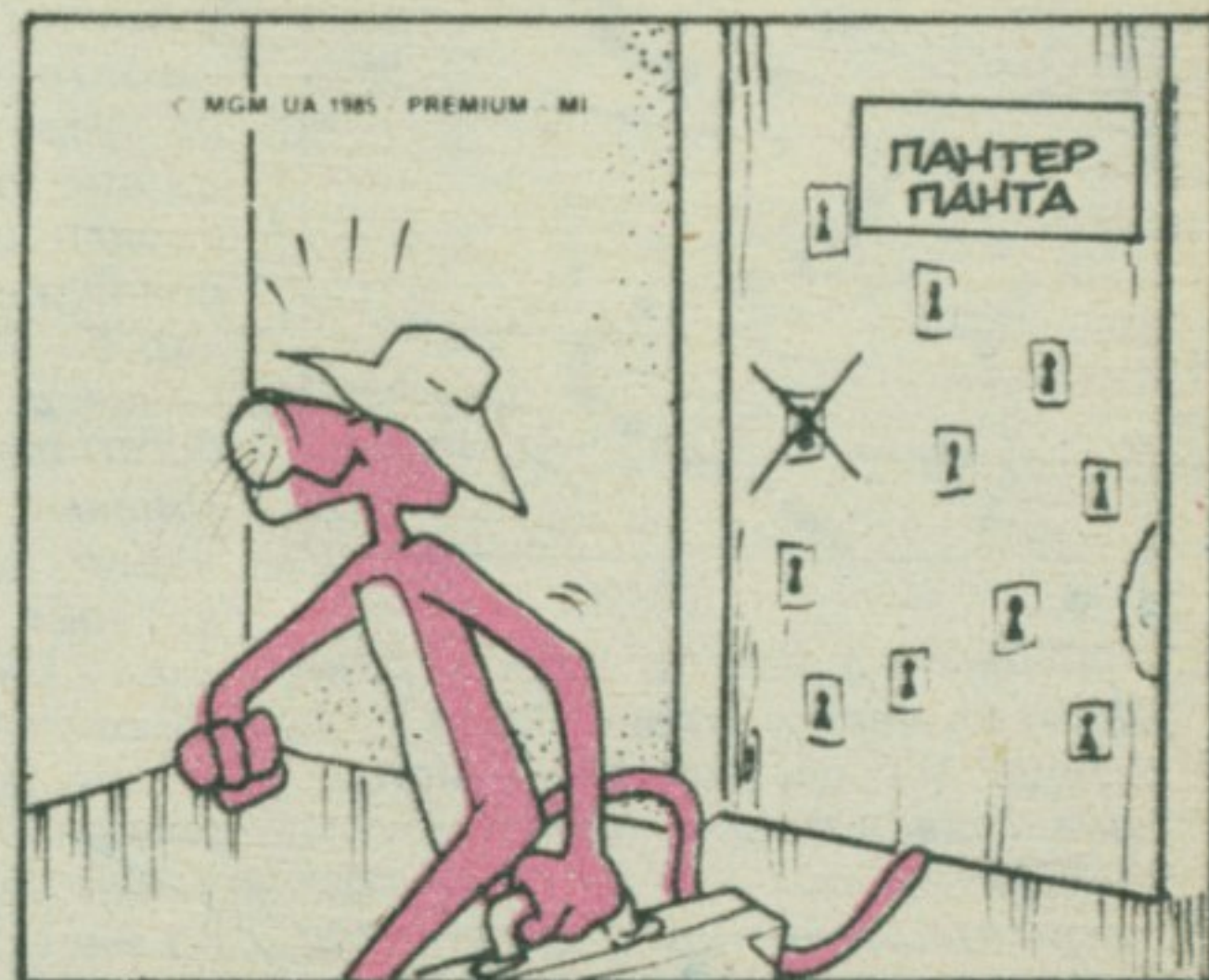
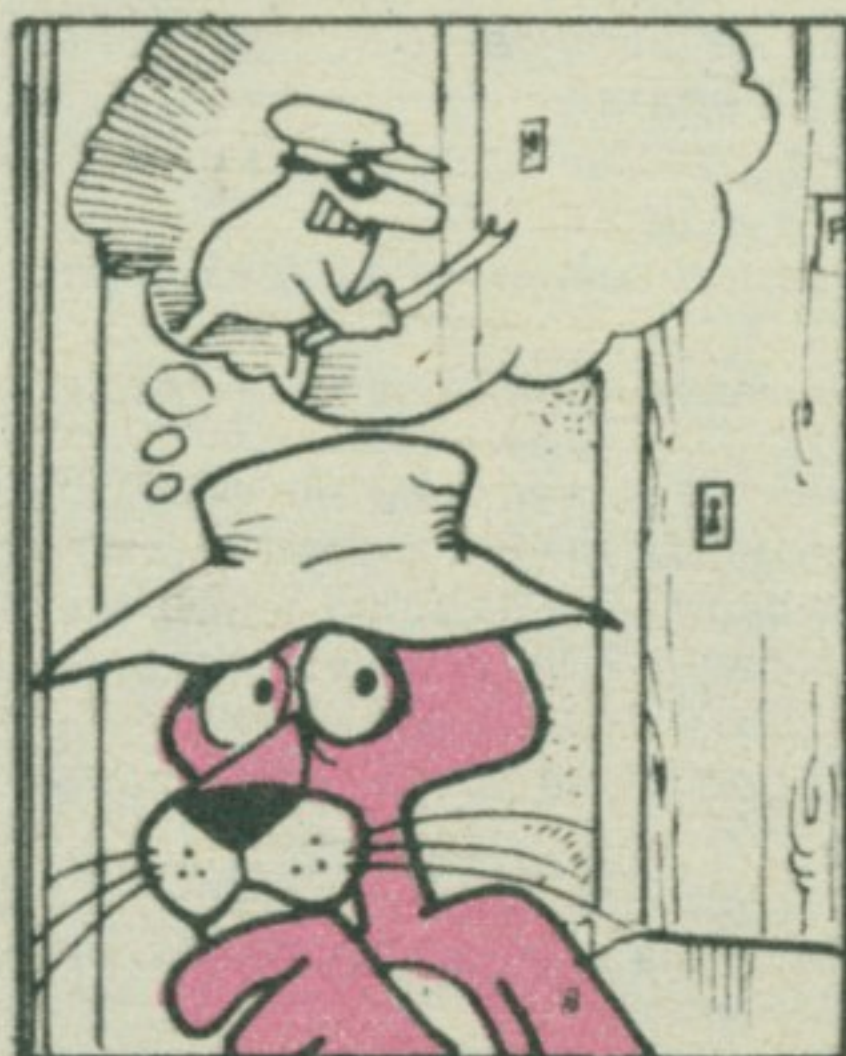
И одмах можете бити сигурни да смак света није близу.

С. Рељић

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

ПАНТЕР ПАНТА

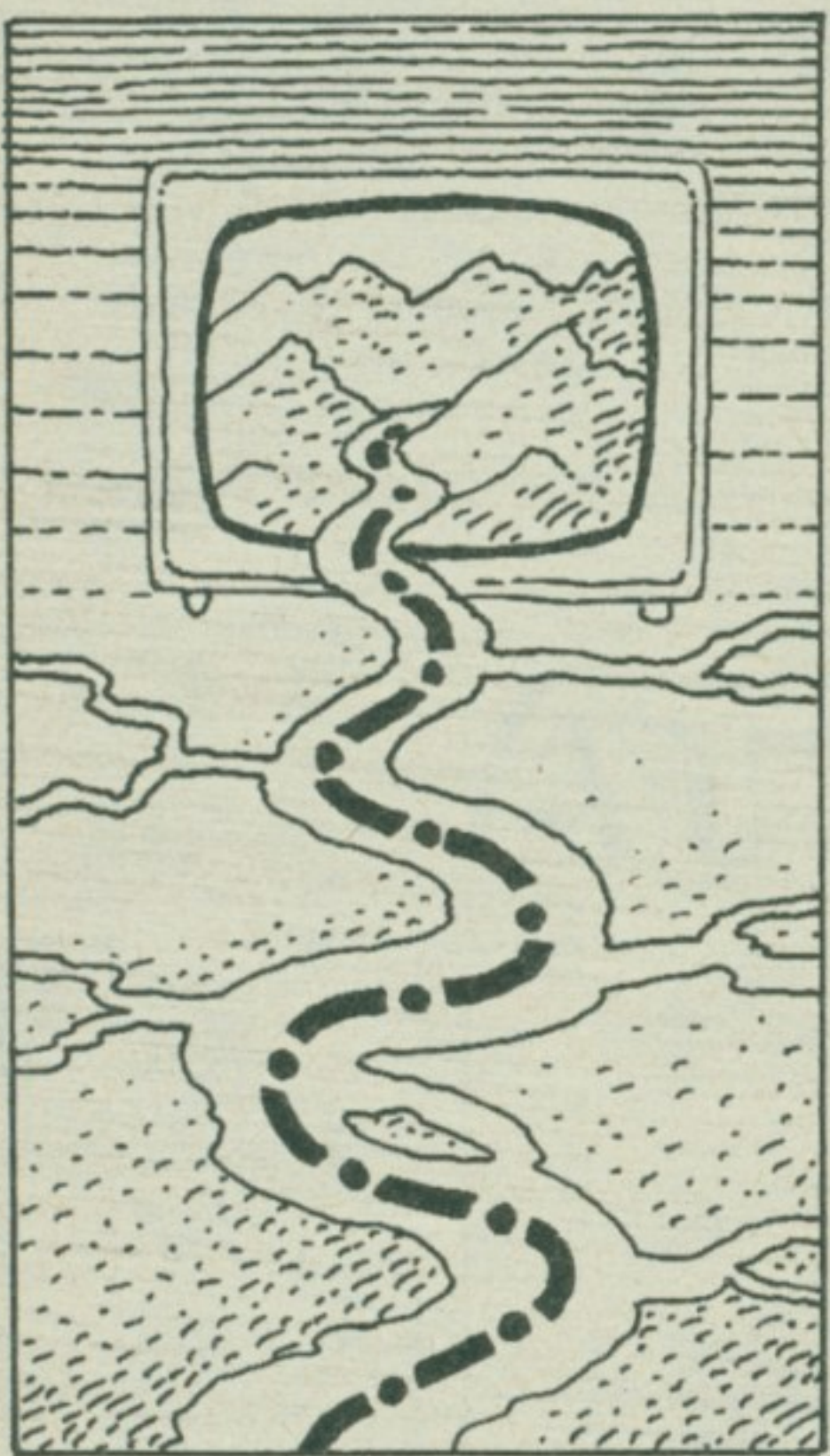

МОЛДАВИЈА ИЗ „ДИНАСТИЈЕ“

✉ Редовно пратим ТВ серију „Династија“ па ме занима да ли постоји земља Молдавија која се спомиње у серији. Волела бих да ми пошаљеш адресу глумца који тумачи принца од Молдавије. Ваша стална читатељка из Смедерева

Молдавија као самостална држава не постоји, али постоји Молдавска Совјетска Социјалистичка Република. Главни град је Кишњев. Чине је Молдавија и већи део Бесарабија, од 2. августа 1940. године у саставу је СССР-а. Молдавска ССР налази се на југозападном делу СССР-а на граници

Румуније од које је дели – река Прут. На десној страни Прута у Румунији постоји покрајина Молдавија. Главни град је Јаши.

Није нам познато да ли су сценарист „Династије“, брачни пар

Шапиро, мислили на совјетску републику или румунску покрајину кад су је уврстили у ову мамутску ТВ серију.

Што се тиче адресе глумца вероватно си приметила да „Политикин забавник“ нема обичај да објављује имена познатих личности, али можда ћемо и теби и другима једнога дана изаћи у сусрет.

КО ЗНА ДА НЕ ЗНА

✉ На крају прошле школске године јавим се ја на часу српскохрватског језика: професоре, ја бих да одговорам за петицу. У реду, каже професор. А онда, док сам ја размишљао да ли ће ме питати о Змају, Прешерну или Његошу, каже: Реци ми једну народну пословицу. И онда ја почнем: Ко другоме јаму копа... То свако зна, дочека професор, каква је то мудрост коју свако зна. Онда ја: Ко се дима не надими... И то је познато, каже професор. Онда је: У лажи су кратке ноге. Ни ту га нисам одушевио. И уопште, све некако испале у смислу оне: Ко високо лети, ниско пада...

Да ли би хтео Забавник да ми каже неколико добрих народних пословица? Ја обећавам да ћу их упамтити. Нека се нађу у глави – увек могу устробети!

СЛАВИША ЈОЦИЋ
Костолац

О пословицама, као и о баснама и другим народним умотворинама – а зато што се са њима веома рано сусретнемо – постоји уверење да смо, при тим првим сусретима, попили сву њихову мудрост. Наравно, није тако. Не би то било то, кад би било тако. Врхунска уметничка дела, понешто од њиховог богатства, као да увек поново откривамо. Надамо се да ће и овај избор пословица, уверити наше читаоце у то.

Ако ми не можеш помоћи, немој ми одмагати.

Што један луд замрси, сто мудријех не могу размрсити.

Ако неће зло код тебе, бежи ти од њега.

Човек се до смрти учи, а недоучен у гроб легне.

Благо оном ко зна да не зна, а хоће да зна.

Чиста се злата рђа не хвата.

Богу се моли, али ни ђавола не срди.

Боље слеп очима, него слеп памећу.

Чег се мудар стиди, тим се луд поноси.

Боље је и мало с благословом, нег'ли и доста с проклетством.

Црна памет – готова робија.

Хитар одвише срећу прескаче.

Боље је празна врећа, него враг у врећи.

Учини рђи добро, да ти чини зло.

Боље је умети, него имати.

Бољи је укор мудрога, него хвала лудога.

У ратара црне руке, а бела погача.

У злу се човек гледа какав је.

Будалу ће и пас на ланцу ујести.

У добру се не понеси, а у злу се не покуди.

Весело је срце големо благо.

Тко туђе жели, ни своје не ужива.

Гдје нема мачке, миши господаре.

Тко се туђем злу весели, нека се своме нада.

Да не да Бог онолико мука колико се може трпети.

Господареви очи коња гоје.

Тко не љуби свога брата, оног бију туђа врата.

Тко говори што хоће, ваља да слуша и што неће.

Дваред греша ко се грехом хвали.

Тешко је човека наћи, а лако познати.

Док се човек сам не осрамоти, не може га нико осрамотити.

Тешко глави кад реп заповједа.

Добар је Бог, али су и ђаволи јаки.

Добро се не позна, док се не изгуби.

Слога је најтврђи град.

Да нема вјетра, пауци би небо премрежили.

Рђа једе гвожђе, а туга срце.

Бе велика звона звоне, ту се мада не чују.

Животиње су шарене споља, људи изнутра.

Паметан мисли што говори, а луд говори оно што мисли.

Опарен пас и кише се боји.

Закон је мрежа у којој се муве хватају, а стршљенови пролећу.

Ко брзо суди, брзо се и каје.

Није памет у годинама, него у глави.

Нек ти уши чују што ти уста говоре.

Ко за туђом вуном пође, сам острижен кући дође.

Ко се у мекиње меша, изест' ће га свиње.

На сиромаша и зец вади пиштољ.

Многима срећа на велику несрећу служи.

Ко паметно ћути, мудро говори.

НАЈСТАРИЈЕ УМЕТНОСТИ

✉ Жеља ми је да postanем модни креатор. Имам смисла за ликовно и техничко цртање па вас молим да ми одговорите да ли постоји школа за модне креаторе или нека слична? Молим те, „Забавниче“, реци ми нешто више о примењеним уметностима.

ДАНИЈЕЛА ПАКЉАНАЦ
М. Тита 55
75270 Живинице

Школа у коју би желела да се упишеш постији у Новом Саду. То је Средња школа за дизајн „Богдан Шупут“, Јанка Веселиновића 22, 21000 Нови Сад. Школовање траје 4 године. После друге године заједничких основа ученици се опредељују за смерове међу којима је онај који тебе интересује – одсек за дизајн, текстил и одевање. Многи ученици који су завршили ову школу отворили су самостал-

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

В. д. директор НО „ПОЛИТИКА“
др Живорад Миновић

В. Д. руководиоца ООУР-а Издања за младе „Политикин забавник“
Влада Булатовић Вић

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Вић

Заменик главног и одговорног уредника
Зефиринио Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Половић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верница Смиљанић. Чланови Савета из Редакције: Влада Булатовић Вић, Зефиринио Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Божана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петковић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 150 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 1.656,00 динара, полугодична 3.312,00 динара, годишња 6.624,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 3.312,00 динара, полугодична 6.624,00 динара, годишња 13.248,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	\$ 42.-
СР НЕМАЧКА	ДМ 93.-
ШВЕДСКА	Шкр. 299.-
ФРАНЦУСКА	Ффр. 285.-
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 79.-

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

За штампање овог броја Забавника одговоран: Миливоје Весовић, руководиоца ООУР-а „Дубока штампа“.

НАСЛОВНА СТРАНА
СЛАВЕНКО БОЈОВИЋ

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Светлана Стојић, Ламела 6, стан 19, блок „Партизан“, 21400 Бачка Паланка – има 14 година, воли групу „Wham“ и спорт, највише атлетику и клизање.

Norhazila Hasan, Sekolah Menengah Kebangsaan (A), Sharifah Rodziah, Teluk Mas, 75460 Melaka, West Malaysia – има 15 година, воли музику, спорт; језик дописивања енглески.

Радослава Војновић, Фрушкогорска 37, 22324 Бешка – има 13 година, воли спорт, музику и путовања; сакупља салвете, значке и постере.

Александра Марковић, Кнез Михајлова 32, 11300 Смедерево – има 11 година, воли музику, спорт, путовања и дописивање.

Alfred Zajec, B. Stowackiego 3/11, 47400 Raciborz, Woj Katowice, Poland – жели да се дописује, размењује маркице и разгледнице; језик дописивања пољски, француски, немачки, шпански, италијански и енглески.

не модне радње, популарне „бутике“. На жалост за ову школску годину си закаснила јер је још у јуну попуњен број.

У Београду постоји слична школа – Школа за индустријско обликовање, Крупањска 3. Они имају одсек за дизајн и познавање текста, али си и за њих закаснила.

Обе ове школе имају пролазност за Факултет примењених уметности где се на посебном одсеку студира костимографија. Факултет траје 5 година после чега се добија диплома дипломираног костимографа. На овај факултет можеш да се упишеш и после било које завршене средње школе јер овде није важно усмерење већ таленат.

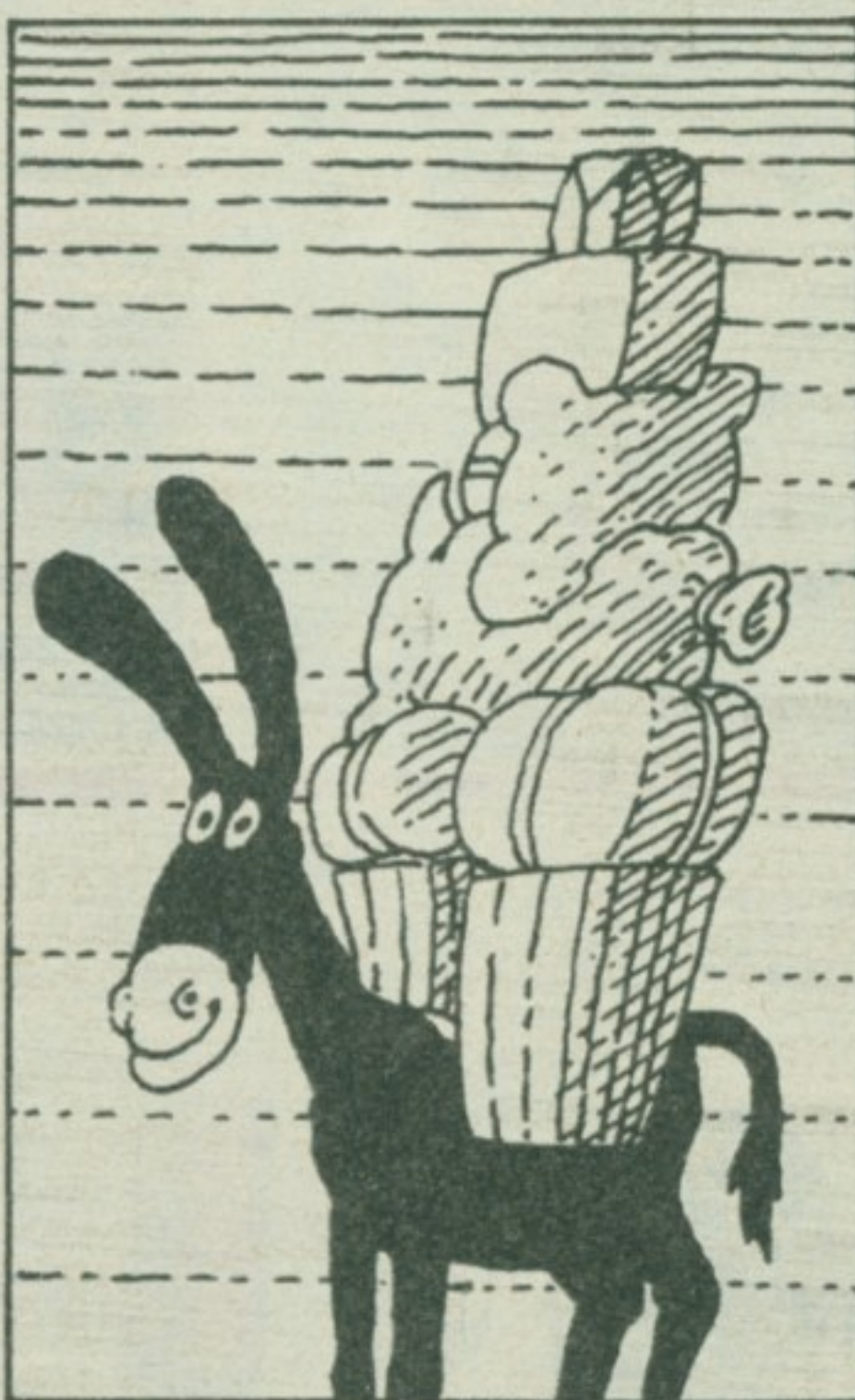
Примењена уметност је у ствари уметничко занатство чији се Производи користе у практичне сврхе. Ту спада и накит, као и раз-

ни украсни предмети. Примењена уметност је стара колико и људско друштво и веома тешко је повући границу између ње и чисте уметности.

Материјали од којих се израђују предмети су разноврсни: теракота (печена глина), бронза, злато, сребро, кост, кожа, дрво, стакло, порцулан, емајл, фајанс (посебна врста глине), брокат, свила.

НОВА РУБРИКА?

Драги мој Забавниче, Одушевио ме чланак С. Стојићевећа „Крув из бавула“ у броју 1805. Какав диван додатак

мојој омиљеној рубрици „Наврх језика“! Језици наших народа веома су богати и треба их чувати од заборавља. Предлажем да уведеш сталну рубрику „Мали ... речник“. Ово је био морски, следећи нека буде из неког другог краја наше земље (на пример, у Србији: нишлијски, па сречански – из села Средска код Призрена, на коме чак пише песник Слободан Јанковић Сречанин!)

А малом морском речнику могла бих и ја да додам још понеку полузаборављену реч, пошто сам Макаранка.

фуштан – сукња
вешта – хаљина
фуцулет – марама
муданте – гаће
реџипет – грудњак
калцете – чарape
колтрина – завеса
фурешти – туристи
товар – магарац
кукумар – старац
помидор – парадајз
кужина – кухиња
штруца – векна

Срдачан поздрав листу који читам већ 30 година!

АНА СТАНОЈЧИЋ
Београд

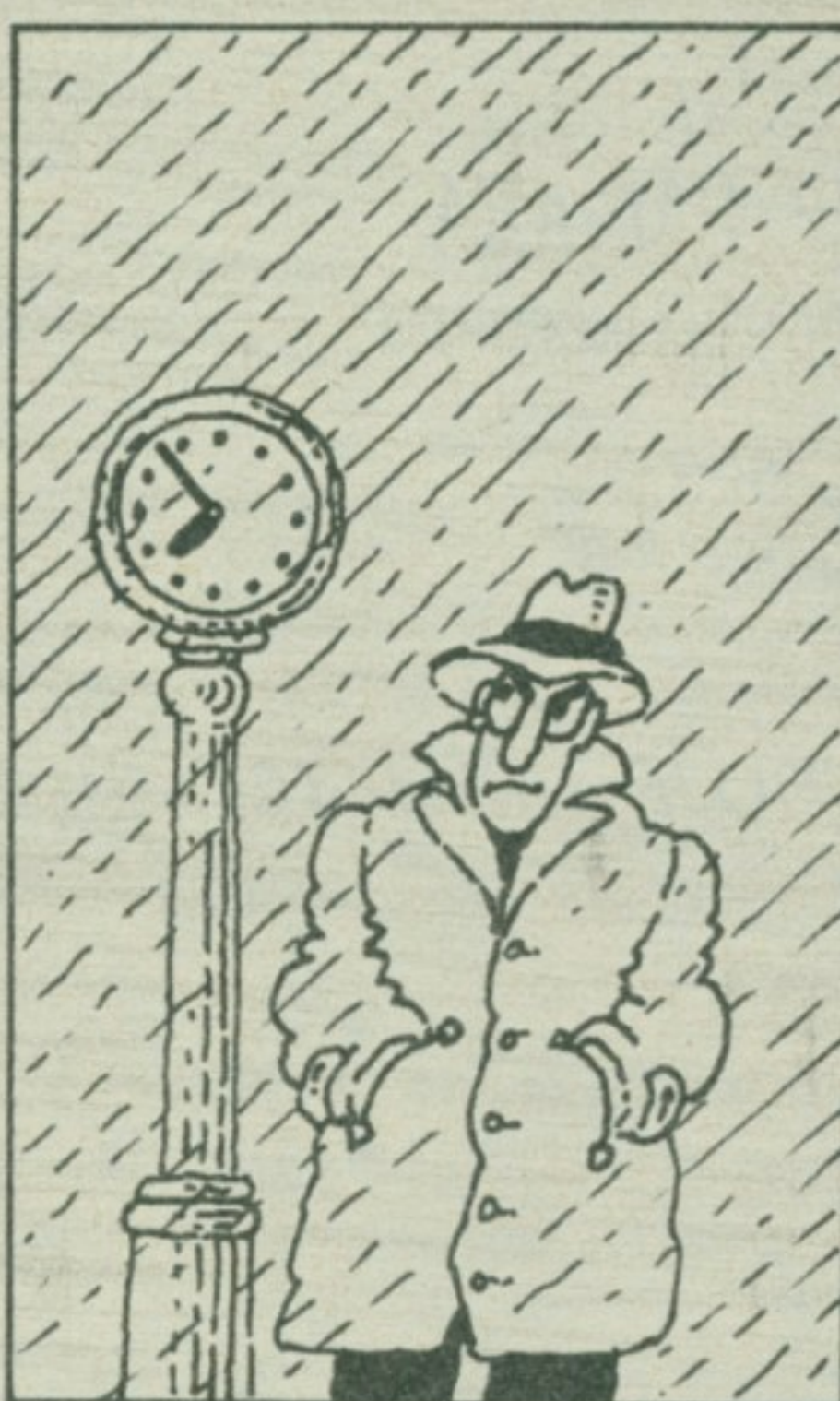
ЧЕКАЈ МЕ

Желала бих да у Забавнику објавите песму коју вам шаљем. Аутор је руски песник Константин Симонов; препев – Н. Милићевић.

Чекај ме, и ја ћу сигурно доћи,
само ме чекај дуго.
Чекај ме и када жуте кише
ноћи испуне тугом.
Чекај и када врућине запеку,
и када мећава брише,
чекај и када друге нитко
не буде чекао више.
Чекај и када писма престану
стизати издалека,
чекај и када чекање дојад
свакоме који чека.

Чекај ме, и ја ћу сигурно доћи.
Не слушај кад ти кажу
како је вријеме да заборавиш
и да те наде лажу.
Нек повјерују и син и мати
да више не постојим,
нека се тако уморе чекати
и сви другови моји,
и горко вино за моју душу
нек пију код огњишта.
Чекај. И немој сјести с њима,
и немој пити ништа.

Чекај ме, и ја ћу сигурно доћи,
све смрти ме убит неће.
Нек рекне тко ме чекао није:
Тај је имао среће!
Тко чекати не зна, тај неће схватити,
нити ће знати други
да си ме спасила ти једина
чекањем својим дугим.
Нас двоје само знат ћемо како

преживјех ватру клету, –
напросто, ти си чекати знала
као нитко на свијету.

ТАЊА из Ниша

**НАГРАДА
СВАКОГ МЕСЕЦА**

Само за чланове ПЕЗ клуба!

1 пут месечно – **1 СУПЕР НАГРАДА**
и 100 других награда

Постаћеш и ти пријатељ ПЕЗ-а и
члан ПЕЗ клуба кад пошаљеш 5
омота ПЕЗ бомбона.

ПЕЗ ПОЗДРАВЉА СВОЈЕ ПРИЈАТЕЉЕ!

Испуњен купон пошаљи на адресу:
ПЕЗ ПРИЈАТЕЉ 61110 ЛЈУБЉАНА, пп. 38

Купон испуни штампаним словима, исеци и налепи на до-
писницу

Презиме и име

Улица и кућни број

Пошт. број и место становања

датум рођења

